Folkeuniversitetet

Aarhus

Program *efterår 2017*

Side 93 Mød Luther i et historisk talkshow

Side 82 Festival om mad

Side 73 Kom til Vidensbrunch

Side 63 Danmarkshistorien på Sandbjerg

Kom bag om drabet

Asser Hedegård Thomsen
Afdelingslæge på retsmedicin
Aarhus Universitet

Guide *til programmet*

250 forelæsningsrækker og enkeltarrangementer finder du i programmet. Gå selv på opdagelse.

5 sunde

27 En god mavefornemmelse
29 Mig og mit immunsystem
33 Optimér din hjerne
33 Sov godt
53 Tænk dig om

7 populære

13 Indblik i Mellemøsten
30 Mindfulness
40 Verdens vildeste opdagelser
51 Verdens store religioner
62 Verdenshistoriens største begivenheder
68 Highlights i otte landes europæiske kunsthistorie
70 Store danske kunstnere i det 20. århundrede

8 aktuelle

9 Den postfaktuelle virkelighed
14 Rusland under Putin
27 Lær at forstå dit barn
31 Positiv psykologi i hverdagen
37 Universets gåder
52 Ideer, der ændrede verden
53 Guds ord – i Toraen, Bibelen og Koranen
59 USA's historie

6 vandringer og besøg

38 Svampenes verden – ude og inde
47 Gå dig klog – filosofisk vandretur
57 Aarhus gennem tiderne
67 Aarhus – formsprog, bygninger og arkitektur
70 Besøg dem, der har tegnet Aarhus
77 Litteratursalon på Carmel – GALSKAB

Samtalen er vigtig

Gode samtaler beriger dagligdagen. De bidrager til, at vi kan forstå os selv som mennesker. For det er en glæde og en gave at tale med andre mennesker om noget af betydning. Hvis ikke man opsøger sådanne samtaler, så sker det sjældent af sig selv.

Kendetegnende for deltagerne i de gode samtaler er, at de er nysgerrige, videbegærlige og vidende. Og når du læser dette forord til Folkeuniversitetets program, så er det vores gæt, at denne karakteristik også gælder dig. Du kunne være den begavede borddame, den nysgerrige nabo, det historieinteresserede onkel eller den person, vi ellers møder til en stimulerende samtale. Det kunne endda være, at vi mødes på Folkeuniversitetet, hvor vi dyrker vores fælles interesser.

Samtaler, hvor man udveksler viden, og hvor man bliver klogere i selskab med et andet menneske, er meget værd. Vi håber, at du vil få sådanne samtaler med andre deltagere på Folkeuniversitetet, og vi håber den viden, du får af forelæserne, vil danne grundlag for berigende samtaler med mennesker, du fremover møder.

Vi glæder os til at se dig på Folkeuniversitetet.

Noe Munck,
formand for styrelsen

Sten Tiedemann,
rektor

Marie Kruse Larsen,
programchef

Programredaktion

Marie Kruse Larsen. Programchef og redaktør for religion og filosofi
Louise Højbjerg Jacobsen. Redaktør for arkæologi og historie samt kunst, arkitektur og design
Mette Grønborg Poulsen. Redaktør for organisation, ledelse og kommunikation samt litteratur, film og musik
Lærke Sofie Glerup Hansen. Redaktør for psykologi, sundhed og pædagogik
Lotte Vestergård Melsen. Redaktør for naturvidenskab og teknologi
Joakim Quorp Matthiesen. Redaktør for samfund og verden
Programmedarbejdere: Jonas Sloth, Kasper Dam Nielsen, Julie Harboe, Helena Lange, Jørgen Vestergård Lind, Kathrine Therkildsen

Folke*universitetet* er for alle

Vi deler rundhåndet ud af viden på Folkeuniversitetet. Vi serverer det nyeste fra forskningens verden. Og gør det sjovt at blive klogere.

Dyrk dine interesser, få opfrisket din baggrundsviden og oplev nye perspektiver på dig selv og verden omkring dig. På Folkeuniversitetet kan du møde forskere og eksperter i øjenhøjde, som stiller skarpt på den nyeste udvikling inden for deres forskningsområde og fortæller engageret om det, de er opslugt af.

Folkeuniversitetet har eksisteret siden 1898, og har altid haft det samme mål, nemlig at viden skal deles, debatteres og diskuteres. På Folkeuniversitetet kan du blive klogere på vores samfund, på dit helbred og på dit arbejdsliv. Du kan få nye perspektiver på dit eget liv fra historie, filosofi, religion, kunst, psykologi, litteratur og meget andet.

Du kan møde Folkeuniversitetet 80 steder i Danmark. Som det så flot står skrevet i folkeoplysningsloven, så skal vi formidle forskningens resultater og metoder og dermed styrke demokrati og aktivt medborgerskab. Folkeuniversitetet i Aarhus har eksisteret siden 1946 til glæde for generationer af deltagere, som gennem tiden er blevet inspireret og oplyst, og med medvirken af mange tusinde forskere, som har delt ud af deres viden.

"Det er vigtigt at have kendskab til den verden, vi lever i. Det var vigtigt i 1898, det er vigtigt i dag. Det vil også blive vigtigt i fremtiden."

Brug Folkeuniversitetet, hvis du har lyst til at åbne dørene til forskningens fascinerende verden. Her forelæser dygtige eksperter, som brænder for deres fagområde. De glæder sig til at dele deres viden med dig.

Få nyhederne først

Tilmeld dig nyhedsbrevet nu på fuau.dk, og få artikler og særlige tilbud i din indbakke. Følg os på Facebook
facebook.com/fuaarhus

Programmet er udgivet af:
Folkeuniversitetet i Aarhus
8843 8000
info@fuau.dk

Tilmeld dig nu

Tilmeld dig forelæsningsrækker
www.fuau.dk
8843 8000

Find forelæsningsstedet
Aarhus Universitet
Ny Munkegade 118
8000 Aarhus C

Indhold

6 Samfund og verden

16 Organisation, ledelse og kommunikation

26 Psykologi, sundhed og pædagogik

36 Naturvidenskab og teknologi

46 Religion og filosofi

56 Arkæologi og historie

66 Kunst, arkitektur og design

74 Litteratur, film og musik

82 Hearts & Minds-festival om mad

90 Reformationen 500 år

Videnarrangementer

8 Europa NU
15 Bliv klogere på verden: rejser
41 Lundbeckfonden Science Café
42 Lundbeckfonden Lectures
63 Weekend på Sandbjerg Gods
73 Oplev en Tænkepause på scenen
73 Vidensbrunch
79 Bus til BogForum i København
81 Vov at vide! Frontforskning fra Det Frie Forskningsråd

Forskerinterviews

24 Linda Greve
34 Asser Hedegård Thomsen
54 Jørgen Husted
64 Niels Brimnes

Samfund og verden

Hør om verdens lande og regioner, økonomiens udvikling og de politiske slagsmål om samfundets indretning. Landets dygtigste samfundsforskere kaster lys på de tendenser, udfordringer og teorier, der optager dem lige nu. Forstå verden af i dag.

Island

Holdnummer: 1721-022
Dato: 4/9, 5 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Island fascinerer med sine vulkaner, sine blodige sagaer og sin storslåede natur. Både Islands samfund, natur, kultur og historie gør stort indtryk på alle, der kommer i berøring med landet. Island er den helt rette blanding af tradition og forandring. Hvordan er Island opstået, og hvorfor er Island et helt specielt sted på jorden? Hvordan afspejler landets udvikling sig i moderne forfattere som Hallgrímur Helgason, Sjón og Jón Kalman Stefánsson? Hvad fortæller Islands vulkaner og jordskælv om øens geologi? Og hvordan har islændingene taklet krakket i 2008? Få svar på disse og mange andre spørgsmål, og kom ind under huden på øen mod nord.

04/09: Island dengang og i dag: Fra vikinger til pengespekulanter. Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
11/09: Nyere islandsk litteratur. Kim Lembek, cand.mag. i dansk og islandsk
18/09: Pladetektonik, geologi, vulkaner og jordskælv. Trine Dahl-Jensen, seniorforsker, GEUS – De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland
25/09: Det særegne islandske kunst- og kulturliv. Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
02/10: Kreppa – krakket i 2008. Hvordan opstod krisen, og hvordan blev den tacklet? Ulf Nielsson, lektor i finans, Copenhagen Business School

Forstå Danmarks økonomi

Holdnummer: 1721-021
Dato: 4/9, 5 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Betalingsbalance og BNP. Valutakurser og fremskrivningsprocenter. Offentlige udgifter og indtægter. Skatteprovenu og transaktionsomkostninger. I løbet af de seneste fem år er Danmarks nationalregnskab blevet udlagt, analyseret og fortolket. Nyhedsudsendelser, aviser og fagblade jonglerer gerne med nationaløkonomernes terminologi, og menigmand følger med i statusrapporter og regnskaber, prognoser og fremskrivninger så godt som muligt. Men hvilke elementer indgår i Danmarks økonomi? Hvilken betydning har de forskellige indtægter, udgifter og reguleringsmekanismer? Og hvor er skillelinjen mellem økonomi og politik?

04/09: Udviklinger og begreber i dansk økonomi. Martin Paldam, professor emeritus i økonomi, Aarhus Universitet
11/09: Konjunkturer og strukturpolitik. Offentlig sektor og finanspolitik. Bo Sandemann Rasmussen, professor i økonomi, Aarhus Universitet
18/09: Vækst. Martin Paldam, professor emeritus i økonomi, Aarhus Universitet
25/09: Politikøkonomi. Christian Bjørnskov, professor i økonomi, Aarhus Universitet
02/10: Internationale økonomiske relationer. Anders R. Laugesen, adjunkt i økonomi, Aarhus Universitet

Værdier i forandring?

Holdnummer: 1721-019
Dato: 5/9, 5 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Værdikampen har raset i politik de seneste mange år. Men spørgsmålet er, om værdierne faktisk har ændret sig som følge af den øgede opmærksomhed, eller om de er, hvad de altid har været? Engang var kernefamilien et ideal. Hvordan står det til med familien og parforholdet som institution i dag? Og hvorfor fylder værdier så meget i den politiske debat? Hvordan hænger værdierne og diskussionen sammen med international politik? Og hvilke værdier finder vi på det danske – og europæiske – arbejdsmarked? Vær med, når eksperterne tager pulsen på udviklingen af værdier i forskellige dele af det danske- og europæiske samfund over de seneste 30 år. Forelæsningsrækken er baseret på bogen 'Værdier, Videnskab og Visioner' (DJØF Forlag).

05/09: Værdikampen – stabilitet og forandring. Peter Gundelach, professor emeritus i sociologi, Københavns Universitet
12/09: Arbejdsværdier i Danmark og Europa. Frederik Thuesen, forskningsleder, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
19/09: Den fleksible familie. Per Schultz Jørgensen, professor i socialpsykologi, Aarhus Universitet
26/09: Politiske værdier. Klaus Levinsen, lektor i statskundskab, Syddansk Universitet
03/10: Danskernes værdier og perspektivet for en liberal verdensorden. Georg Sørensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

*"I mange år har **udviklingen af vores værdier i Danmark** været relativt langsom og stabil, men der er nogle tegn på, at der er ved at ske større ændringer."*

Peter Gundelach
Professor emeritus i sociologi, Københavns Universitet

Europa*nu*

Kom til foredrag med Folkeuniversitetets nye forening **Europa***nu. Et års medlemsskab koster kun 150 kr. og giver adgang til arrangementer og rabatter året rundt.*

Tysklands næste kansler

Holdnummer: 1721-389
Dato: 7/9, 1 torsdag
Tid: 19.45-21.30
Pris: 150 kr. inkl et års medlemsskab. Gratis for medlemmer af Foreningen **Europa***nu*
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Den 24. september går tyskerne til valg. Forbundsdagsvalget bliver fulgt med stor interesse i hele Europa. Det er særligt kampen om kanslerembedet mellem den siddende konservative forbundskansler Angela Merkel og socialdemokratiets formand Martin Schulz, der dominerer billedet. Samtidig presser det nationalkonservative parti Alternative für Deutschland de midtersøgende partier med deres hårde linje overfor immigration og EU. Hvad vil udfaldet af det tyske valg få af konsekvenser for Europa? Der vil være foredrag, samtale og debat på programmet, når vi dykker ned i det tyske valg.

19.45: **Velkomst og introduktion.** Sanne Gram Fadel, udlandsredaktør, DR
19.55: **Tysklands næste kansler.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
20.30: **Pause**
20.45: **Samtale om valget.** Moritz Schramm og Sanne Gram Fadel
21.10: **Spørgsmål og debat**
21.30: **Tak for i aften!**

Foredraget er arrangeret af Folkeuniversitetets nye apolitiske, non-profit og medlemsbaserede forening – **Europa***nu*. Foreningen har fokus på formidling af forskning inden for europæisk politik, kultur, historie og geografi. De 150 kr., arrangementet koster, giver et års medlemskab af foreningen. Som medlem får du adgang til foreningens arrangementer og tilbud og rabatter på udvalgte arrangementer ved Folkeuniversitetet i Aalborg, Aarhus, Herning, Kolding, Odense og Emdrup. Læs mere om foreningen på fuau.dk.

Verdens magter

Holdnummer: 1721-017
Dato: 5/9, 6 tirsdage
Tid: 19.45-21.30
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Globaliseringen fortsætter ufortrødent – og det internationale system er under forandring. 'Nye' magter melder sig ind i den 'gamle' klub. Og samtidig er de 'gamle' magter ramt af rådvildheden. Lederne er fanget i krydsilden mellem de internationale forventninger og vælgernes ofte mere jordnære krav. Hvem vil være stormagt nu? USA, Kina, Tyskland, Indien, Rusland og Brasilien er lande, der alle har gennemgået massive sociale, politiske og økonomiske forandringer i de sidste tre årtier. Ingen steder har udviklingen fulgt så let og enkel en linje, som politikerne har ønsket sig.

05/09: **USA.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
12/09: **Kina.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, adjunkt i statskundskab, Københavns Universitet
19/09: **Brasilien.** Marie Kolling, ph.d. og ekstern lektor i antropologi, Københavns Universitet
26/09: **Tyskland.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
03/10: **Indien.** Jørgen Dige Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
10/10: **Rusland.** Karsten Jakob Møller, senioranalytiker, Dansk Institut for Internationale Studier

På vej til Japan

Holdnummer: 1721-222
Dato: 6/9, 5 onsdage
Tid: 19.45-21.30
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118
Tilrettelægger: Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk

Japan er rykket tættere på, og det er blevet lettere at tage dertil. Men en rejse kan ændre karakter, hvis man ved noget på forhånd. Hvad er japanerne for et folk, og hvilken historie bærer de med sig? Hvordan oplever man bedst deres byer, haver og huse, og hvad er egentlig baggrunden for deres særegne arkitektur? Hvilke bøger kan man læse før rejsen for at få inspiration til alternative oplevelser? Og hvad er det for et sprog, vi møder? Kunst er en væsentlig del af japansk kultur, så hør om både private og offentlige kunstmuseer og deres samlinger og historie. Uden mad og drikke dur helten ikke, så hør også om de mange forskellige typer af mad, spisesteder, om kokkeskoler og ikke mindst om de små barer, hvor man kan smage på forskellige slags sake.

06/09: **Historien i Japans nutid.** Asger Røjle Christensen, journalist og forfatter
13/09: **Japansk arkitektur og rumopfattelse.** Anders Brix, professor i arkitektur, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering
20/09: **Litteraturen og sproget.** Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk
27/09: **Japans kunstmuseer – koncepter og samlinger.** Gunhild Borggreen, lektor i kunsthistorie og visuel kultur, Københavns Universitet
04/10: **Maden på turen.** Katrine Klinken, kok, mad- og rejseskribent

Følg os på
facebook
facebook.com/fuaarhus

Indien

Holdnummer: 1721-016
Dato: 7/9, 6 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Indien var i 200 år reduceret til det britiske imperiums juvel, og først i 1947 fik inderne, med Gandhi i spidsen, selvstændighed. I dag er Indiens økonomi verdens fjerdestørste, og landet realiserer verdens største demokrati. Samtidig udgør de 1,2 mia. indere en femtedel af verdens befolkning, og et sådant antal taler med stor vægt. Det store land kan synes fremmedartet og vanskeligt at nærme sig. Tænk bare på det ekstravagante bygningsværk Taj Mahal, på kastesystemet, de religiøse yogier eller de romantiske bollywoodfilm. Men overvej samtidig, hvad det betyder, når et så stort land har atomvåben, og 40 % af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen.

07/09: Indiens historie – fra vedisk kultur til i dag. Niels Brimnes, lektor i historie, Aarhus Universitet
14/09: Indiens politik og økonomi i dag – nationalt og internationalt. Jørgen Dige Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
21/09: Indernes hverdagsliv – kastesystemer, køn og livsstadier. Mikael Aktor, lektor i religionsvidenskab, Syddansk Universitet
28/09: Indien og hinduisme – ritualer og tilbedelsesformer. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
05/10: Indian popular culture: Bollywood (på letforståeligt engelsk). Uwe Skoda, lektor i sydasienstudier, Aarhus Universitet
12/10: Indien i Danmark – hvem, hvor og hvad? Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Alt hvad du bør vide om samfundet

Holdnummer: 1721-020
Dato: 7/9, 6 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118

Vil du vide mere om, hvordan samfundet ser ud i dag, og hvordan det vil udvikle sig i fremtiden? Hør om Danmarks økonomi, velfærdssystem, parlamentariske system, retsvæsen, sikkerhedspolitik og meget mere. Disse elementer vil blive set i perspektiv af fortiden og skue ud i fremtiden. Mød centrale danske samfundsforskere, og bliv klædt på til at deltage i samfundsdebatten.

07/09: Danmarks moderne statshistorie. Claus Møller Jørgensen, lektor i historie, Aarhus Universitet
14/09: Danmarks parlamentariske system. Palle Svensson, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
21/09: Velfærdsstaten. Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet
28/09: Økonomi. Martin Paldam, professor emeritus i økonomi, Aarhus Universitet
05/10: Danmarks sikkerhedspolitik. Jon Rahbek-Clemmensen, adjunkt i sikkerhedspolitik, Syddansk Universitet
12/10: Dansk retsvæsen. Sten Schaumburg-Müller, professor i jura og forskningsleder, Syddansk Universitet

Den postfaktuelle virkelighed

Holdnummer: 1721-336
Dato: 27/9, 1 onsdag
Tid: 17.30-19.15
Pris: 160 kr., studerende 110 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118
Underviser: David Lundorff Budtz Pedersen, lektor i kommunikation, Aalborg Universitet København

Det postfaktuelle samfund deler vandene mellem dem, der ser sandheden drukne i spin, konspirationsteorier, infostorme og falske nyheder og dem, der hilser tendensen velkommen som et nyt digitalt demokrati. Selv om forskere og myndigheder hele tiden stiller information og viden til rådighed, resulterer det ikke nødvendigvis i mere oplyste beslutningsprocesser. Med væksten i spin, blogs og kommentatorer bliver meninger og følelser i mange tilfælde fremhævet på bekostning af viden og kendsgerninger. Når for eksempel sager om HPV, MRSA, GMO og klima kommer på dagsordenen opdager myndigheder og beslutningstagere, at de traditionelle autoriteter og kilder til ekspertise er udfordrede. Dette oplæg ser nærmere på, hvordan fakta og kendsgerninger bliver manipuleret, og hvordan et nyt emotionelt demokrati er ved at indtage det politiske felt.

Marokko

Holdnummer: 1721-062
Dato: 7/10, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Saer El-Jaichi, ekstern lektor i tværkulturelle studier, Københavns Universitet

Marokko er et land i stærke farver med en dramatisk og ofte blodig historie. Området er blevet erobret mange gange, men har til tider selv erobret og domineret sine naboer. Vi starter med et indblik i det historiske Marokko og nedslag i væsentlige begivenheder, som danner rammen for resten af dagen. Vi går tættere på marokkansk og nordafrikansk tænkning, når den islamiske filosofi og politiske teologi i Marokko og Nordafrika undersøges. Afslutningsvis ser vi nærmere på, hvordan Det Arabiske Forår har udspillet sig i Marokko, og hvilke konsekvenser det har fået for landets fremtid. Efter forelæsningerne kan du høre mere om rejser til Marokko med Viktors Farmor. Læs mere om rejser til Marokko på side 17.

10.00: Det marokkanske kalifat
11.45: Frokostpause
12.15: Islamisk filosofi og politisk teologi i Marokko og Nordafrika
14.15: Det Arabiske Forår i Marokko

Verdens 7000 sprog

Holdnummer: 1721-202
Dato: 8/10, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Peter Bakker, lektor i lingvistik, Aarhus Universitet

95 % af verdens sprog tales uden for Europa. De er forbavsende forskellige i struktur, ordformer og brug. Hvornår og hvordan er sproget først opstået? Hvordan har sprogene spredt sig over jordkloden? Stammer de alle sammen fra et ursprog? Nogle sprog bruger kun enstavelsesord, mens andre i et langt ord udtrykker det samme, som man bruger en hel sætning til på dansk. Hvordan er sprogene blevet så forskellige? Hvordan klassificerer vi dem? På hvilke måder er dansk anderledes, måske endda unikt, sammenlignet med andre sprog fra nær og fjern? Hvordan har dansk påvirket andre sprog – og omvendt? Om 100 år, skønner sprogforskerne, er op til 90 % af jordens sprog uddøde. Skal vi gøre noget ved det og hvordan? Kom, og få et overblik over sprogets verden.

Israel og Palæstina

Holdnummer: 1721-200
Dato: 8/10, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

En stribe land på størrelse med Jylland. Det er svært at finde andre områder i verden, der rummer så store konflikter og kontraster på så lidt plads, som det er tilfældet i Israel og Palæstina. Ofte bliver konflikten dog kogt ned til en kamp mellem to stridende grupper, men virkeligheden er langt mere nuanceret. Få en grundlæggende introduktion til konflikten mellem Israel og Palæstina – og bliv klogere på forskellige grupperinger i de to lande. Efter foredragene kan du høre mere om rejser til Israel med Viktors Farmor. Læs mere om rejser med Viktors Farmor på side 17.

10.00: Historien om Israel og Palæstina. Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende
11.45: Frokostpause
12.30: En mosaik – det jødiske folk. Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende
14.30: Israel og Palæstina i dag. Leila Stockmarr, ph.d. i globale- og mellemøststudier, Roskilde Universitet

Fællesskab og grænser – Hvornår er man dansk?

Holdnummer: 1721-115
Dato: 9/10, 1 mandag
Tid: 17.15-21.15
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Kristina Bakkær Simonsen, ph.d.-studerende i statskundskab, Aarhus Universitet

Hvor mange flygtninge kan Danmark tage? Skal det være et krav, at man kan tale et godt dansk og at man ved, hvornår Danmark vandt EM i fodbold, for at man kan få dansk statsborgerskab? Kan man være dansk, når man ikke er født dansk? Disse stærkt betændte emner, som optager samfundsdebatten, drejer sig alle om ét grundlæggende spørgsmål, nemlig, hvem hører til? Nationale identiteter er i dag så basale for vores måde at forstå os selv og andre på, at de oftest tages for givet. Denne aften vil vi træde et skridt tilbage og undersøge forskellige bud på hvad national identitet er, og hvordan det fungerer som et politisk og sociologisk fænomen, der både skaber fællesskab og grænser.

Europas fremtid

Holdnummer: 1721-399
Dato: 10/10, 1 tirsdag
Tid: 17.15-19.00
Pris: 160 kr., studerende 110 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium E, Ny Munkegade 118
Underviser: Clement Kjersgaard, udgiver, journalist og MA i filosofi, politik og økonomi, DR og RÆSON

Nationalister og globalister. Frihandlere og protektionister. Fronterne kan til tider synes hårdt trukket op på det europæiske kontinent. Brexit, valget af Trump, flygtningespørgsmålet, Putins rumsteren mod øst og de politiske yderfløjes fremgang dominerer billedet. Men er Europa i krise? Vil de politiske systemer - og de politikere - vi kender, være i stand til at besvare de næste 10 års udfordringer? Spørgsmålene stilles af tv-vært på DR samt udgiver af RÆSON og REJSER I DANMARK Clement Kjersgaard. Han er uddannet bl.a. i Hong Kong og på Universitetet i Oxford. Der vil være 45 minutters foredrag og 45 minutters spørgsmål/debat. Alle studerende ved Folkeuniversitetet kan få særlige fordele ved tegning af abonnement på RÆSON og REJSER I DANMARK. Læs mere om dette på fuau.dk.

I dag kommer en stor andel af de afrikanske børn i skole. Men mange har stadig vanskeligt ved at læse og regne

Populisme

Holdnummer: 1721-199
Dato: 23/10, 1 mandag
Tid: 17.15-21.15
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Underviser: Susi Meret, lektor i kultur og globale studier, Aalborg Universitet

Britiske UKIP, franske Front National, græske Syriza samt spanske Podemos er blandt mange nuværende eksponenter for populismen. Og Donald J. Trump, naturligvis. Men hvad er populisme egentlig? Populisme er ikke knyttet til en bestemt politisk retning, men fælles for alle populistiske partier, bevægelser og styreformer er en anti-elitisme og idéen om, at politik skal afspejle "folkets vilje". Populistisk politik argumenterer for at være på folkets side mod fx markedskræfter, globaliseringen eller eliter, der tolkes som værende fremmede, fjendtlige eller snyltere af folket. Fænomenet skal ses som en reaktion på samfundsmæssige problemer såsom økonomiske nedture, migration og korruption. Men hvad er det egentlig for en størrelse? Få et tankevækkende indblik i populismens væsen og mange udtryk fra en af landets førende eksperter.

Et nyt Afrika på vej?

Holdnummer: 1721-201
Dato: 23/10, 6 mandage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118

Løveøkonomier, demokratiske revolutioner og optimisme. Hungersnød, pirater og bistandsafhængighed. Afrika er et kontinent i udvikling, men historier om menneskelige tragedier og væbnede konflikter florerer fortsat. Hvorfor kan den mirakelkur, som igennem de seneste årtier har betydet fremgang i Asien, ikke eksporteres til det afrikanske kontinent? Er det kolonialismen og imperialismen, der er skyld i Afrikas vedvarende økonomiske og sociale nedtur? Vil Afrika i årene fremover komme til at spille en mere fremtrædende rolle i den globaliserede verden? Hør en række forskeres bud på, hvor det afrikanske kontinent befinder sig i dag, hvor Afrika er på vej hen, og hvilken rolle Afrika vil spille i verden i fremtiden. Er der alligevel grund til optimisme?

23/10: **Stagnation eller forandring: Politik og økonomisk udvikling i Afrika.** Anne Mette Kjær, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
30/10: **Demokrati i Afrika – hvorfor er det så svært?** Jørgen Elklit, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
06/11: **Kriser, konflikter og sikkerhedspolitik i Afrika.** Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet
13/11: **Religiøse strømninger i Afrika.** Niels Kastfelt, lektor i kirkehistorie, Københavns Universitet
20/11: **Kina i Afrika – nykolonisering eller udviklingsalternativ?** Peter Kragelund, institutleder og lektor i udviklingsstudier, Roskilde Universitet
27/11: **Hvordan kommer Afrika videre? Ulandsbistand mv.** Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

Store samfundstænkere

Holdnummer: 1721-114
Dato: 25/10, 7 onsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

En idé kan ændre verden markant. Vores samfund i dag bygger på idéerne fra de største samfundstænkere gennem historien. De teoretiserede over samfundets opbygning og analyserede rammerne for tilværelsen. Deres perspektiver og analyser har haft afgørende betydning for fremtidens samfundsudvikling og samfundssyn, og de har præget politikere og embedsmænd op gennem 1900-tallet og frem til i dag. Få indblik i de store samfundstænkeres personlighed, deres banebrydende idéer, og hvorfor netop deres tanker har sat et tydeligt præg på deres eftertid.

25/10: **Platon og Aristoteles.** Jakob Leth Fink, postdoc i idéhistorie, Göteborg Universitet
01/11: **Niccolò Macchiavelli.** Gert Sørensen, lektor i italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
08/11: **Thomas Hobbes.** Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
15/11: **John Locke.** Per Mouritsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
22/11: **Karl Marx.** Jørn Loftager, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
29/11: **Max Weber.** Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
06/12: **Carl Schmitt.** Søren Hviid Pedersen, lektor i statskundskab, Syddansk Universitet

Velfærdsstatens udfordringer

Holdnummer: 1721-367
Dato: 25/10, 6 onsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Er velfærdsstaten truet? Følger man den politiske debat, er det tydeligt, at der i alle politisk ansvarlige partier er en voksende erkendelse af, at det fremover vil blive vanskeligt at opretholde velfærdsstaten, som den ser ud i dag. Helle Thorning-Schmidt gik med egne ord "reformamok" som statsminister. Og nuværende statsminister Lars Løkke Rasmussen lancerede 2025-planen med forslag til bl.a. forandringer i SU'en og hævelse af pensionsalderen med ordene: "Hvis vi laver skånsomme forandringer i dag, kan vi sikre os mod barske reformer i morgen." Men hvordan vil det påvirke vores velfærdsstat? Hvad betyder reformerne for samfundet? Hvordan ser fremtiden ud for en velfærdsstat, der er i konstant forandring? Rækken præsenterer ikke færdige løsninger, men en dybere forståelse af de problemstillinger, vi står over for.

25/10: **Det danske velfærdssamfunds historie.** Jørn Henrik Petersen, professor i socialpolitik, Syddansk Universitet
01/11: **Velfærdsstatens ABC.** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
08/11: **Opgør med de universelle ydelser?** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet
15/11: **En bæredygtig og social investeringsvelfærdsstat.** Bent Greve, professor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet
22/11: **EU og velfærdsstaten – dengang og i dag.** Thorsten Borring Olesen, professor i historie, Aarhus Universitet
29/11: **Spændinger i velfærdsstaten.** Jørn Henrik Petersen, professor i socialpolitik, Syddansk Universitet

"Med Donald Trump i Det Hvide Hus har millioner af amerikanere nu en fornemmelse af, at de har bevæget sig ind i ***en af de farligste perioder*** *i nationens historie."*

Niels Bjerre-Poulsen
Lektor i historie, Syddansk Universitet

USA bag facaden

Holdnummer: 1721-116
Dato: 26/10, 7 torsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118

Den massive dækning af præsidentvalget i 2016 bekræfter USA's vedvarende fascination og dominans, og da valget faldt på Donald Trump, sendte det chokbølger gennem verden og ikke mindst Europa. Men hvordan står det i grunden til hos supermagten på den anden side af Atlanten? Hvilken rolle spiller præsidentembedet for den amerikanske nation, og hvordan ser det ud med racespørgsmålet? Skal vi regne med mere eller mindre USA i fremtidens internationale politik? Og hvordan skal vi forstå det bemærkelsesværdige, at det er Donald Trump, der har indtaget præsidentposten? En række af landets førende eksperter sætter landet "over there" i perspektiv.

26/10: **Det amerikanske præsidentembede fra Washington til Trump.** Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet
02/11: **Racisme og borgerrettigheder i USA fra 1865 til Ferguson.** Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet
09/11: **Den 11. september i populærkulturen**. Thomas Ærvold Bjerre, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet
16/11: **USA som kolonimagt.** Sjamme van de Voort, forsker, Centre for Research on Cuba, University of Nottingham
23/11: **En nation af forbrugere.** Torben Huus Larsen, ph.d. i amerikanske studier, lektor i engelsk, Nyborg Gymnasium
30/11: **Amerikansk udenrigspolitik.** Jakob Sinding Skött, ph.d. i statskundskab, lektor i samfundsfag, Nyborg Gymnasium
07/12: **Amerikanerne, demokratiet og Donald Trump.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

Islam i mødet med Europa

Holdnummer: 1721-018
Dato: 12/11, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Niels Valdemar Vinding, adjunkt i islamiske studier, Københavns Universitet

Hvordan stiller forskellige muslimske grupper sig i forhold til ekstremisme? Er der en indbygget modstrid mellem sharias fordringer og det at leve i europæiske demokratier? Hvem løfter ansvaret på islams vegne i mødet med fremtidens Europa og Danmark? Terrorhandlingerne i Paris og København har igen fået diskussionerne om islam til at fylde meget i medierne. Men hvad er egentlig op og ned? Få et indblik i, hvordan den næststørste religion i Danmark og mange europæiske lande både indgår, kan være i konflikt med og udvikler sig i de omgivende samfund. For islam er alt andet end en entydig størrelse.

Sproget får det glatte lagen! Faste vendinger i forandring

Holdnummer: 1721-113
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 400 kr., studerende 250 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Michael Ejstrup, forskningschef i sprog, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Amalie fra Paradise Hotel gør det meget. Journalister og politikere gør det en del, og selv den ikke helt unge generation gør det indimellem. Vi ændrer konstant en lille smule på de faste vendinger. Nogle mere bevidst end andre. Vi skal se på danskeres kultur i forandring og på, hvordan vi hele tiden sikrer, at ordsprog og talemåder passer til den tid, vi skal bruge dem i. Vi skal se på tekst- og billedeksempler med både talesprogets og skriftsprogets spidsfindigheder. Alle kan finde eksempler, der enten styrker smilenes størrelse eller får mavesyren til at skumme. "Verden er af lava". Eller hvad siger du?

Kineserne kommer!

Holdnummer: 1721-335
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-15.00
Pris: 340 kr., studerende 225 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Christian Nielsen, lektor og sinolog

På få årtier har Kina udviklet sig til et rigt og moderne samfund. Kineserne har en større frihed og rigdom end nogensinde tidligere. Og antallet af kinesiske turister der rejser til udlandet er mere end fordoblet inden for de sidste fem år. Kinesiske turister er nu den hurtigst voksende gruppe af udenlandske gæster, som besøger Danmark. Men hvem er kineserne, og hvordan skal vi forberede mødet med dem? Bag de store forandringer er Kina og kineserne stadig præget af årtusindgamle traditioner og ritualer. Dem skal vi kende for at kunne forstå dem. Denne forelæsning præsenterer de kinesiske etiketteregler og kommer omkring emner som forretningsetikette, netværk, kunsten at give og miste ansigt, familiens betydning, kinesisk madkultur og kinesisk selvforståelse.

Forstå din verden

Holdnummer: 1811-112
Dato: 22/1, 7 mandage
Tid: 19.45-21.30
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Verden er i konstant bevægelse: Konflikter bliver til krige, traktater underskrives og politiske håndtryk udveksles hen over bonede gulve. Men hvad er historien bag det, der sker? Hvad adskiller de forskellige regioner, og hvilken viden bringer os tættere en forståelse af Europa, Mellemøsten, USA, Afrika, Latinamerika og Asien? Få stillet skarpt på de konflikter, bevægelser og politiske problemstillinger, forskerne mener, er vigtigst for at forstå verden i dag.

22/01: **USA.** Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet
29/01: **Asien.** Carsten Boyer Thøgersen, tidl. kontorchef i Udenrigsministeriet
05/02: **Østeuropa og Rusland.** Karsten Jakob Møller, generalmajor og senioranalytiker (pens.).
12/02: **Afrika.** Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet
19/02: **Mellemøsten og Nordafrika.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
26/02: **Latinamerika.** Steen Fryba Christensen, lektor i Latinamerika og globalisering, Aalborg Universitet
05/03: **Europa og EU.** Morten Rasmussen, lektor i historie, Københavns Universitet

Indblik i Mellemøsten

Holdnummer: 1811-008
Dato: 23/1, 8 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium E, Ny Munkegade 118

Mellemøsten er et af verdens brændpunkter. Det er en kompleks region, hvor forskellige kulturer, politiske dagsordener og økonomiske betingelser både mødes og støder sammen. Islamisk Stat, krigen i Syrien, enorme flygtningestrømme, kup og demonstrationer har alt sammen præget Mellemøsten i den senere tid. Det vidner om en region i opbrud. Men hvor er Mellemøsten på vej hen? Det forsøger forelæsningsrækken at give nogle bud på ved både at se på regionen som helhed og de enkelte landes særlige betingelser. Forelæsningsrækken kaster lys over Mellemøsten og inviterer dig til at blive klogere på forskelle og ligheder mellem landene i regionen.

23/01: **Iran.** Jesper Petersen, ph.d.-studerende i historie og religionsvidenskab, Lunds Universitet
30/01: **Golfstaterne.** Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
06/02: **Libanon.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
13/02: **Egypten (på letforståeligt engelsk).** Mark Sedgwick, professor MSO i islamstudier, Aarhus Universitet
20/02: **Syrien.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
27/02: **Israel og Palæstina.** Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet
06/03: **Tyrkiet.** Deniz Serinci, cand. public. B, freelance journalist
13/03: **Irak.** Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

Rusland under Putin

Holdnummer: 1811-064
Dato: 25/1, 6 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Vi kender alle Putin som macho-statsmanden, der vælter tigre eller rider i bar overkrop i den russiske vildmark. Putins eventyr på udebane i Ukraine og Syrien ledsages af svigtende eksportindtjening på olie, nedskæringer, faldende realløn og udbrud af utilfredshed. Så hvor stærkt er Putins greb om magten egentlig? Hvilken rolle spiller forholdet til Hviderusland og Ukraine? Handler Ruslands politik i Syrien dybest set om at etablere en magtpolitisk trekant mellem Kina, Rusland og USA? Vil denne storpolitiske strategi overhovedet lykkes? Og hvilken effekt har modstanden fra de unge russere mod korruptionen?

25/01: **Det nye Ruslands storhed og forfald.** Mette Skak, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
01/02: **Rusland, Ukraine og Hviderusland: Tre østslaviske nationale identiteter.** Rasmus Nilsson, ekstern lektor, Københavns Universitet og Teaching Fellow i russisk udenrigspolitik, University College London
08/02: **Putins stormagtsdrømme: Udenrigspolitikken.** Niels Bo Poulsen, militærhistoriker, Forsvarsakademiet
15/02: **Konflikten i Ukraine.** Claus Mathiesen, lektor i russisk, Forsvarsakademiet
22/02: **Dragen og bjørnen. Ruslands forhold til Kina.** Karsten Jakob Møller, senioranalytiker, Dansk Institut for Internationale Studier
01/03: **Den unge generation af russere (på letforståeligt engelsk).** Jeremy Morris, lektor i russiske studier, Aarhus Universitet

Keynes og Piketty: Vækst og fordeling i det 21. århundrede

Holdnummer: 1811-003
Dato: 27/1, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Jesper Jespersen, professor i økonomi, Roskilde Universitet

John Maynard Keynes revolutionerede den samfundsøkonomiske forståelse. Han blev arkitekten bag det 20. århundredes mest fremgangsrige periode fra 1945 til 1970, der var præget af økonomisk vækst og hidtil uset lav arbejdsløshed. Vi ser på, hvordan Keynes kunne bryde med den klassiske, stærkt markedsorienterede, økonomiske teori. Keynes' tilgang blev efterfølgende afløst af neoliberal økonomisk teori og politik. Men i kølvandet på det finansielle sammenbrud i 2008 blev Keynes atter aktuel. Hans teorier blev suppleret med den franske økonom Thomas Pikettys 'Kapitalen i det 21. århundrede', hvori der gives en analyse af årsagerne bag og konsekvenserne af den stærkt stigende ulighed i de vestlige lande. Piketty kommer således med en række forslag, der vil kunne skabe en fornyet og mere retfærdigt fordelt velfærd i kombination med en bæredygtig global udvikling.

10.00: **Keynes' makroøkonomiske teori: Ideologi eller videnskab?**
11.45: **Frokostpause**
12.30: **Keynes og Piketty: Vækst i det 21. århundrede?**
14.15: **Keynes og Piketty: Fordeling, retfærdighed og bæredygtig udvikling i det 21. århundrede?**

Iran

Holdnummer: 1811-063
Dato: 25/2, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Bliv klogere på et af verdens brændpunkter. Iran er et land med meget at byde på. Opdag landets mange minoriteter, få indblik i kvinders vilkår og få indsigt i den islamiske republiks aktuelle politiske situation. Har landets mange minoriteter noget til fælles med flertallet af persere og præstestyret i Teheran? Hvilke muligheder og begrænsninger møder kvinder i deres dagligdag? Og hvad er der sket, siden den grønne bevægelse blomstrede i 2009? Efter forelæsningerne kan I høre mere om rejser til Iran med forelæserne og rejsebureauet Viktors Farmor. Læs mere om rejser til Iran med Viktors Farmor på side 17.

10.00: **Minoriteter – Iran bag sløret.** Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende
11.45: **Frokostpause**
12.30: **Sharia og kvinders vilkår.** Jesper Petersen, ph.d.-studerende i historie og religionsvidenskab, Lunds Universitet
14.30: **Oprør og reformer – nye vinde i den islamiske republik.** Jesper Petersen, ph.d.-studerende i historie og religionsvidenskab, Lunds Universitet

Nationalisme i Europa

Holdnummer: 1811-065
Dato: 17/3, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Nationalismen og nationalstaten står stærkt i Europa. Stigende EU-skepsis, flygtningestrømme og den økonomiske krise er blandt de emner, der knytter sig til de nationalistiske partiers succes på tværs af Europa. Men hvad er nationalisme egentlig? Og hvordan kommer nationalismen til udtryk i Europa lige nu? Få en grundlæggende introduktion til teori om nationalisme, en udlægning af situationen i Europa lige nu – og fortællinger fra aktuelt feltarbejde blandt nationalistiske partier i hele Europa. Kom bl.a. bag facaden hos Storbritanniens UKIP, græske Gyldent Daggry og Geert Wilders frihedsparti i Holland.

10.00: **Nationalisme, national identitet og forestillede fællesskaber.** Mads Daugbjerg, lektor i antropologi, Aarhus Universitet
11.45: **Frokostpause**
12.30: **Nationalisme i Europa anno 2018.** Uffe Østergaard, professor emeritus i historie, Copenhagen Business School
14.30: **En rejse i nationalismens Europa.** Hjalte Tin, forfatter og ph.d. i europæisk historie

Tilmeld dig
på hjemmesiden
www.fuau.dk

Bliv klogere *på verden*

Tag på kulturrejse med Folkeuniversitetet og Viktors Farmor

Isfahan, Iran

Iran rundrejse – Det gamle Persien

14 dage fra 17.900 kr. Maks. 20 deltagere
Afrejser 2017: 11. og 18. september, 1., 9., 13., 20. og 25. oktober og 3. november

14 dage med store oplevelser. Vi har god tid i de klassiske byer Isfahan og Shiraz, og lægger ruten mod øst til ørkenbyen Yazd, der har lerklinede huse i bymidten og var arnested for ild-religionen zoroastrisme. Udflugt til Persepolis. Tæppebyerne Nain og Kashan. I Kashan ser vi også en fornem, gammel købmandsgård og den historiske have. Til sidst hovedstaden Teheran. *Vi har et stort udvalg af forskellige rejser til Mellemøsten og Iran – se hjemmesiden.*

Samarkand, Uzbekistan

Uzbekistan med Ørkenens Louvre – et kunstmuseum i verdensklasse

12 dage med helpension. Fra 14.900 kr. Maks. 20 deltagere
Afrejser 2017: 2., 13. og 27. september, 11., 14. og 25. oktober

Vi besøger Samarkand og Bukhara. Arkitektur og kunst afspejler de korsveje, der engang skabte Silkevejen mellem Kina, Indien, Persien og Europa. Omgivet af høje minarettårne, azurblå kupler, moskéer, mausoleer og markeder er man i en magisk verden. Noget særligt er kunstmuseet i Nukus, der har en uvurderlig samling avantgarde-kunst og kaldes 'Ørkenens Louvre'. *Vi har et stort udvalg af forskellige rejser til Centralasien og Uzbekistan – se hjemmesiden.*

Afgrøderne bæres hjem, Etiopien

Etiopien rundrejse – blandt bibelske landskaber

16 dage med helpension. Fra 22.900 kr. Maks. 17 deltagere
Afrejser 2017: 15. oktober, 11. november og 22. december

En rejse i Etiopien er en rejse tilbage i tiden. Kristendommen kom til landet i det 3. årh. og har manifesteret sig i de unikke klippekirker i Lalibela, der stadig er i brug. Naturen er enestående. Vi nyder Simien-bjerge, sejler på den smukke Tana-sø og oplever den unikke kulturarv på tætteste hold i Lalibela. Besøg i Gondar, der var hovedstad under de etiopiske kirkemaleriers 'guldalder'. *Vi har et stort udvalg af forskellige rejser til Afrika og Etiopien – se hjemmesiden.*

Marrakesh, Marokko

Marokko – et eventyr i farver

8 dage. Fra 9.900 kr. Maks. 14 deltagere
Afrejser 2017: 16., 23. og 30. september, 7., 14., 15., 21. og 28. oktober, flere afrejser i november

Kun fire timer fra Kastrup lander vi i en fortryllende og anderledes verden. I magiske Marrakesh bor vi på stemningsfuld riad og bliver ført ind i byens orientalske atmosfære. Udflugt til Atlasbjergene med markedsdag og te hos familie i berberlandsby. Fez har middelalderagtige bazarer, og der er tid i den romerske ruinby Volubilis og den gamle kongeby Meknes. *Vi har et stort udvalg af forskellige rejser til Mellemøsten og Marokko – se hjemmesiden.*

Forelæsninger i samarbejde med Folkeuniversitetet:
Marokko: Emdrup 1/10, Aarhus 7/10. **Israel og Palæstina**: Aarhus 8/10, Emdrup 27/1.
På ekspedition hos inkaerne i Perus tågeregnskov: Emdrup 27/1, Aarhus 25/2.
Iran: Emdrup 24/2, Aarhus 25/2.

Viktors Farmor
WORLD-WIDE EXPEDITIONS

Se mere om rejserne eller bestil katalog på:
www.viktorsfarmor.dk / 86 22 71 81

1. Organisation, ledelse og kommunikation

Du bruger en fjerdedel af dit voksne liv på dit arbejde. Få styrket dine kompetencer inden for kommunikation og ledelse samt gode råd til, hvordan du håndterer konflikter, coacher eller tager ordet i en forsamling.

Professionel procesledelse – processer der skaber resultater

Holdnummer: 1721-095
Dato: 5/9, 5 tirsdage (ingen undervisning 12/9)
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Alle virksomheder og organisationer gennemfører løbende processer – forandringsprocesser, omstruktureringsprocesser, innovationsprocesser mv. Men alt for ofte får de ikke det optimale ud af det. Måske fordi de underkender betydningen af god procesledelse. Procesledelse er en faglighed, som skal læres og udvikles – det er ikke bare noget, man gør. En god procesleder har en lang række værktøjer og teknikker, som hun bruger til at designe, udvikle og drive processer. Værktøjer og teknikker som bruges til at involvere og engagere deltagere; til at håndtere modstand eller det uventede; til at brænde igennem med sit budskab. Arbejder du med procesledelse i en erhvervsmæssig eller frivillig sammenhæng – eller vil du bare gerne blive bedre til at lede processer – så er dette forløb noget for dig!

05/09: Introduktion til procesledelse – hvad, hvordan og hvorfor? Thomas Boas Olsen, cand.pæd. i pædagogisk psykologi, organisations- og ledelseskonsulent, Attractor – en del af Mannaz

19/09: Ankerkendelse og nysgerrighed i procesledelse. Klaus Bakdal, cand.scient.pol., certificeret systemisk coach, Attractor – en del af Mannaz

26/09: Modstand i processer. Frederik Fredslund-Andersen, cand.mag. i læring og forandringsprocesser, certificeret systemisk coach, Attractor – en del af Mannaz

03/10: Design af processer. Gry Guldberg Friis, ledelses- og proceskonsulent, Attractor – en del af Mannaz

10/10: Fra proces til resultat. Dorthe Steen, cand. merc.psyk., organisations- og ledelseskonsulent, Attractor – en del af Mannaz

Styrk din karriere

Holdnummer: 1721-159
Dato: 5/9, 6 tirsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Vækkeuret ringer, og endnu en arbejdsuge venter forude. Vi bruger en stor del af vores vågne timer på vores job, og for de fleste af os handler arbejdet om mere end blot at tjene til føden. Samtidig er grænsen mellem arbejdsliv og privatliv udflydende, og mange tager arbejdet med hjem både mentalt og fysisk. På flere måder fylder vores arbejde altså i vores liv. Det betyder, at vi stiller høje krav til chefen, men også til vores egen udvikling og præstationer i arbejdslivet. Forelæsningsrækken stiller skarpt på konkrete redskaber og metoder, der styrker din karriere. Bliv klogere på konflikthåndtering og forhandlingsteknik og lær, hvordan du undgår stress i arbejdslivet. Lær også at tale i en forsamling og få inspiration til, hvordan du skaber den gode balance mellem job og privatliv.

05/09: Tal, så du bliver hørt. Linda Greve, ph.d. i virksomhedskommunikation og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

12/09: Forhandlingsteknik i arbejdslivet. Niels Hansen, studielektor i forhandlingsteknik, Aarhus Universitet og LIS Consult

19/09: Social intelligens i arbejdslivet. Lone Belling, cand.phil og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

26/09: Løs konflikten. Christian B. N. Gade, adjunkt i human security, Aarhus Universitet

03/10: Stress i arbejdslivet. Karen Johanne Pallesen, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab og lektor, Aarhus Universitet

10/10: Balance i arbejds- og privatlivet. Eva Borgen Paulsen, cand.psych., psykolog, Borgen Psykologi

Inclusion Nudges – bedre ledelse og samarbejde på tværs af forskelle

Holdnummer: 1721-089
Dato: 6/9, 3 onsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118
Underviser: Tinna C. Nielsen, antropolog og stifter af Move The Elephant for Inclusiveness, tidl. Global Head of Inclusion, Diversity & Collaboration, Arla Foods

I en verden hvor forandringer er en hverdagspræmis, bliver kompleksiteten stadig større, og forskelligheder blandt vores medarbejdere, samarbejdspartnere og brugere øges. Udfordringen er, at 90-99 % af vores adfærd og beslutninger er drevet af det ubevidste og irrationelle system i hjernen. Viden om forandringernes konsekvenser og mulighederne i diversiteten hjælper os ikke til at tage bedre beslutninger eller tilpasse vores ledelse, organisationer og samfund til de nye udfordringer. Vi har brug for at anvende menneskers forskellige kompetencer, perspektiver, viden og ideer. Det kræver nogle helt andre greb end rationel forståelse – det kræver, at vi kan 'nudge' det ubevidste i vores hjerner og i vores kulturer til at blive mere inkluderende. Inclusion Nudges er praktiske adfærdsteknikker til at skubbe hjernen i retning af en inkluderende adfærd, som giver nye perspektiver på ledelse og udvikling af en bedre organisationskultur.

"Når dagligdagen bliver presset, ***går det ofte ud over relationerne*** *mellem mennesker. Forhandlingsteknik fokuserer på at få løst opgaven – og samtidig opbygge relationerne."*

Niels Hansen
Studielektor i forhandlingsteknik, Aarhus Universitet

Bedre videndeling på tværs

Holdnummer: 1721-001
Dato: 7/9, 6 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Videndeling er vigtig og skal på arbejdspladsen understøttes bedst muligt. Men videndeling er også lidt af et hurra-ord og dermed et område fyldt med historier og floskler, der udråber videndeling som den eneste sikre vej til succes. Få indblik i videndelingens DNA, hvordan videndeling udfordrer organisationer, og hvordan videndeling bedst muligt understøttes. Forløbet berører områder som arbejdsrum, distancearbejde, facilitering, ledelse og netværk, der alle netop påvirker – og er påvirket af – videndeling. Forelæsningsrækken tager afsæt i bogen 'Bedre videndeling – teoretiske og praktiske perspektiver' (Hans Reitzels Forlag).

07/09: Mod bedre videndeling. Peter Holdt Christensen, lektor i organisation og ledelse, Copenhagen Business School
14/09: Barrierer for videndeling. Christian Waldstrøm, lektor i netværk og organisation, Aarhus Universitet
21/09: Videndeling kan faciliteres. Ib Ravn, lektor i organisationsudvikling, Aarhus Universitet
28/09: Relationer og videndeling. Jesper Christensen, ph.d.-stipendiat i strategi og globalisering, Copenhagen Business School
05/10: Videndeling i et globalt og tværkulturelt perspektiv. Thomas Tøth, ph.d., konsulent og ekstern lektor i ledelse og globalt samarbejde, Copenhagen Business School
12/10: Ledelse af videndeling. Søren H. Jensen, lektor i strategi, ledelse og viden, Copenhagen Business School

Trivsel i travlhed – på forkant med stress

Holdnummer: 1721-151
Dato: 7/9, 4 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Store præstationskrav på jobbet og i privatlivet. Hjertebanken, søvnløshed og hovedpine. Mange kender til presset, og stadig flere ender med en sygemelding fra jobbet. Det skønnes, at 250.000-300.000 danskere i dag lider af alvorlig stress. Men hvad vil det sige at være stresset? Og hvordan kan ledere og medarbejdere få gavn af de gode sider ved det grænseløse, selvstændige arbejde og dermed undgå sygemelding? Find ud af, hvad forskellen er på vores indbyggede evne til at skifte mellem præstation og restitution, og det vi absolut ikke er bygget til: Den konstante overbelastning og tvivl om, at vi gør det godt nok. Bliv klogere på betydningen af rammer i arbejdslivet, og lær om de arbejdsbetingelser, der rummer alvorlige stressfaktorer, så du kan komme på forkant med stress.

07/09: Hvad er stress? Pernille Rasmussen, cand. psych.aut. og forfatter
14/09: Tidsoptimist, tidsrealist eller tidspessimist? Få styr på planlægningen. Trine Kolding, proceskonsulent og forfatter
21/09: Medarbejdertrivsel i travlhed. Mette Rosenquist, cand.psych. med speciale i stressforebyggelse
28/09: Ledertrivsel i travlhed. Lis Lyngbjerg, specialist i ledelse og trivsel/stress, proceskonsulent

Konsulentens grønspættebog

Holdnummer: 1721-153
Dato: 12/9, 1 tirsdag
Tid: 17.15-20.30
Pris: 260 kr., studerende 150 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118
Underviser: Vibe Strøier, cand.psyk., Willer, Bryld og Strøier Organisationspsykologer

Konsulentydelser er i dag præget af en høj grad af kompleksitet, og konsulenten skal kunne indtage en række forskellige roller som bl.a. underviser, rådgiver og procesleder. Forelæsningen stiller skarpt på de psykologiske udfordringer, dilemmaer, glæder og vanskeligheder, som enhver form for proceskonsulent kan møde i hverdagen. Forelæsningen dykker ned i fire organisationspsykologiske paradigmer. Hver position beskrives grundigt med en præsentation af de vigtigste teoretikere og deres betydning for den konkrete tilgang, og der gives en praktisk og håndfast introduktion til anvendelige modeller og metoder, der kan forbedre hverdagen på jobbet. Forløbet henvender sig til den interne eller eksterne konsulent i både den offentlige og private sektor samt til alle andre med interesse for organisationspsykologiske teorier og metoder. Forelæsningen er baseret på bogen 'Konsulentens grønspættebog' (Dansk Psykologisk Forlag).

Nogle af de mest almindelige symptomer på stress er hjertebanken, ændrede søvn- og spisevaner, tics, hovedpine og nedsat immunforsvar. Det kan kræve en livstilsændring at komme stress til livs

Ledelsespsykologi

Holdnummer: 1721-006
Dato: 12/9, 5 tirsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Pris inkl. bog: 880 kr., studerende 580 kr. (bog værdi 329 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

De konkrete udfordringer, som organisationer står overfor i en stadig mere globaliseret verden, kalder på nye forståelser af ledelse. Bliv introduceret for den nyeste forskning inden for ledelsespsykologien, hvor ledelse handler om processer og opgaver, snarere end frontfigurer og kontrol. Ifølge ledelsespsykologien bør vi vende blikket fra lederen som person og kigge nærmere på ledelse som sociale processer, der findes i vores organisationer, i vores arbejdsliv og i alle de andre sammenhænge, hvor vi lever vores liv. Forelæsningsrækken indledes med en præsentation af den særlige ledelsespsykologiske optik, hvorefter der stilles skarpt på en række specifikke temaer, som er centrale for nutidens ledere. Rækken henvender sig til nuværende og kommende ledere samt andre, der interesserer sig for ledelse som fænomen. Rækken tager afsæt i bogen 'Ledelsespsykologi' (Samfundslitteratur), som kan inkluderes i prisen.

12/09: Introduktion til ledelsespsykologi – lederen som person og ledelse som social praksis. Claus Elmholdt, lektor i ledelses- og organisationspsykologi, Aalborg Universitet
19/09: Ledelse af psykisk arbejdsmiljø og trivsel. Tanja Kirkegaard, ph.d. i psykologi, Arbejdsmedicinsk Klinik, Herning
26/09: Ledelse, magt og konflikt. Morten Kusk Fogsgaard, cand. psych., erhvervsPhD-stipendiat i ledelses- og organisationspsykologi, Aalborg Universitet
03/10: Ledelse af kreativitet og lederudvikling. Tue Juelsbo, ph.d.-studerende i læring og innovation, Aalborg Universitet og seniorkonsulent, Mannaz
10/10: Ledelse af motivation. Rasmus Thy Grøn, cand.psych. og ledelseskonsulent, LEAD – enter next level

Sociale medier

Holdnummer: 1721-225
Dato: 19/9, 3 tirsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Danskerne er vilde med sociale medier. Facebook, Instagram, Snapchat, LinkedIn og Twitter har på få år invaderet vores liv, og ændret vores måde at kommunikere med hinanden samt vores opfattelse af, hvad en ven er. Men hvad skal vi med de sociale medier? Hvad kendetegner sproget? Hvordan arbejder man strategisk med dem? Og hvordan ser fremtiden ud? I løbet af denne forelæsningsrække guider tre eksperter dig igennem en verden af sociale medier.

19/09: Sociale medier før og nu. Jakob Linaa Jensen, forskningschef i sociale medier, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
26/09: Sprog og interaktion på sociale medier. Tina Thode Hougaard, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
03/10: Sådan arbejder du strategisk med sociale medier. Signe Gren, digital rådgiver og cand.comm i sociale medier

Nye vinkler på bestyrelsesarbejdet

Holdnummer: 1721-189
Dato: 21/9, 3 torsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118
Undervisere: Carsten Fode, advokat, Kromann Reumert og adjungeret professor Aarhus BSS, Aarhus Universitet og Mette Neville, professor og leder af Center for Små og Mellemstore Virksomheder, Aarhus Universitet BSS

Bestyrelsesarbejde har fået større og større fokus de seneste år, og især små og mellemstore virksomheder har brug for en kompetent bestyrelse for at skabe strategisk overblik og vækst. Bestyrelsesarbejde vil i fremtiden være præget af, at bestyrelsen reelt udøver strategisk ledelse, der både involverer den gammelkendte kontrol og tilsynsopgave samtidig med, at bestyrelsesarbejde også i udstrakt grad er at være sparringspartner for virksomhedens direktion. Få inspiration og konkrete værktøjer til, hvordan du som bestyrelse kan øge værdiskabelsen for virksomheden gennem sparring og inspiration til virksomhedens direktion. Forløbet henvender sig til nuværende og kommende bestyrelsesmedlemmer, og fokus vil særligt være på små og mellemstore virksomheder.

21/09: Det nye bestyrelsesparadigme
28/09: Det strategiske bestyrelsesarbejde
05/10: Det effektive og dynamiske bestyrelsesarbejde

Samarbejde og social kapital i organisationer

Holdnummer: 1721-157
Dato: 7/10, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Undervisere: Hanne V. Moltke, cand.mag., organisations- og ledelseskonsulent, New Stories og Heidi Graff Mortensen, mag.art., forretningsudviklingschef, Professionshøjskolen Metropol

Lær at arbejde på måder, der fremmer oplevelsen af tillid og retfærdighed, og få en forståelse for, hvordan man former samspillet mellem mennesker og samtidig har fokus på kerneopgaverne. Både forskning og erfaring viser, at medarbejdernes trivsel øges, og effektiviteten højnes, når der arbejdes bevidst med social kapital. Men hvad gemmer der sig bag begrebet social kapital, og hvordan dyrkes organisationens sociale kapital, så den blomstrer? Hvordan bringes social kapital ind i organisationens hverdag – på alle niveauer? Gennem en blanding af teori og praksisfortællinger giver forløbet en introduktion til social kapital og nye perspektiver på, hvordan du arbejder anderledes med samarbejdet i din organisation. Undervisningen tager afsæt i udgivelsen 'Social kapital i organisationer' (Dansk Psykologisk Forlag).

Kickass companies

Holdnummer: 1721-205
Dato: 23/10, 1 mandag
Tid: 17.15-21.15
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Christian Nielsen, professor i forretningsmodeller og præstationsmåling, Aalborg Universitet

Succes er ikke altid bundet op på en stærk forretningsmodel. Undersøgelser viser, at lederskabet rundt om forretningsmodellen er lige så afgørende for virksomhedens succes. De små og mellemstore virksomheder, som klarer sig bedst, har flere afgørende kendetegn: Vilje, fleksibilitet og et indgående kendskab til kundens behov er blandt de parametre, der baner vejen for fremgang. Få indblik i den nyeste forskning i forretningsmodeller, og lær, hvad der skal til for at blive kickass companies. Forløbet tager afsæt i forskning fra Business Model Design Center på Aalborg Universitet og i bogen af samme navn.

Tæller vi det der tæller? Målstyring og standardisering i arbejdslivet

Holdnummer: 1721-226
Dato: 25/10, 6 onsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Pris inkl. bog: 1010 kr., 660 kr. studerende kr. (bog værdi 299 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Kender du fornemmelsen af hele tiden at skulle præstere? Vi kvantificerer og måler os selv som aldrig før. Rationalet er, at vi på den måde bliver mere effektive og produktive i arbejdslivet – men bliver vi nødvendigvis det, når vi tæller alt? Og kan alle arbejdsopgaver måles og gøres op i tal og smiley-ordninger? Måling har medført et øget behov for standardisering af arbejdet, ydelser og arbejdsprocesser. Nu kan du få et kritisk perspektiv på "målstyringens herredømme", som påvirker arbejdslivet for dig og for hundredtusindvis af andre danskere. I denne forelæsningsrække vil forfatterne til bogen 'Tæller vi det der tæller' komme med deres bud på konsekvenserne ved målstyring og standardisering i arbejdslivet.

25/10: **Lederen: Når ledere vurderer og rater sine medarbejdere.** Malene Friis Andersen, ph.d., cand.psych. aut. og postdoc, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og selvstændig organisationspsykolog
01/11: **Kvalitetssikring og kreativitet.** Tue Juelsbo, ph.d.-studerende i læring og innovation, Aalborg Universitet og seniorkonsulent, Mannaz
08/11: **Brugerdrevne standarder i socialt arbejde.** Mads Bank, postdoc, ph.d. i psykologi, Københavns Universitet
15/11: **Præstationsledelse gentænkt.** Claus Elmholdt, lektor i ledelses- og organisationspsykologi, Aalborg Universitet
22/11: **Arbejdsmiljøet – stress, kontrol eller frihed?** Peter Dahler-Larsen, professor i statskundskab, Københavns Universitet
29/11: **Taberne og vinderne ved målstyring og standardisering.** Lene Tanggaard Pedersen, professor i læring og kreativitet, Aalborg Universitet

Konflikthåndtering og -forebyggelse i ledelsesmæssigt perspektiv

Holdnummer: 1721-328
Dato: 26/10, 4 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Uløste konflikter kan have store omkostninger – økonomisk, personligt og for organisationen. Konflikter i ledelse er ikke en forestilling eller et spil, hvor det handler om at vinde eller tabe. Konflikter er også i den sammenhæng et livsvilkår. I denne forelæsningsrække bliver du præsenteret for forskellige ledelsesmæssige situationer, hvor behovet for konflikthåndtering og -forebyggelse er en vigtig faktor, når opgaven skal lykkes. Bliv bl.a. klogere på, hvordan du gennem mediering kan håndtere forandringer, optimere arbejdet i grupper og forebygge konflikter i projektarbejdet.

26/10: **Forandringsledelse – modstand mod forandringer som livsvilkår.** Finn Sten Jakobsen, lektor i strategi og økonomistyring, Aarhus Universitet
02/11: **Projektledelse – konflikternes holdeplads.** Charlotte Bæk Risbjerg, mediator og cand.negot. med speciale i projektledelse, RisbjergRelation
09/11: **Gruppeprocesser – hvorfor er de så vanskelige?** Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet
16/11: **Strategisk ledelse og konflikthåndtering.** Finn Sten Jakobsen, lektor i strategi og økonomistyring, Aarhus Universitet

Online kommunikation i virksomheden

Holdnummer: 1721-316
Dato: 9/11, 6 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118

Nyhedsbreve, Facebook og hjemmesideoptimering. I dag sker kommunikation primært online. Få indsigt i nettets særlige teknologi og potentiale, og lær de grundlæggende metoder og begreber til analyse, planlægning og udførelse af kommunikation på nettet. Forløbet introducerer dig til onlinekommunikationens væsentligste metoder og klæder dig på til at vurdere værdien og effekten af onlinekommunikation for din virksomhed og dig selv. Lær om søgemaskineoptimering og Google Analytics – og bliv klogere på sociale medier, digital markedsføring og sikkerhed på nettet. Forløbet er udviklet i samarbejde med forfatterne til 'Online kommunikation – en introduktion' (Hans Reitzels Forlag).

09/11: **Analyse af onlinekommunikation – kultur og samfund.** Hans-Christian Christiansen, adjunkt i online kommunikation, Copenhagen Business Academy
16/11: **Online retorik.** Ditte Maria Bergstrøm, cand.mag. i retorik med speciale i digital kommunikation
23/11: **Sprog og formidling.** Nanna Friis, forfatter, cand.mag. i dansk, Friis Kommunikation
30/11: **Sociale medier.** Trine-Maria Kristensen, cand.scient.soc (PR), forfatter, foredragsholder og selvstændig virksomhedsrådgiver i Trustmint
07/12: **Web og hjemmesideanalyse.** Charlie Breindahl, ekstern lektor i design og kommunikation, KADK Designskolen og Københavns Universitet
14/12: **Markedsføring.** Ole E. Andersen, ekstern lektor i markedsføring, Copenhagen Business School

Grafisk design og kommunikation

Holdnummer: 1721-330

Dato: 11/11, 1 lørdag

Tid: 10.00-16.00

Pris: 460 kr., studerende 260 kr.

Pris inkl. bog: 695 kr., studerende 495 kr.
(bog værdi 300 kr.)

Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Underviser: Henrik Birkvig, uddannelsesleder på Grafik Design, Danmarks Medie- og journalisthøjskole

At arbejde med grafisk design/kommunikation er blevet hvermandseje. Alle der arbejder med digitale dokumenter kan foretage valg i de såkaldte designparametre: typografi, illustration, farve og form. Men hvordan sikrer man sig, at ens produkt virker efter hensigten? På dette forløb får du et indblik i fagets terminologi og synspunkter på, hvad der er godt og mindre godt, når der introduceres til fagets processer, problemer, løsninger og kutymer – blandet op med teori og referencer til research og forskningsresultater. Bliv klogere på, hvordan du træffer de gode valg – og hvordan du undgår de mindre gode – når du former din visuelle kommunikation. Forløbet er baseret på 'Grundbog i grafisk design' af Birkvig og Bjørn, som med fordel kan tilkøbes forløbet.

Skriv med glæde

Holdnummer: 1721-092

Dato: 11/11, 1 lørdag

Tid: 10.00-16.00

Pris: 460 kr., studerende 260 kr.

Pris inkl. bog: 617 kr., studerende 417 kr.
(bog værdi 180 kr.)

Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Underviser: Charlotte Wegener, lektor i kommunikation, Aalborg Universitet

Cursoren blinker, og hjernen arbejder på højtryk. Men du har svært ved at få ideerne ned på papiret. For motivationen mangler, og skrivelysten halter. Alt for ofte præsenteres skriveprocessen som en møjsommelig opgave, der forudsætter lange, uforstyrrede tidsrum. Men sådan behøver det ikke være. Dagen byder på teori og metoder om flow og kreativitet i skriveprocessen og ser nærmere på strategier til ideudvikling, fokus og revision af tekster. Find glæden ved at skrive og lær at skabe vaner, der gavner din skriveproces, så skrivning bliver en integreret del af din måde at tænke, lære og være i verden på. Forløbet er tilrettelagt, så du selv skal lave små skriveøvelser i løbet af dagen.

Fremtidens organisationer – mellem håb og handling

Holdnummer: 1721-409

Dato: 12/11, 1 søndag

Tid: 10.00-16.00

Pris: 460 kr., studerende 260 kr.

Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Undervisere: Anne Weber Carlsen, cand.mag. i dansk og massekommunikation, facilitator og indehaver, Facilitator, Jeppe Spure Nielsen, cand.scient.pol., udviklingskonsulent og indehaver, SPURE Organismer, Bjørn Uldall, ph.d. i ledelse fra University of West England og partner, Scanlead og Sune Hansen, leverancechef og partner, Vertica

Arbejdslivet skal gentænkes. Nu! I stedet for usunde organisationer og livsfarlige ledelsesformer har vi brug for at organisere vores arbejdsfællesskaber på nye måder, der vækker håb og tro på, at arbejdslivet kan være både meningsfuldt, produktivt og sundt. Dagen giver konkrete eksempler på eksisterende virksomheder og organisationer, hvor ledelse og medarbejdere har gentænkt deres roller, relationer og de organisatoriske rammer radikalt: Hierarkier er erstattet af selvorganisering, hvor alle arbejder sammen om at realisere organisationens større formål. Og man må tage hele sin personlighed med på arbejde. Forløbet vil inspirere deltagerne til selv at handle for at skabe den nødvendige forandring af deres egne organisationer og arbejdspladser og vil identificere nogle af de veje, der kan føre til fremtidens håbefulde organisationer. Programmet henvender sig til alle, der oplever behovet for et andet og mere meningsfuldt og menneskeligt arbejdsliv.

Mødefacilitering

Holdnummer: 1721-161

Dato: 12/11, 1 søndag

Tid: 10.00-16.00

Pris: 500 kr., studerende 300 kr.

Maks. 25 deltagere

Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Underviser: Ib Ravn, faciliteringstræner og lektor i organisatoriske videnprocesser, Aarhus Universitet

Hvordan får man møder, der er værdiskabende, effektive, involverende, muntre, korte og fåtallige? Det gør man ved at facilitere dem. Det vil sige styre deres form stramt og venligt, så indholdet og formålet fremmes bedst muligt. Facilitering er en form for myndig og inkluderende mødeledelse, der næsten umærkeligt bringer det bedste frem i mødedeltagerne, så gruppen sammen når det hele på den aftalte tid, og alle har været på og er glade. Forløbet introducerer en række redskaber til mødefacilitering, og deltagerne afprøver dem i mindre, faciliterede grupper. Central er den kunst at fokusere en diskussion, når en meget-talende mødedeltager har sadlet kæphesten og er på vej ud over prærien. Vi skal også øve, hvordan man med faciliterende spørgsmål kan kvalificere et møde, der ledes af en anden person. Forløbet henvender sig til alle med mødeansvar.

Tredje generations coaching

Holdnummer: 1721-329

Dato: 18/11, 1 lørdag

Tid: 10.00-16.00

Pris: 540 kr., studerende 340 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.

Pris inkl. bog: 838 kr., studerende 638 kr. (bog værdi 398 kr.)

Maks. 30 deltagere

Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Coaching er blevet et betydningsfuldt redskab i hverdagen, fordi samfundet hele tiden stiller nye krav til kompetenceudvikling, læring, ledelse samt team- og organisationsudvikling. Coaching kan hjælpe til at skabe ny viden og mestring af sociale forhandlinger. Forelæsningen dykker ned i coaching og coachingpsykologiens verden og beskæftiger sig med aktuel samfundsforskning, nye læringsteorier og diskurser om det personlige lederskab. Lær, hvordan du med det nye udviklingsværktøj 'Tredje generations coaching®' kan være med til at udvikle værdiorienterede samtaler, der skaber ny viden, refleksioner og perspektiver. Og bliv klogere på, hvordan du finder kernen i motivationen hos den enkelte, i teamet eller organisationen ved at udvikle en ny dialogkultur. Forelæsningen er baseret på bogen 'Tredje generations coaching®' (Dansk Psykologisk Forlag).

Professionel idéudvikling

Holdnummer: 1721-326

Dato: 18/11, 1 lørdag

Tid: 10.00-16.00

Pris: 500 kr., studerende 300 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.

Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Underviser: Michael Breum Ramsgaard, lektor i entreprenørskab, VIA University College

Lær at få idéer frem på kommando og hør, hvordan udfordringer i dit professionelle virke kan imødegås med idéudvikling og viden om idéer. Forløbet introducerer til forskning om idéudviklingens særlige metoder og rammesætninger og giver dig en dyb forståelse af vigtigheden og udfordringerne ved professionel idéudvikling. Gennem praktisk implementering af idégenereringsteknikker og øvelser samler du et personligt katalog over professionelle metoder til idéudvikling, systematisering og opsamling af idéer. Få konkrete metoder og værktøjer til planlægning og udvikling af din næste innovative idé.

Din krop stopper aldrig med at kommunikere. Alene i vores ansigt har vi 24 muskler, der sammen kan danne mere end 100.000 ansigtsudtryk

Kroppens sprog i professionel praksis

Holdnummer: 1721-317

Dato: 23/11, 1 torsdag

Tid: 17.15-20.45

Pris: 400 kr., studerende 250 kr.

Maks. 50 deltagere

Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

Underviser: Helle Winther, lektor i bevægelsespsykologi, Københavns Universitet

Kroppens sprog har stor betydning for autenticitet, nærvær, empati, lederskab, relationskompetence og krisehåndtering i professionel praksis. Bevægelse og kropssprog er vores primære sprog. Ordenes strøm kan stoppes, men kroppen er altid i bevægelse – altid kommunikerende. Alligevel er kroppen, og ikke mindst bevægelsen, overset i psykologien. Gennem et kalejdoskop af forskningsbaseret teori og praksisnære fortællinger dykker vi denne aften ned i kropslighedens, sanselighedens og personlighedens betydning for professionel kommunikation. Hør, hvordan kroppens sprog kan bruges i undervisning, supervision og personlig udvikling i mangfoldige kontekster. Aftenen tager udgangspunkt i bogen 'Kroppens sprog i professionel praksis' (Billesø & Baltzer) og foregår i en vekselvirkning mellem teori, bevægelse og dialog.

Dagskursus: Gør teksten klar

Holdnummer: 1721-266

Dato: 13/12, 1 onsdag

Tid: 9.00-15.30

Pris: 995 kr. Inkl. morgenkaffe og frokost.

Pris inkl. bog: 1155 kr. (bog værdi 200 kr.)

Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Underviser: Christina Pontoppidan, ekstern lektor i retorik, Københavns Universitet og Copenhagen Business School

For mange er det at skrive en kamp. Man skriver, sletter, grubler, retter … og grubler, skriver, retter, sletter. Kun langsomt fyldes skærmen med ord – samtidig med, at man selv fyldes med usikkerhed over, om man nu også har fundet de rigtige ord. Problemet er, at man forsøger at gøre teksten klar, før man egentlig er klar til at skrive. Man udfører alt for mange forskelligartede tankeprocesser på én gang, som spænder ben for hinanden – og dræber lysten til at skrive. Forelæsningen viser, hvordan man bryder skriveprocessen op i faser og gør teksten klar trin for trin: Først situationsanalyse og formålsafklaring, derpå afsnitsinddeling, så sætningsopbygning og til sidst ordvalg. Forelæsningen tager afsæt i bogen 'Gør teksten klar. Principper for klart skriftsprog' (Samfundslitteratur), som kan inkluderes i prisen.

Dagskursus: Hjernen i arbejdslivet

Holdnummer: 1721-265
Dato: 13/12, 1 onsdag
Tid: 9.00-15.30
Pris: 995 kr. Inkl. morgenkaffe og frokost.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Ole Lauridsen, lektor i undervisning og læring, Aarhus Universitet

Hjernen hjælper os med at skabe mening og lagre viden. Den er konstant i gang, både når vi daser og dovner, og når vi skal være kreative, fokuserede eller løse problemer. Nok ligner den mest af alt havregrød, men hjernens betydning for vores evne til at lære og motivere er ikke til at komme uden om. De mange neurologiske processer er i sidste ende altafgørende for, hvordan vi præsterer i arbejdslivet. Hvornår bliver viden til læring i hjernen? Og hvad betyder pauser for vores evne til at yde? Ved at forstå vores hjerneprocesser bliver vi bedre til at skabe rammerne for god læring og få hjernens potentiale til at udfolde sig på arbejdspladsen.

Dagskursus: Mødefacilitering

Holdnummer: 1721-229
Dato: 13/12, 1 onsdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 995 kr. Inkl. morgenkaffe og frokost.
Maks. 25 deltagere
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118
Underviser: Ib Ravn, faciliteringstræner og lektor i organisatoriske videnprocesser, Aarhus Universitet

Hvordan får man møder, der er værdiskabende, effektive, involverende, muntre, korte og fåtallige? Det gør man ved at facilitere dem. Det vil sige styre deres form stramt og venligt, så indholdet og formålet fremmes bedst muligt. Facilitering er en form for myndig og inkluderende mødeledelse, der næsten umærkeligt bringer det bedste frem i mødedeltagerne, så gruppen sammen når det hele på den aftalte tid, og alle har været på og er glade. Forløbet introducerer en række redskaber til mødefacilitering, og deltagerne afprøver dem i mindre, faciliterede grupper. Central er den kunst at fokusere en diskussion, når en meget-talende mødedeltager har sadlet kæphesten og er på vej ud over prærien. Vi skal også øve, hvordan man med faciliterende spørgsmål kan kvalificere et møde, der ledes af en anden person.

Kommunikations-medarbejderens ABC

Holdnummer: 1811-057
Dato: 25/1, 5 torsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118

Kravene til den moderne kommunikationsmedarbejder har aldrig været større, og stillingsopslagene bugner af eksempler. Du skal få ideer, kommunikere til forskellige målgrupper og styre din So-Me strategi med hård hånd. Men hvordan får du greb om det hele? Vi stiller skarpt på den kreative kommunikatør og de fordringer, som følger med rollen. Bliv klogere på, hvordan du opbygger dit argument og puster liv i din tekst. Lær også, hvordan du kommunikerer strategisk, til websites, til forskellige målgrupper og styrer uden om krisen på de sociale medier. Forløbet henvender sig til alle, der beskæftiger sig med kommunikation – hvad end du er iværksætter, professionel eller autodidakt kommunikatør.

25/01: **Strategisk kommunikation.** Ann Merrit Rikke Nielsen, ph.d.-studerende i kommunikation, Københavns Universitet
01/02: **Det gode argument.** Sofie Venge Madsen, studielektor i retorik, Aarhus Universitet
08/02: **Find, forstå og fang din målgruppe.** Line Hassall Thomsen, ph.d. i TV nyheder og nyhedsproduktionskultur, journalist og medieforsker, Aarhus Universitet
22/02: **Sociale medier - styr uden om krisen.** Winni Johansen, professor i virksomhedskommunikation, Aarhus Universitet og Finn Frandsen, professor i virksomhedskommunikation, Aarhus Universitet
01/03: **Web-tekster der virker.** Nanna Friis, forfatter, cand.mag. i dansk, Friis Kommunikation

Den gode præsentation

Holdnummer: 1811-067
Dato: 25/2, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 500 kr., studerende 300 kr.
Pris inkl. bog: 688 kr., studerende 488 kr. (bog værdi 228 kr.)
Maks. 40 deltagere
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Linda Greve, ph.d. i virksomhedskommunikation og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

Den gode tale, fremlæggelse eller præsentation kræver metodisk forberedelse og modet til at møde sine lyttere. Som professionel og fagperson skal du ofte præsentere din faglige viden og dine resultater for kolleger, ledelse, interessenter, studerende og diverse andre grupper. Autenticitet er et kodeord for den gode præsentation: at man står autentisk frem for sine lyttere. Men hvordan arbejder man med at finde sin egen autentiske stil? Få en ramme for metodisk forberedelse og en række øvelser til at bruge kroppen i kommunikationen. Forløbet tager afsæt i bogen 'Den gode præsentation' (Samfundslitteratur), som kan inkluderes i prisen.

Ordet er dit!

Holdnummer: 1811-061
Dato: 19/3, 1 mandag
Tid: 17.15-21.15
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Underviser: Michael Ejstrup, forskningschef i sprog, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Alle kender situationen, hvor det er nødvendigt at sige nogle velvalgte ord. Ord som kan bevæge andre til at følge en idé, acceptere en undskyldning eller skabe en særlig følelse af fællesskab. Politikere, undervisere, lægmænd – alle har brug for at mestre situationerne, når de opstår. Nogle gange med god tid til forberedelse, andre gange helt spontant. Skal ordene bevæge publikum, så du får succes og taktfaste klapsalver, skal de være velvalgte. Der er ikke plads til slinger i valsen, hvis publikum skal bevare tilliden og acceptere dine ord som ærlige og fornuftige. Det kræver perfekt timing af pauser, bevægelser, ansigtsudtryk og betoninger – og det kan læres. Forløbet tager udgangspunkt i bogen 'Så er det bare sagt' af Michael Ejstrup (Lindhardt og Ringhof).

"Det er afgørende at ***være bevidst om, både hvem man er, hvem man gerne vil opleves som****, og hvilke sproglige til- og fravalg, det så kræver. Når sproget og personen går i ét, er succesen ikke sikker, men chancerne er gode."*

Michael Ejstrup
Forskningschef i sprog, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Alle mennesker er **Peter Plys**

Et godt oplæg skal handle om tilhørernes verden. For ligesom Peter Plys vil vi helst høre historier om os selv, siger undervisningsudvikler Linda Greve fra Aarhus Universitet. Hun er specialist i, hvordan man skaber en god præsentation og taler, så man bliver hørt.

Af Jonna Toft, journalist.
Folkeuniversitetet i Aarhus i samarbejde med Aarhus Stiftstidende.
Læs hele interviewet på Folkeuniversitetets hjemmeside www.fuau.dk.

Alle har oplevet forskellen på en god oplægsholder og en kedelig. En god oplægsholder trænger igennem med ny viden, selv om selve oplægget måske mangler struktur, og der er masser af løse ender. Og en dårlig oplægsholder kan gøre selv det mest interessante og opsigtsvækkende emne gabende kedsommeligt, ligegyldigt hvor velstruktureret oplægget er. Formidlingen er fuldstændigt afgørende for, hvor meget tilhørerne får med hjem, og hvilken oplevelse de fik undervejs.

"Det handler om autenticitet: At taleren gør sig klart, hvilken funktion hun har i relationen med lige præcis de mennesker, der er mødt op, og at hun fortæller sin historie på en måde, der er naturlig for hende selv. Det kan skabes med god forberedelse", forklarer Linda Greve. Hun står bag bogen 'Den gode præsentation', en bestseller, der netop er udkommet i 2. udgave. I næsten ti år har hun forelæst på Folkeuniversitetet om at skabe den gode præsentation.

"Som oplægsholder kommer man let til at fortælle om sig selv og sin egen verden. Det bliver et egotrip, og det er derfor, folk bliver så nervøse. Men tilhørerne vil høre historier om sig selv og deres egen verden. Måske mødes man aldrig", forklarer Linda Greve. Derfor skal oplægsholderen vinkle sit stof til lige præcis den gruppe mennesker, der lytter. Eksemplerne skal komme fra deres verden, og der skal bygges oven på en viden, de har i forvejen. Så oplægsholderen må vide, hvem han eller hun taler til. "Hvem er de? Er de tvangsindlagt til at lytte, eller har de selv valgt det? Hvad forventer de at få med hjem? Hvad skal oplægget føre til? Det skal man spørge om på forhånd", råder hun.

Linda Greve deler forberedelsen af en præsentation op i fem faser, i øvrigt inspireret af Aristoteles. I en af faserne forklarer hun, at præsentationen kan bygges op som en fisk: "Start med en krog. Noget, som vækker tilhørerne. Fiskens hoved består af, at du præsenterer dig og laver en forventningsafstemning: Hvad skal jeg fortælle om, hvor lang tid tager det, og hvorfor er jeg troværdig. Herefter kommer fiskens krop, selve indholdet, bygget op over fx tre pointer. Afrundingen er fiskens hale. En god, fremadskuende slutning, der trækker perspektiver op. Har du en stærk ramme i dit foredrag, altså en krog, præsentation og afrunding, kan du godt vrøvle lidt i midten, uden der sker så meget ved det", smiler hun.

”Oplægsholderen er koncentreret og har skærpede sanser undervejs. Men tilhørerne tror, at når de er i flok, er de usynlige. Jeg ser alt, alle gab, alle telefoner.”

Linda Greve
Undervisningsudvikler ved
Aarhus Universitet
og forfatter til bogen ’Den gode præsentation’

Linda Greve er ph.d. i virksomhedskommunikation og undervisningsudvikler. Du kan finde hende i Folkeuniversitetets program, hvor hun forelæser i ’Styrk din karriere’ med start den 5. september, se side 19 og ’Den gode præsentation’ den 25. februar 2018, se side 25.

Psykologi, sundhed og pædagogik

Et godt liv er mange ting.
Mange knytter det til et godt helbred fysisk
såvel som psykisk. Men hvordan tager man
bedst vare på sig selv og andre?
Få viden om kropslig udfoldelse, læring og kost.

Gode vaner

Holdnummer: 1721-125
Dato: 4/9, 3 mandage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Vi ved det jo godt. Det er godt for os at motionere, få vores nattesøvn og spise varieret. Men ofte havner vi alligevel i sofaen i stedet for at snøre løbeskoene, eller vi kommer for sent i seng. Hvorfor er det nemt at få dårlige vaner, og hvorfor kan det være så svært at skabe gode? Kom, og få forskningens svar på spørgsmålene, og bliv klogere på, hvad der skal til for at skabe nye gode vaner. Få præsenteret psykologiske, neurobiologiske og adfærdsmæssige perspektiver og hør, hvordan viden fra forskningens verden kan implementeres i hverdagen. Tag alle dine dårlige vaner med, og bliv inspireret til at gøre noget ved dem.

04/09: Psykologien i gode vaner – hvordan gør man i praksis? Kurt Kørner, cand.psyc.aut, tidligere chefpsykolog hos Danfoss
11/09: Vaner i hjernen. Albert Gjedde, professor i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet
18/09: Nudging og adfærdsændringer i praksis. Mia Simone Malthesen, cand.polit. og daglig leder af iNudgeyou

Lær at forstå dit barn

Holdnummer: 1721-127
Dato: 5/9, 3 tirsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118

Hvordan ruster man bedst muligt et barn til at møde de udfordringer, som livet giver? Hvordan kan forældre og nære voksne opdrage barnet til at blive et selvstændig og livsmodigt individ? Bliv klogere på dit barn, når tre eksperter præsenterer ny viden fra forskningens verden inden for opdragelse og børnepsykologi. Forelæsningsrækken giver nye perspektiver på de bedste betingelser for børns udvikling.

05/09: Styrk dit barns karakter. Per Schultz Jørgensen, professor i socialpsykologi, Aarhus Universitet
12/09: Særligt sensitive børn. Anne-Mette Sohn, cand.pæd. i pædagogisk psykologi
19/09: Hvordan lærer børn at forstå andre mennesker? Peter Krøjgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

En god mavefornemmelse

Holdnummer: 1721-003
Dato: 5/9, 6 tirsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium E, Ny Munkegade 118
Undervisere: Søren Laurberg, overlæge og professor i kirurgi og tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital, Klaus Krogh, professor i mave- og tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital og Peter Christensen, professor i mave- og tarmkirurgi, Aarhus Universitetshospital

Vores tarmsystem er afgørende for vores liv og velvære, men dets funktioner er helst ikke noget, man taler om. Det er dog ved at ændre sig bl.a. med Giulia Enders bestsellerbog 'Tarme med charme', der sætter fokus på tarmsystemets livsvigtige funktioner på linje med hjernen og hjertets. Tarmen har en utrolig kompleks fysiologi. Den har bl.a. sit helt eget nervesystem, opsuger nærringsstoffer og producerer hormoner, der er afgørende for vores daglige liv. Vi kan ikke lide at tænke på, at vi bærer rundt på en tarm fyldt med bakterier, men foruden ville vi være fortabte. Tarmens bakterieflora beskytter os mod alt mulig ondskab og kan muligvis påvirke, om vi bliver tykke eller udvikler kræft. Bliv klogere på tarmsystemets fabelagtige opbygning og funktioner på et forståeligt og samtidigt videnbaseret niveau.

"I en kaotisk verden har ***børn brug for robusthed og en indre målestok.*** *Det er, hvad karakterdannelse går ud på."*

Per Schultz Jørgensen
Professor i socialpsykologi,
Aarhus Universitet

Turbolæring og intensive læringsforløb

Holdnummer: 1721-005
Dato: 6/9, 6 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118

I disse år er der overalt i landet opstået en række nye intensive læringsforløb med såkaldt turbolæring. Der er som regel tale om forholdsvis korte perioder, hvor deltagerne tages ud af de normale skole- og uddannelsessammenhænge, og opholder sig i en helt anden kontekst, ofte langt fra hjemmet, med overnatning, indkvartering og fokus på både faglig læring, men også i lige så høj grad på størrelser som livsduelighed, motivation, trivsel, personlig udvikling, daglige vaner, samarbejde og kost, søvn og motion. I denne forelæsningsrække vil vi se nærmere på fænomenet turbolæring, dets udbredelse, historik, forskning, teori og praksis med udgangspunkt i igangværende projekter.

06/09: Turbolæring og intensive læringsforløb – før og nu. Søren Langager, lektor i pædagogisk sociologi, Aarhus Universitet
13/09: Turbolæring og intensive læringsforløb som pædagogik på kanten. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
20/09: Lær for livet. Christian Christrup Kjeldsen, lektor i pædagogisk sociologi, Aarhus Universitet
27/09: DrengeAkademiet – synlig læring i sprint. Lisbet Nørgaard, folkeskolelærer, uddannelseschef, LøkkeFonden
04/10: Livsduelighed på skoleskemaet. Hvordan spiller træning af personlige og sociale kompetencer sammen med fagligheden? Nicolai Moltke-Leth, direktør, master i positiv psykologi, cand.scient.soc
11/10: Intensive læringsforløb i relation til folkeskolen. Lise Mølgaard, cand.soc. i uddannelsesvidenskab og Tine Wåst Nielsen, cand.soc. i uddannelsesvidenskab

Køn og kærlighed

Holdnummer: 1721-129
Dato: 6/9, 3 onsdage
Tid: 19.00-20.45
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: Byrådssalen, Kvindemuseet, Domkirkepladsen 5
Underviser: Mariann Kjerrumgaard Thygesen, cand.psych.aut, Artemis Psykologi

Hvad sker der, når mænd bliver mere feminine og kvinder mere maskuline? Hvad gør det ved vores evne til at elske? Igennem denne forelæsningsrække vil vi kigge nærmere på, hvordan kærlighed og køn spiller sammen, både på det ydre og indre plan. Vi ser nærmere på det psykologiske fundament for vores kærlighedsevne, og hvordan den påvirker vores forhold til os selv og vores kærlighedsrelationer. Hvordan påvirker dynamikken mellem de maskuline og feminine kræfter vores kærlighed og liv, og kan den rokke ved de gængse rammer for vores kønsidentitet og parforhold? Endeligt kigger vi nærmere på kærlighedens udvikling i fremtiden: bliver vi mere følsomme og androgyne?

06/09: Kærlighedsevnen
20/09: Dynamikken i vores indre kønskvaliteter – kønsforvirring
04/10: Bud på fremtidens kærlighed – et nyt køn?

Selvkontrol og intelligens – dine vigtigste kompetencer

Holdnummer: 1721-312
Dato: 6/9, 6 onsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118
Underviser: Rune Kappel, cand.psyk.aut. og teamleder, Aarhus Universitet

Hvis der lå et stykke chokolade foran dig, ville du så spise det med det samme? Eller kunne du vente 20 minutter, hvis du fik endnu et stykke? Det kræver selvkontrol ikke at spise chokoladen med det samme. Men hvad er selvkontrol egentlig, og hvordan spiller evnen sammen med et begreb som intelligens? Forelæsningerne giver en introduktion til selvkontrol og intelligens som psykologiske konstruktioner, og sætter gennem den nyeste forskning fokus på, i hvor høj grad disse fænomener er arvelige, om de kan måles, og hvordan kompetencerne har indflydelse på udviklingen af menneskers liv.

Alt hvad du bør vide om psykologi

Holdnummer: 1721-311
Dato: 11/9, 5 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium E, Ny Munkegade 118

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvad påvirker vores sociale adfærd, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologien, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningerne giver desuden redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv, og få en bedre forståelse og respekt for menneskers forskelligheder.

11/09: Læringspsykologi. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
18/09: Anvendt psykologi. Thomas Koester, cand. psych., FORCE Technology, Afdelingen for Anvendt Psykologi
25/09: Kognitionspsykologi. Dorthe Kirkegaard Thomsen, professor i kognitionspsykologi, Aarhus Universitet
02/10: Udviklingspsykologi. Peter Krøjgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet
09/10: Socialpsykologi. Inger Glavind Bo, lektor i socialpsykologi, Aalborg Universitet

Alt hvad du bør vide om anti-inflammatorisk levevis

Holdnummer: 1721-131
Dato: 14/9, 1 torsdag
Tid: 17.30-21.30
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118
Underviser: Jerk W. Langer, læge og forfatter

Anti-inflammatorisk levevis er et af de nye buzzwords inden for sundhed. Inflammation er en betændelsestilstand i kroppen, som på længere sigt kan påvirke fx din hud, forværre småskader og øge træthed og hovedpine. Ved at omlægge til anti-inflammatorisk levevis kan du modvirke disse symptomer. Den nye livsstil har især fokus på kost, motion og søvn. Men hvilken mad skal vi spise? Hvordan sikrer vi tilstrækkeligt med nattesøvn? Og hvor meget motion er nødvendigt i en travl hverdag? Læge og forfatter Jerk W. Langer giver dig denne aften svarene og adskiller fup fra fakta på en både underholdende, spændende og lærerig vis. Forelæsningen bygger bl.a. på bogen '21 Helbredende Dage med Anti-inflammatorisk Kost' (Politikens Forlag).

Fordybelse, meditation og fælles stilhed

Holdnummer: 1721-004
Dato: 25/9, 3 mandage
Tid: 17.30-21.30 (helaftensforelæsninger)
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Flow, indre ro og stilhed i det fælles rum er tilstande, som flere og flere efterspørger i en verden med store krav, højt tempo og stress. Men hvordan skaber man disse tilstande både i privat- og arbejdslivet? Hør og oplev, hvordan du gennem fordybelse, meditation og fælles stilhed kan opnå ro, nærvær, klarhed, samhørighed og flow. Undervisningen vil være en vekselvirkning mellem teori og øvelser med fokus på praktisk anvendelse og mulighed for at afprøve de forskellige værktøjer undervejs.

25/09: Fordybelse og flow. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
02/10: Meditation og indre ro. Malene Mygind, cand.mag. i psykologi og sundhed, ledelseskonsulent og positiv coach
09/10: Fællesskabt stilhed. Bastian Overgaard, foredragsholder og Silent Co-creation facilitator

Empati og robusthed – med Specularmetoden

Holdnummer: 1721-348
Dato: 27/9, 3 onsdage og 1 torsdag
Tid: 16.30-19.30
Pris: 660 kr.
Sted: Specular, Trøjborgvej 2D

Specularmetoden bygger på det grundsyn, at alle mennesker har en positiv kerne. Kernen er både vores anker og vores retningsviser, og tanken er, at vi ved at møde livet, os selv og andre 'fra kernen' bliver i stand til at føle, tænke og handle mere konstruktivt. En vej til bedre balance i mødet med andre ligger i Speculars forståelse af empatiprocessen, og hvordan du som privatperson eller professionel kan arbejde med balancen mellem en åben indlevelse og en naturlig afgrænsning. Inspirationsaftenerne sætter fokus på, hvordan man kan fremme empati og robusthed i den enkelte, i parforholdet og på arbejdspladsen. Forløbet er baseret på bogen 'Mød livet – fra kernen' (Specular).

27/09: Empati og robusthed med Specularmetoden. Annette Bruun, master i voksenuddannelse og læring, psykomotorisk terapeut, Danske Psykomotoriske Terapeuter

04/10: Selv-medfølelse og indre robusthed. Katrine Rolighed Kristensen, cand.psych.aut., specialist i psykoterapi

25/10: Om empati og robusthed i parforhold. Bente Torp, psykolog aut.

09/11: Om empati og robusthed på arbejdspladsen. Anne Birgitte Christensen, konsulent, cand.rer. soc. og MSc i ledelse og organisation

Tilmeld dig
Folkeuniversitetets nyhedsbrev på
www.fuau.dk

At forstå sorg og tab

Holdnummer: 1721-134
Dato: 7/10, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Mai-Britt Guldin, postdoc på institut for folkesundhed, Aarhus Universitet

Alle mennesker vil i løbet af livet opleve sorg og bekymring. En stor sorg ved dødsfald er altid forbundet med store forandringer i livet, som kræver bearbejdning. Nogle bliver bange og lukker sig inde, mens andre med bearbejdningen kommer styrkede igennem sorgen. Lær at forstå sorgen endnu bedre både som et teoretisk fænomen og som et eksistentielt menneskeligt vilkår. Få nye perspektiver på den måde, vi i teori og praksis tænker om sorg, hvordan det ser ud at være i sorg, og hvad vi i dag ved om at leve med sorg.

Autisme hos børn

Holdnummer: 1721-133
Dato: 7/10, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Cecilia Brynskov, ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet og ekstern lektor i audiologopædi, Københavns Universitet

Omkring 1 % af alle børn har autisme. At have autisme betyder, at man har vanskeligt ved kommunikation og ved at indgå i sociale sammenhænge. Man har også en begrænset og ensformig adfærd. Men autisme kan se ud på mange forskellige måder, og det er også meget forskelligt, hvordan autismen påvirker den enkelte og familien. Forelæsningen giver en introduktion til, hvad autisme er, og hvad autisme skyldes. De mest udbredte behandlingsformer bliver præsenteret og diskuteret, og vi ser nærmere på, hvor god dokumentation der er for de enkelte behandlingsformers effekt.

Mindfulness og empati i teori og praksis II

Holdnummer: 1721-212
Dato: 7-8/10, 1 weekend
Tid: 10.00-16.00
Pris: 700 kr., studerende 400 kr.
Maks. 30 deltagere
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Jacob Piet Jakobsen, ph.d. i mindfulness, Aarhus Universitet

Få indblik i relevant teori og praktisk træning af mindfulness. At arbejde med mindfulness betyder, at man er villig til at gå tæt på sin egen oplevelse i nuet med bevidsthed og uden at vurdere det, der foregår. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen til mindfulness og empati kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde. Undervisningen henvender sig til alle, der tidligere har stiftet bekendtskab med at praktisere mindfulness og meditation. Forudsætning for at deltage er desuden, at du er motiveret og indstillet på at arbejde med dig selv, herunder arbejde med kroppen, tanker og følelser. Det er vigtigt, at du kan deltage i hele kurset. Medbring venligst et liggeunderlag, et tæppe og gerne egen meditationspude.

Mig og mit immunsystem

Holdnummer: 1721-313
Dato: 8/10, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Ib Søndergaard, cand.scient., Biolearning

Immunsystemet er afgørende for vores overlevelse. Det kan være for at bekæmpe nye influenzatyper, malaria, borrelia fra skovflåten eller cancer. Men hvorfor er det sommetider vanskeligt for immunsystemet at fungere? Forelæsningerne giver en basal introduktion til immunsystemet. Bliv bl.a. klogere på, hvorfor nogle mennesker får allergier eller autoimmune sygdomme, og hør om nye tiltag inden for cancerbehandling, malariavacciner samt opdagelser af sammenhænge mellem kroppens tarmflora og sygdomme som allergi og diabetes. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Immunforsvar – kampen i kroppen' (Forlaget Praxis).

Demens og Alzheimers sygdom

Holdnummer: 1721-086
Dato: 8/10, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Undervisere: Lærke Egefjord, læge, forfatter og ph.d.-studerende i biomedicin, Aarhus Universitet og Rita Knudsen, pårørende til patient med Alzheimers sygdom

Flere og flere mennesker lider af demens. Alzheimers sygdom er den hyppigste årsag til tilstanden, som kan ramme folk helt ned til 40-års alderen. Og selvom cirka 85.000 danskere er ramt af demens, hersker der stadig fordomme om, at demente er dumme og besværlige. Men hvad er demens og Alzheimers sygdom egentlig? Hvordan giver sygdommen sig til kende? Og hvor langt er forskerne i jagten på at finde en medicin mod en sygdom, som i dag viser sig ved hjernens uundgåelige og ubarmhjertige forfald? Rita Knudsen, gift med Aage Rasmussen, som er kendt fra TV2-dokumentaren, "Da Aage forsvandt" fortæller om livet og hverdagen med en Alzheimers-ramt ægtemand. Undervisningen stiller skarpt på den nyeste viden om demens og Alzheimers sygdom og sætter fokus på hverdagslivet for både den demente og de pårørende.

10.00: **Fakta om demens og forskningsresultater**
12.00: **Frokostpause**
12.45: **Stamcelleturisme og forebyggelse**
14.15: **Livet med en tabubelagt sygdom**

Robusthed i praksis – i hverdags- og arbejdslivet

Holdnummer: 1721-217
Dato: 23/10, 4 mandage
(Ingen undervisning 13/11)
Tid: 17.30-21.30 (helaftensforelæsninger)
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Pris inkl. bog: 1075 kr., studerende 675 kr. (bog værdi 250 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118
Tilrettelæggere: Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet og Malene Mygind, cand.mag. i psykologi og sundhed, ledelseskonsulent og positiv coach

Robusthed og personlig styrke er egenskaber og personlige træk, som flere og flere efterspørger i en verden med store krav, konstante forandringer, fyldte familiekalendere, højt tempo og stress. Jobannoncer peger i stigende grad på "robusthed" som det altoverskyggende krav. Men er det rimeligt? Hvad er robusthed egentlig for noget, og hvordan udvikler og skaber man robusthed både privat og på arbejdet? Vi vil på denne forelæsningsrække se på forskellige praksisser og konkrete metoder, der kan fremme robusthed i hverdagen. Undervisningen vil være en vekselvirkning mellem teori og øvelser med fokus på praktisk anvendelse. Forelæsningsrækken bygger på bogen 'Robusthed i praksis' (Forlaget Mindspace), som kan tilkøbes forelæsningsrækken.

23/10: **Emotionel regulering og robuste leveregler.** Malene Mygind, cand. mag. i psykologi og sundhed, ledelseskonsulent og positiv coach
30/10: **Energiregnskab og et robust jobdesign.** Nina Tange, cand. scient.soc., leder af master i positiv psykologi, Aarhus Universitet
06/11: **Positiv og robust kommunikation.** Rikke Dinetz, cand.mag i kommunikation, journalist og forfatter
20/11: **Ledelse der skaber kollektiv robusthed.** Mads Bab, ekstern lektor, master i positiv psykologi, Aarhus Universitet

Mindfulness

Holdnummer: 1721-140
Dato: 25/10, 7 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118

Interessen for mindfulness er i de seneste år blomstret op, men konceptet og teknikkerne har været kendt i buddhismen gennem mere end to et halvt tusinde år. Så hvad kan mindfulness tilbyde nutidens mennesker? Hvad er mindfulness egentlig? Hvor og hvornår kan det bruges? Og hvad ved man reelt om mindfulness i teori og praksis? Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet samt konstant kontakt med mange mennesker gennem mail, mobil og Facebook, kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde.

25/10: **Introduktion til mindfulness.** Karsten Bidstrup Skipper, cand.mag. i idéhistorie
01/11: **Mindfulness-baseret terapi til angst og depression.** Jacob Piet Jakobsen, ph.d. i mindfulness, Aarhus Universitet
08/11: **Mindfulness i mødet med moderniteten.** Martijn van Beek, lektor i antropologi, Aarhus Universitet
15/11: **Mindfulness og arbejdsliv.** Lone Overby Fjorback, leder af Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet, ph.d., klinisk lektor, overlæge og CFM certificeret MBSR-lærer
22/11: **Hjernen, stress og mindfulness.** Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet
29/11: **Mindfulness og det stressede genom.** Jesper Dahlgaard, docent og lektor, VIA Sundhed/Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet
06/12: **Perspektiver på praktisk anvendelse.** Karsten Bidstrup Skipper, cand.mag. i idéhistorie

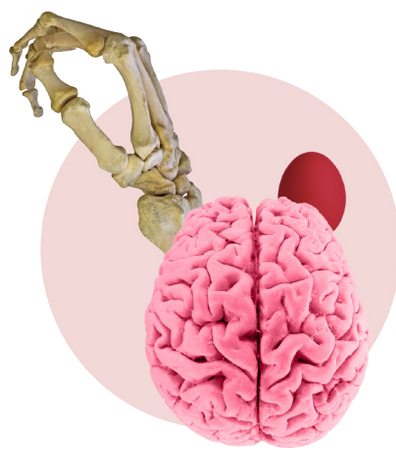

Børns udvikling

Holdnummer: 1721-214
Dato: 25/10, 6 onsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118
Underviser: Peter Krøjgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

Hvornår begynder børn at kunne huske? Hvordan forstår de den fysiske verden? Og hvornår får de en forståelse for andre mennesker? Forskning i børns udvikling har gennemgået en rivende udvikling igennem de seneste 30 år. Tidligere var udviklingspsykologien primært præget af enkelte altomfavnende teorier som eksempelvis Freuds og Piagets. I dag tegnes faget snarere af en lang række "mini-teorier", der ikke hævder at kunne give en samlet beskrivelse af børns udvikling, men som til gengæld hver især giver et mere dækkende billede af dele af børns udvikling. Få indblik i børns perceptuelle og intellektuelle udvikling, deres følelser og temperament, sprogudvikling, forståelse af andre mennesker, og hvordan de husker konkrete begivenheder.

Kræftens gåder

Holdnummer: 1721-139
Dato: 26/10, 6 torsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Mere end en kvart million danskere lever med diagnosen, og hver tredje dansker skønnes at få sygdommen på et tidspunkt i livet. Kræft er en af de helt store dræbere, og årsagerne til sygdommen er mange og dækker alt fra livsstil og miljø til arv og hormoner. Men det er ikke kun den fysiske krop, der bliver ramt i forbindelse med kræft. Der er også store psykiske og sociale følgevirkninger forbundet med sygdommen. I denne forelæsningsrække giver forskerne svarene på en lang række kræftrelaterede spørgsmål. Hvordan opstår kræft i kroppen? Hvilke behandlingsmetoder er de mest lovende i øjeblikket? Og hvordan kommer man videre med livet efter en kræftsygdom?

26/10: **Introduktion – hvad er kræft?** Peter Hokland, klinisk professor i hæmatologi, Aarhus Universitet
02/11: **Gener og kræft.** Jacob Giehm Mikkelsen, professor i genetik og genterapi, Aarhus Universitet
09/11: **Immunforsvaret som våben mod kræftceller.** Sine Reker Hadrup, lektor i immunologi, Danmarks Tekniske Universitet
16/11: **Kost og kræft.** Cecilie Kyrø, postdoc i epidemiologi, Center for Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
23/11: **Livet efter kræft.** Christoffer Johansen, professor, overlæge, dr.med. og ph.d. i klinisk medicin, Rigshospitalet og unitleder ved Kræftens Bekæmpelse
30/11: **Naturens egen kræftmedicin.** Thomas Bjørnskov Poulsen, adjunkt i kemi, Aarhus Universitet

Pædagogikkens idéhistorie

Holdnummer: 1721-383
Dato: 7/11, 6 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Pris inkl. bog: 940 kr., studerende 640 kr. (bog værdi 399 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118

Alle samfund opdrager, oplærer og uddanner den opvoksende generation. Det gør de, fordi individers egenskaber og kundskaber udgør ethvert samfunds egentlige livsnerve og bestemmer dets videreførelse. Gennem historien har forskellige ideer om opdragelse, dannelse og uddannelse gjort sig gældende – også i Danmark. De pædagogiske ideer opstår i tæt samspil med de grundlæggende problemer og specifikke udfordringer, som et samfund står over for i en bestemt historisk epoke. Forelæsningsrækken tager dig med på en tur igennem de pædagogiske ideers historie fra antikken til i dag. Forelæsningerne bygger på bogen 'Pædagogikkens idéhistorie' (Aarhus Universitetsforlag), som kan tilkøbes forelæsningsrækken.

07/11: **Fra antik og middelalder til renæssance.** Hans Siggaard Jensen, professor i pædagogisk filosofi, Aarhus Universitet
14/11: **Fra reformation til pietisme.** Ove Korsgaard, professor emeritus i generel pædagogik, Aarhus Universitet
21/11: **Oplysning og nyhumanisme.** Jens Erik Kristensen, lektor i pædagogik og idéhistorie, Aarhus Universitet
28/11: **Den folkelige og nationale pædagogik.** Ove Korsgaard, professor emeritus i generel pædagogik, Aarhus Universitet
05/12: **Fra reformpædagogik til demokratisk progressivisme og kritisk pædagogik.** Jens Erik Kristensen, lektor i pædagogik og idéhistorie, Aarhus Universitet
12/12: **Globalisering, livslang læring og kompetenceudvikling.** Jens Erik Kristensen, lektor i pædagogik og idéhistorie, Aarhus Universitet

Positiv psykologi i hverdagen

Holdnummer: 1721-211
Dato: 7/11, 5 tirsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Stress, sygdom og kriser. Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt. Men man kan gøre meget for at forbygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer særligt på det velfungerende og det forebyggende. Det er videnskab, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri. Positiv psykologi er opstået, fordi man inden for psykologien i mange år har haft et dominerende fokus på behandling frem for forebyggelse – af fx stress og psykiske sygdomme. Bliv introduceret til den positive psykologis teorier og metoder, og få indblik i, hvordan positiv psykologi både kan bruges til at forebygge en masse problemer og til at gøre hverdagen mere interessant.

07/11: **Introduktion til den positive psykologi.** Hans Henrik Knoop, lektor i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet
14/11: **Flow i hverdagen.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
21/11: **Foretagsomhed i hverdagen.** Anne Kirketerp Linstad, ph.d. i foretagsomhed og ekstern lektor, Aarhus Universitet
28/11: **Mental robusthed i hverdagen.** Ida Thrane Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, specialkonsulent, Center for Mental Robusthed
05/12: **Lykke i hverdagen.** Jonas Fisker, cand.psych.aut., Psykiatrisk Center Frederiksberg

Lev livet med Det Dobbelte KRAM

Holdnummer: 1721-215
Dato: 8/11, 2 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Peter Thybo, master i læreprocesser, PD. i alm.pæd. og fysioterapeut

De fleste af os kender de traditionelle KRAM-faktorer (Kost, Rygning, Alkohol og Motion), der tilsammen giver et billede af et menneskes fysiske sundhed. Vi er dog blevet mere og mere opmærksomme på, at den mentale sundhed er mindst lige så vigtig for et menneskes trivsel. Peter Thybo, specialist i sundhedsfremme og forebyggelse, har derfor suppleret de klassiske KRAM-faktorer med et mentalt sundheds-KRAM; Kompetencer, Relationer, Accept og Mestring. Gennem to forelæsninger kan du få indsigt i, hvordan vores fysiske helbred og mentale sundhed spiller sammen i dynamiske sammenhænge, samt hvad du skal være særligt opmærksom på i forhold til din egen livskvalitet og dit "psykiske immunsystem". Forelæsningerne bygger på bogen 'Det Dobbelte KRAM' (Hans Reitzels Forlag).

Flere gode vaner

Holdnummer: 1721-135
Dato: 11/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Malene Mygind, cand.mag. i psykologi og sundhed, ledelseskonsulent og positiv coach

Vaner former vores liv. Hvis vi ønsker at ændre noget i vores liv, skal vi derfor ændre de små ting, vi gør dagligt – vi skal ændre vores vaner. De fleste mennesker har svært ved at ændre deres vaner, fordi de ganske enkelt ikke ved, hvad der skal til. Få forskningens råd til, hvad du helt konkret skal gøre, hvis du vil øge sandsynligheden for at lykkes med at skabe varige, nye og gode vaner. Dagen byder på forelæsning og forskellige praktiske øvelser. Du vil blive guidet skridt for skridt i at designe og implementere nye gode vaner i din hverdag. Når dagen er færdig, vil du have designet en personlig vaneplan, som du kan gå hjem og implementere. Alle deltagere bedes medbringe papir/notesbog og noget at skrive med.

Hvem bestemmer, hvem vi er?

Holdnummer: 1721-137
Dato: 12/11, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Lars Lundmann, ekstern lektor i psykologi, Københavns Universitet

Hvem er du? Er du ekstrovert eller introvert? Er du deprimeret, eller har du brug for lidt adspredelse og udfordringer? Dette er spørgsmål, de fleste selvhjælpsbøger kredser omkring. Men der findes mange svar på, hvem du er, og alle disse svar tager udgangspunkt i en metode, der skal undersøge dig. En af de mest anvendte metoder er personlighedstestning. Personlighedstests er imidlertid fyldt med så mange problematiske antagelser, at deres konklusioner oftest ikke er særligt brugbare. Hertil kommer hele spørgsmålet om, hvorvidt vi forandrer vores måde at være på over tid og på tværs af forskellige sammenhænge. Bliv klogere på personlighedspsykologi og hør om nogle af de problematiske antagelser, som vi ofte fyldes med, når vi søger svar på, hvem vi er.

Sex – kun for kvinder

Holdnummer: 1721-223
Dato: 16/11, 1 torsdag
Tid: 17.15-21.15
Pris: 300 kr., studerende 200 kr. (inkl. bog)
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Undervisere: Lillan Kempf, overlæge og sexolog, Fertilitetsklinikken Horsens og Ditte Trolle, speciallæge i gynækologi og adjungeret lektor i sexologi, Aarhus Universitet

Sex betyder noget for de fleste af os. Det kan være en kilde til glæde, velvære, afslapning, nærvær og samhørighed, men også til smerte, sorg og bekymring. Denne aften sætter vi fokus på kvinder og sex og dykker ned i en række relevante spørgsmål: Er kvinders sexlyst anderledes end mænds? Hvad bliver kvinder tiltrukket af, og har de lov til at følge deres lyst? Hvad betyder hormonerne, findes g-punktet og hvor lang tid tager det at få orgasme? Kom, og hør Ditte Trolle og Lillan Kempf, der begge er gynækologer og sexologer, fortælle om kvinders seksuelle længsler, lyster og problemer i alle aldre. Undervisningen tager bl.a. afsæt i 'Sex efter 50' samt tænkepausebogen 'Sex' (Aarhus Universitetsforlag), som er inkluderet i prisen.

Bæredygtig dannelse – skitser til en empatisk verden

Holdnummer: 1721-315
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 400 kr., studerende 250 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Lone Belling, cand.phil og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Kloden kalder på mennesker med dannelse og etisk kompas, så vi sammen kan løse tidens nøgleudfordringer. Der er brug for en opdateret forståelse af almendannelse – bæredygtig dannelse. Det kræver, at vi som mennesker og systemer udvikler kapaciteter som opmærksomhed og nærvær, empati og relation og resiliens og bæredygtighed og genfinder en sund balance mellem data og dannelse. Med indledende afsæt i en beskrivelse af nutidens mange datakrav giver forløbet et bud på et fremtidsorienteret dannelsesbegreb, som begriber og griber nutidens udfordringer. Forløbet tager bl.a. udgangspunkt i bogen BÆREDYGTIG DANNELSE (Dafolo). Bogen kan købes med rabat på dagen.

Sæt turbo på retningen mod dit drømmeliv

Holdnummer: 1721-314
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 400 kr., studerende 250 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Frederik Banzhaf, studieadjunkt i præstationspsykologi, Aalborg Universitet

Har du kurs mod dine drømme? Invester en dag og lær, hvordan du optimerer anvendelsen af din hjernes fantastiske potentiale. Du bliver gennem dagen introduceret til strategier, værktøjer og konkrete anbefalinger, som er direkte anvendelige i dit eget liv. Målet er klarhed, mod og mentalt overskud; evnen til at bryde fri uden at svigte dine eksisterende forpligtigelser. Dagen er baseret på den nyeste forskning inden for neurofysiologi, motivations- og præstationspsykologi, og struktureres så din forståelse og praktiske anvendelse er i højsædet. Hvis du ønsker at leve et ekstraordinært og meningsfyldt liv – og ønsker konkrete værktøjer til at sætte farten op i realiseringen af dine drømme – er denne dag for dig!

Depression – en folkesygdom

Holdnummer: 1721-381
Dato: 22/11, 2 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Søren Dinesen Østergaard, læge, ph.d, lektor i klinisk medicin, Aarhus Universitet

Depression er en alvorlig psykisk lidelse, der karakteriseres ved gennemgribende nedtrykthed og manglende evne til at føle glæde, lyst og interesse for livet. Ca. 125.000 danskere lider netop nu af en behandlingskrævende depression, men hvad vil det sige at have en depression? Hvem rammes af depression? Hvordan stilles diagnosen? Findes der forskellige typer depression? Hvordan behandler man depression – og hvad viser den nyeste forskning på området? Få svarene, når vi stiller skarpt på folkesygdommen.

22/11: Introduktion til depression: årsager, symptomer, diagnostik og behandling
29/11: Forskellige typer depression: psykotisk depression, vinterdepression og depression hos mænd

Kort og godt om gigt. Slid- og leddegigt

Holdnummer: 1811-053
Dato: 24/1, 1 onsdag
Tid: 17.15-21.15
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Underviser: Mogens Pfeiffer Jensen, overlæge og klinisk lektor i reumatologi, Aarhus Universitet

Smerter, ømme og stive led og nedsat bevægelighed. Slidgigt er en folkesygdom, og det er langt den mest udbredte af alle gigtsygdomme. Over 300.000 danskere har fået diagnosen, og nogle lever fint med sygdommen, mens andre lider af voldsomme smerter, nedsat bevægelighed og forringet livskvalitet. Leddegigt er en inflammatorisk gigtsygdom, og ca. 1.700 personer får hvert år stillet diagnosen kronisk leddegigt i Danmark. Sygdommen rammer kvinder tre gange så hyppigt som mænd. Men hvad er gigt egentlig? Hvad er forskellen på slid- og leddegigt, og hvad kan man selv gøre for at bevare et godt og aktivt liv? Hør om sygdommenes årsager, symptomer og behandlingsmuligheder, og få indblik i den nyeste forskning på området.

Optimer din hjerne

Holdnummer: 1811-055
Dato: 25/1, 5 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium E, Ny Munkegade 118

Hver eneste dag har vi brug for at huske, lære og navigere i en verden fyldt med informationer. Det er kroppens suveræne kommandocenter, hjernen, der løser disse opgaver. Men hvordan fungerer hjernen egentlig? Hvilke dele af hjernen bruger vi hvornår, og hvorfor går det nogle gange galt? Den gode nyhed er, at din hjerne kan komme i topform, og at det aldrig er for sent at gå i gang. Med den rigtige træning, søvn, kost og motion kan du forbedre din hukommelse og koncentrationsevne og blive endnu bedre til at prioritere og tage beslutninger i hverdagen. Få forskernes råd til, hvordan du optimerer din hjerne.

25/01: Introduktion til hjernen og hukommelsen. Albert Gjedde, professor i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet
01/02: Hjernen og stress. Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet
08/02: Den dynamiske hjerne – omstruktureringer af den skadede og normale hjerne. Jesper Mogensen, professor i neurovidenskab, Københavns Universitet
15/02: Hjernen og aldring – få mest muligt ud af hjernen uanset alder. Ellen Garde, læge og hjerneforsker, MR-forskningssektionen, Hvidovre Hospital og Center for Sund Aldring, Københavns Universitet
22/02: Hjernen og motion. Jesper Lundbye-Jensen, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet

Sov godt

Holdnummer: 1811-009
Dato: 27/1, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Poul Jørgen Jennum, klinisk professor i neurofysiologi og overlæge, Glostrup Hospital og Københavns Universitet

Vi bruger ca. en tredjedel af livet på at sove, og bare en enkelt nat uden søvn minder de fleste om, at søvnen er vigtig – faktisk livsvigtig. Men hvad er det, der sker, når vi sover? Forskning viser, at kroppen arbejder videre, mens vi sover og sørger bl.a. for at styrke immunforsvaret, forbedre hukommelsen, regulere appetitten og holde humøret i top. For mange er søvn en selvfølge, men ca. 20 % af den danske befolkning lider af dårlig søvnkvalitet eller alvorligere søvnsygdomme, som kræver behandling. Få et indblik i søvnens og drømmenes funktioner, og hør, hvordan det påvirker vores trivsel og velvære.

Stress og stressreduktion

Holdnummer: 1811-010
Dato: 7/2, 4 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118
Underviser: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

De fleste mennesker lever i en travl hverdag, hvor arbejde, familieliv og fritidsinteresser skal gå op i en højere enhed. Men hvornår bliver vores overfyldte kalendere farlige for os? Stress er ikke en sygdom, men en naturlig reaktion fra kroppen, så vi kan klare de situationer, hvor vi føler os trængt op i en krog. Alligevel lider rigtig mange danskere i dag af stress, og det skønnes, at omkring 10 % af os går rundt med alvorlige stresssymptomer hver dag. Men hvad er stress egentlig? Hvordan kan vi forebygge det i en travl hverdag? Og hvilke faresignaler, skal vi være opmærksomme på? Få indsigt i stressens dybe forankring i kroppens biologi, forstå forbindelsen mellem stress og kroppens symptomer, og bliv klogere på, hvordan vores hjerne reagerer i pressede situationer.

07/02: Stressens biologi: fra en-cellet organisme til menneske
14/02: Stress i bio-psyko-social kontekst
21/02: Når stress vender sig mod kroppen: stressrelaterede lidelser
28/02: Stressreduktion: effektive, evidensbaserede metoder

Speciale: Drab

Hverdagen er fyldt med voldssager, lemlæstelse, drab og uforklarlige dødsfald for retsmediciner ved Aarhus Universitetshospital, Asser Hedegård Thomsen. Nu undersøger han de seneste 25 års drabssager i et ph.d.-projekt.

Af Jonna Toft, journalist.
Folkeuniversitetet i Aarhus i samarbejde med Aarhus Stiftstidende.
Læs hele interviewet på Folkeuniversitetets hjemmeside www.fuau.dk.

Få mennesker møder så meget vold i hverdagen som Asser Hedegård Thomsen, retsmediciner på Aarhus Universitets Institut for Retsmedicin. Han er specialist i at finde frem til dødsårsager og beskrive tegn efter knivstik og anden skarp vold, slag, skud, kvælning og forgiftninger, og hans undersøgelser hjælper politiet med opklaringen af drabs- og voldssager.

"Her møder vi kun de voldsomme og tragiske sager. Jeg er glad for, at vi hjælper med opklaringen. Jeg tænker altid over, at det er et menneske, der ligger dér og skal undersøges, men jeg kendte jo ikke personen og er ikke ked af det. Jeg kunne ikke obducere nogen, jeg kender," siger han og fortsætter: "Man skaber et professionelt værn. For mig er det interessant at klarlægge, hvad der er sket, og finde ud af rækkefølgen, og nogle gange har det stor betydning i en retssag. Desuden har de pårørende ofte et stort behov for at vide, hvad personen er død af. Vi hjælper med at give svar."

Lige siden Asser Hedegård Thomsen som en stor gymnasiedreng læste Preben Geertingers bog 'Af en retsmediciners bekendelser', har han været fascineret af retsmedicinens jagt efter spor. På Folkeuniversitetet fortæller han jævnligt om drabssager og hverdagen på et retsmedicinsk institut, og han er i fuld gang med et ph.d.-projekt om de seneste 25 års drabssager. Faktisk er han lige nået til sag nr. 1267 ud af ca. 1400. "Jeg undersøger, hvilke drabsmetoder der er de mest brugte. Er volden blevet værre? Har noget ændret sig over tid?

Vi ved, at der sker færre drab, men skyldes det, at vi redder flere end tidligere, måske fordi alle i dag har mobiltelefoner, så hjælpen kommer hurtigere frem?" siger han. Overblikket får han via obduktionserklæringer, fotos, politirapporter, avisartikler mv. Projektet ventes færdigt om to år.

Vidensbrunch med Asser Hedegård Thomsen

Holdnummer: 1712-412
Dato: 15/11, 1 onsdag
Tid: 10.00-12.00
Pris: 175 kr., inkl. brunchbuffet og kaffe/te
Sted: DOKK1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2 8000 Aarhus C

"Jeg kunne ikke obducere nogen, jeg kender."

Asser Hedegård Thomsen
Retsmediciner, Aarhus Universitet

Asser Hedegård Thomsen er speciallæge i retsmedicin, og du kan møde ham på Folkeuniversitetet til videns-brunch, hvor han fortæller om, hvorfor han blev retsmediciner.

Naturvidenskab og teknologi

Naturvidenskaben søger svar i verdens byggesten. Den rejser ud til fjerne galakser og ned i de mindste partikler. Det er en fascinerende verden, der kan gøre os klogere på både universets oprindelse og fremtid.

Nordens pattedyr

Holdnummer: 1721-102
Dato: 4/9, 3 mandage og søndag 10/9
Tid: forelæsninger: 17.15-19.00, ekskursion: 18.00-20.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Maks. 30 deltagere
Sted: forelæsninger: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118. Ekskursion: Silkeborg skov. Mødested ved den store rasteplads ved Sønderskovvej, Silkeborg
Underviser: Jan Kjærgaard, cand.scient. i biologi, naturvejleder, Naturstyrelsen

Der findes over 100 forskellige arter af pattedyr i Norden. Mange af dem møder vi sjældent eller aldrig, med mindre vi gør en ekstra indsats for det. De lever deres eget liv i den vilde natur. Over tre forelæsninger og en ekskursion ud i den danske natur vil du lære Nordens pattedyr bedre at kende. I skoven vil vi forhåbentlig møde nogle af skovens mange pattedyr, og du vil lære, hvordan man kan undersøge pattedyr ved at se på deres spor, fækalier eller undersøgelser af afdøde dyr. Du vil desuden høre om, hvad der kendetegner pattedyr, og hvordan de adskiller sig fra andre dyregrupper, om hvad fauna og klimaforandringer betyder for deres udbredelse og om de ændringer i udbredelse af pattedyr, vi har set de seneste år fx med ulve, vildsvin, grønlandshvaler eller delfiner, og om udsætning af fremmede eller hjemmehørende pattedyr i forskellige naturområder. Forelæsningsrækken er baseret på bogen 'Pattedyr i Norden' (Gyldendal 2017) af Jan Kjærgaard Jensen og Ole Frank Jørgensen.

04/09: Pattedyr – hvem er vi, og hvorfra kom vi?
10/09: Ekskursion: Tur ud efter pattedyr og spor
11/09: Pattedyr i en verden i forandring
18/09: Pattedyr – hvordan kan de undersøges?

Vedvarende energi

Holdnummer: 1721-382
Dato: 12/9, 4 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118

Global opvarmning er en af vor tids største udfordringer, og spørgsmålet om, hvordan vi kan udvikle vedvarende energi og sikre et bæredygtigt miljø, står højt på den politiske agenda – både i Danmark og internationalt. Der bliver forsket på fuld kraft i udviklingen af vedvarende energiformer, men hvor langt er vi kommet? Fem forskere fortæller om forskellige energityper og om lagring af energi – en af de helt store udfordringer inden for fremtidens energiforsyning.

12/09: Energikonvertering – brændselsceller, brint og elektrolyse. Anne Hauch, seniorforsker i energikonvertering og -lagring, Danmarks Tekniske Universitet
19/09: Solenergi. Peter Sommer-Larsen, centerchef for plastteknologi, Danmarks Teknologiske Institut
26/09: Vindenergi. Niels-Erik Clausen, lektor i vindenergi, Danmarks Tekniske Universitet
03/10: Fusionsenergi. Jens Juul Rasmussen, professor i fysik, Danmarks Tekniske Universitet

Universets gåder

Holdnummer: 1721-101
Dato: 7/9, 6 torsdage
Tid: 19.45-21.30
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Hvad kom før Big Bang? Er Higgs-partiklen den oprindelige partikel i Universet? Hvad består mørkt stof af? Selvom kompetente videnskabsmænd gennem historien har dedikeret hele deres liv til at løse Universets mange gåder, er der stadig flere spørgsmål end svar. Og det er måske ikke så underligt, når man tænker på, at Universet er 13,7 milliarder år gammelt og fyldt med mere end 100 milliarder galakser. Hver dag er der danske forskere, der forsøger at komme lidt tættere på en løsning af gåderne, og i denne forelæsningsrække får du mulighed for at møde seks af dem. Bliv klogere på alt fra gammaglimt og mørkt stof til kvantemekanik og kosmiske stråler. Vi garanterer ikke, at du får svar på alle dine spørgsmål, men du får helt sikkert noget at tænke over.

07/09: Universets oprindelse. Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet
14/09: Den fascinerende verden af elementarpartikler. Stefania Xella, lektor i partikelfysik, Niels Bohr Instituttet
21/09: Gammaglimt. Johan Fynbo, professor i astrofysik, Niels Bohr Instituttet
28/09: Kosmiske stråler. Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimaændringer, DTU Space
05/10: Kvantemekanik og kvanteteknologi. Jacob Sherson, lektor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
12/10: Universets mørke stof. Steen Hansen, lektor i astrofysik, Niels Bohr Instituttet

Stjernehimlen for fodgængere

Holdnummer: 1721-103
Dato: 11/9, 3 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 400 kr., studerende 250 kr.
Maks. 30 deltagere
Sted: Ole Rømer-Observatoriet, Observatorievejen 1, ved væddeløbsbanen
Underviser: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Hvad ser du, når du kigger op på nattehimlen? Der er stadig nogle få steder i Danmark, hvor det er nattemørkt. Skulle du få lyst til at besøge et af dem, eller blot stå ude i baghaven og nyde stjernehimlen, får du her de helt grundliggende begreber på plads – årstiderne, stjernebillederne, planetjagt, gode råd i nattemørket og brugen af det drejelige stjernekort – er nogle af de emner, du får med dig ud i nattemørket. Og hvis vejret tillader det, skal vi natuligvis kigge i observatoriets teleskoper.

"Seneca skrev omkring Kristi fødsel ***'Moder Natur afslører ikke alle sine mysterier på én gang!'****. Det er lige så sandt i dag, som det var på Senecas tid: Universet er stadig gådefuldt."*

Johan Fynbo
Professor i astrofysik, Niels Bohr Instituttet, Københavns Universitet

Stjerner – fra fødsel til død

Holdnummer: 1721-193
Dato: 11/9, 5 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr. (Forelæsningsrækken er gratis for medlemmer af Astronomisk Selskab)
Sted: AU, bygning 1530, auditorium E, Ny Munkegade 118
Tilrettelæggelse: Johan Fynbo, professor MSO og Michael Quaade, astronom

Universet er fyldt med trilliarder af stjerner samlet i galakser. Alene i Mælkevejen befinder der sig flere hundrede milliarder stjerner foruden solen. Til sammenligning findes der mange flere stjerner i Universet, end der er sandkorn på Jordens strande! I denne forelæsningsrække stiller fem aktive forskere skarpt på astronomien omkring stjerner – deres struktur, forskelligheder og hvordan de fødes, udvikles og dør. Hør også om stjernernes stærke magnetfelter, som ved udforskning røber mange ting om stjernens liv, og få overblik over stjernernes kosmiske historie. Forelæsningsrækken afholdes i samarbejde med Astronomisk Selskab.

11/09: Store og små stjerner. Majken Brahe Ellegaard Christensen, cand.scient i astrofysik, Astronomicca
02/10: Formation of stars through the cosmic history (på letforståelig engelsk). Charles Louis Steinhardt, lektor i astronomi, Niels Bohr Instituttet
23/10: Magnetic fields in stars (på letforståelig engelsk). Heidi Helena Korhonen, lektor i astronomi, Niels Bohr Instituttet
13/11: Stjerner i par og stjerner i hobe. Karsten Frank Brogaard, postdoc i astronomi, Aarhus Universitet
04/12: Kompakte stjerner. Niels Lund, lektor emeritus i astrofysik, Danmarks Tekniske Universitet

Svampenes verden – ude og inde

Holdnummer: 1721-099
Dato: 24-25/9, søndag-mandag
Tid: 24/9 kl. 14.00-16.00: Svampetur i Silkeborg Sønderskov, 25/9 kl. 17.15-21.15: Forelæsninger på AU
Pris: 400 kr., studerende 250 kr.
Maks. 30 deltagere
Sted: AU, bygning 1530, mat-lab, Ny Munkegade 118
Underviser: Jan Kjærgaard, cand.scient. i biologi, naturvejleder, Naturstyrelsen

Svampe har altid fascineret mennesker. De dukker op de mærkeligste steder, nogle er spiselige og andre har ry for at være dødsens giftige. Vi har tusinder af svampearter herhjemme. Op mod 100 er gode spisesvampe, og ca. 10 er alvorligt giftige – men aldrig så giftige, at de er farlige at røre ved. Tag med naturvejleder Jan Kjærgaard på svampetur i skoven, og hør om svampenes særlige kendetegn. Se, mærk og duft til svampene, som du herefter medbringer til forløbets anden del inden døre. Forløbets anden del består af forelæsning om svampekendetegn, svampenes forunderlige liv og deres store betydning i naturens husholdning.

24/09: Ekskursion: Svampetur i Silkeborg Sønderskov
25/09: Forelæsninger: Svampenes forunderlige verden

Højdepunkter i teknologien

Holdnummer: 1721-100
Dato: 23/10, 8 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Pris inkl. bog: 1075 kr., studerende 675 kr. (bog værdi 349 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Teknologiens største og vigtigste opfindelser er på én gang både ekstraordinære, dagligdags og uovertrufne. Og det er ikke tilfældigt, for de største opfindelser har alle haft gennemgribende betydning for os mennesker og vores samfund: civilisationen begyndte med ploven og ølbrygningen, opfindelsen af krudtet ændrede verdens gang for altid, mens telegrafens, fjernsynets, radioens og computerens langt nyere historier viser, hvordan verden er blevet både større og mindre. Hør om nogle af de største højdepunkter i teknologiens historie. Forelæsningsrækken er baseret på bogen '50 opfindelser. Højdepunkter i teknologien' (Aarhus Universitetsforlag).

23/10: Fra pyramider til moderne teknologi. Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
30/10: Telekommunikation: fra telegraf til tv. Hans Buhl, museumsinspektør, Steno Museet
06/11: Fra ploven til den grønne revolution. Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet. Gunver Lystbæk Vestergård, ph.d. i videnskabsstudier og videnskabsjournalist, Weekendavisen
13/11: Toget og automobilen: To konkurrerende og fascinerende teknologier. Henry Nielsen, lektor emeritus i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
20/11: Tre store teknologiske systemer: akvædukter, højspænding og film. Keld Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
27/11: Tænk at leve uden! Tandbørsten, toilettet og p-pillen. Morten Arnika Skydsgaard, museumsinspektør i medicinhistorie, Steno Museet
04/12: Fra laboratorium til innovation – kemi og materialer. Helge Stjernholm Kragh, professor emeritus i videnskabshistorie, Niels Bohr Instituttet, Københavns Universitet
11/12: Fremtidens teknologier. Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet

Livet, Universet og alting

Holdnummer: 1721-104
Dato: 24/10, 5 tirsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Science fiction har givet os mange gode spørgsmål: Er kunstig intelligens en trussel mod menneskeheden? Hvordan ser livet i Universet ud, og hvorfor har vi ikke fået besøg endnu? Hvor langt er der fra Universets begyndelse til dets slutning, og hvad er der på den anden side? Er det muligt at rejse i tiden, og kan man blive sin egen forfader? Kan naturens mindste kvantepartikler være flere steder på samme tid, og kan vi? Det er nemmere at spørge end at svare, men selv hvis vi ikke kan besvare alle spørgsmål, kan vi dog efterhånden komme med nogle kvalificerede gæt. Fem forskere vover springet.

24/10: Liv i rummet. Kai Finster, professor i astrobiologi, Aarhus Universitet
31/10: Universets ende(r). Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet
07/11: Tiden og tidsrejser. Ulrik Ingerslev Uggerhøj, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
14/11: Robotter og kunstig intelligens. Thomas Bolander, professor i anvendt matematik og computervidenskab, Danmarks Tekniske Universitet
21/11: Universets mikroskopiske byggesten. Klaus Mølmer, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Jordens klima og klimaforandringer

Holdnummer: 1721-105
Dato: 26/10, 6 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Hvorfor ændrer klimaet sig, og hvad vi ved om klimaændringer over de sidste tusinder af år? Hvad sker der egentlig, når temperaturen stiger, og hvad betyder det for os i Danmark og i resten af verden – for landbrug, fødevarer, fiskeri, energi eller for den regionale og internationale sikkerhedssituation. Jordens klima er i forandring, og temperaturen på kloden er stigende. Bliv klogere på, hvorfor klimaændringer opstår, og hvad det rent faktisk har af konsekvenser. Og få indblik i, hvad klimaændringerne får af betydning på vores og jordens fremtid, hvordan vi kan imødegå dem og hvilke politiske problemstillinger, vi kommer til at stå overfor. Har vi mennesker brug for et nyt syn på naturen og vores klode?

26/10: **Hvad er klima – om jordens klimasystemer og de store kredsløb.** Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimaændringer, DTU Space
02/11: **Klimaforandringer – fra fortiden til i dag.** Marit-Solveig Seidenkrantz, professor i geologi, Aarhus Universitet
09/11: **Har vi behov for et ændret natursyn?** Ole Jensen, forfatter og tidl. proffesor i teologi
16/11: **Fremtidens fødevarer og energi.** Jørgen Eivind Olesen, sektionsleder ved Agroøkologi, Aarhus Universitet
23/11: **Klimaforandringernes konsekvenser – globalt og lokalt.** Jesper Theilgaard, meteorolog, DR
30/11: **Parisaftalen og dens betydning for globale og lokale klimaløsninger.** Ellen Margrethe Basse, dr.jur., professor, Aarhus Universitet

Symmetri og mønstre

Holdnummer: 1721-424
Dato: 30/10, 3 mandage (Ingen undervisning 13/11)
Tid: 17.15-19.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Det tiltrækker vores øjne, og ofte opfatter vi det helt ubevidst som noget smukt, når vi møder symmetri og mønstre i hverdagen. Det gælder både det naturlige og det menneskeskabte. Kigger man tilbage i historien på kunst og arkitektur er det også tydeligt, at det altid har fascineret os. Tilbage i det 18. århundrede var der et stort fokus på den videnskabelige forståelse af symmetri og mønstre, som grundlæggende forstås elegant og effektivt vha. matematik – i krystaller, i spejlbilledemolekyler, i blomster og planters vækst, i kunstneriske udsmykninger og i fysikkens love. Alt kan forklares ud fra matematikken! Tag med på en tur gennem symmetriens og mønstrenes verden fra et matematisk perspektiv, gennem atomernes og molekylernes univers og til hvordan, det kommer til udtryk i naturen og omgivelsernes smukke mønstre.

30/10: **Dig og dit spejlbillede.** Karl Anker Jørgensen, professor i kemi, Aarhus Universitet
06/11: **Krystalsymmetri og et røntgenblik på livets molekyler.** Poul Nissen, professor i molekylærbiologi og genetik, Aarhus Universitet
13/11: **Ingen Undervisning**
20/11: **Symmetri og matematik i natur og forståelse.** Johan Peder Hansen, lektor i matematik, Aarhus Universitet

Øjne mod himlen

Holdnummer: 1721-107
Dato: 9/11, 3 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 400 kr., studerende 250 kr.
Maks. 30 deltagere
Sted: Ole Rømer-Observatoriet, Observatorievejen 1, ved væddeløbsbanen
Underviser: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

I august 2017 har Danmark været medlem af det Europæiske Sydobservatorium ESO i 50 år – et medlemskab, som har givet danske astronomer adgang til de store teleskoper i Chile, hvilket har givet epokegørende opdagelser. Hør om, hvad man egentlig kan se i et teleskop, hvilke opdagelser man har gjort de seneste år, og hvorfor teleskoperne er placeret langt væk i Chile. Vi skal også høre om fremtidens enorme teleskoper på Jorden og i rummet. Og overvejer du selv at købe et teleskop, kan du blive klogere på, hvad der er bedst at invistere i. Er vi heldige med en skyfri aften, bruger vi også observatoriets teleskoper til et kig ud på aftenhimlen over Aarhus.

60 år med rumfart

Holdnummer: 1721-108
Dato: 11-12/11, 1 weekend
Tid: 10.00-14.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Undervisere: Helle Stub, cand.scient. i astronomi, fysik og matematik og Henrik Stub, cand.scient. i astronomi, fysik og matematik

Den 4. oktober 2017 er det 60 år siden, den første rumsonde blev opsendt, da Sovjetunionen i 1957 sendte satelitten Sputnik 1 ud i rummet, og dermed indledte rumalderen. Det, der begyndte med et kapløb mellem USA og Sovjetunionen, førte til det første menneske på Månen allerede i 1969. Siden da har rumsonder besøgt alle planeter i solsystemet og endda den fjerne Pluto. Men lige så vigtigt er det, at rumfarten har ændret samfundet så meget, at vi nu er helt afhængige af de mange satellitter, der kredser om Jorden. Bliv klogere på, hvordan rumfarten har udforsket universet siden 1957, om rumfartens påvirkning af vort samfund, og om hvad fremtiden byder på.

Hvirveldyrenes evolution

Holdnummer: 1721-106
Dato: 11-12/11, 1 weekend
Tid: 10.00-16.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Bent Erik Kramer Lindow, palæontolog, Statens Naturhistoriske Museum

Hvirveldyr – dyr med rygrad – er en af de mest mangfoldige dyregrupper på Jorden. Gennem 400 millioner år har de tilpasset sig et væld af forskellige miljøer på vores planet; havet, landjorden og luften; tropisk varme, arktisk kulde og alt derimellem. Mennesket er selv et hvirveldyr, og hvirveldyrenes lange evolutionshistorie er derfor også vores egen. Forelæsningerne gennemgår hvirveldyrenes evolution med udgangspunkt i den nyeste viden fra forskning i både fossiler og DNA. En række væsentlige overgange og begivenheder er udvalgt, så de også illustrerer, hvordan evolution forløber; blandt andet overgangen fra fisk til firbenede landdyr; dinosaurernes oprindelse; fuglenes udvikling fra dinosaurer; hvalernes udvikling fra landdyr til havdyr og endelig menneskets egen oprindelse og evolution. Få opridset hele den store historie.

Guld, kul, grus og diamanter – geologi og ressourcer

Holdnummer: 1721-305
Dato: 11-12/11, 1 weekend
Tid: 10.00-16.30
Pris: 800 kr., studerende 500 kr. inkl. undervisningskompendium (værdi 100 kr.)
Maks. 20 deltagere
Sted: AU, Institut for Geoscience, bygning 1675, lokale 117, Høegh-Guldbergsgade 2
Underviser: Hans Dieter Zimmermann, lektor emeritus i geologi, Aarhus Universitet

Et liv uden råstoffer er umuligt. På nær dem fra dyr og planter kommer alle råstoffer fra Jorden. Dette gælder råstofferne til byggematerialer, keramik, brugsmetaller (jern, kobber, tin, bly, aluminium), ædelmetaller (platin, guld, sølv) og de op til 60 forskellige komponenter, som computere og smartphones består af. Og det gælder også energiråstoffer som olie, gas og kul. Hvad er de vigtigste mineralråstoffer? Hvordan bliver de dannet? Hvor findes guld- og diamantforekomster? Hvad er deres geologiske forudsætninger? Og hvorhenne og hvordan opstår olieforekomster? Forelæsningerne giver et overblik over mineral- og energiråstoffer og deres forekomstmåder. Under mineralressourcer gennemgås både industrimineral- og malmforekomster, og under energiressourcer er fokus på fossile brændstoffer. Via øvelser studeres eksempler på vigtige industri- og malmminer aler.

Livet, Jorden og mennesket – hvad er meningen?

Holdnummer: 1721-109
Dato: 14/11, 3 tirsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118
Underviser: Jan Gruwier Larsen, cand.scient. i biologi

To af naturvidenskabens stærkeste teorier – evolutionsteorien og teorien om kontinaltaldrift – giver svar på, hvem vi er, hvor vi er kommet fra, og hvor det hele ender. Bliv klogere på, hvad teorierne har haft af betydning for livets, Jordens og menneskets udvikling og på den lange række af tilfældigheder, som fører frem til os i dag. Hør også lidt om videnskabsteori for begyndere og hvorfor det er meget mærkeligt, at der findes aber i Sydamerika.

14/11: Livets opståen og udvikling – tag en planet og tilsæt vand
21/11: Jorden – en levende planet
28/11: Menneskets udvikling – inderst inde er vi alle fisk

Exoplaneter

Holdnummer: 1811-049
Dato: 3/1, 6 onsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 700 kr., studerende 400 kr.
Maks. 30 deltagere
Sted: Ole Rømer-Observatoriet, Observatorievejen 1, ved væddeløbsbanen
Underviser: Peter Bjørnholt, cand.scient. i astronomi

Med over 3600 nye planeter fundet i 2700 nye planetsystemer og mange tusind flere på vej, er dette nye spændende område inden for astronomien i en rivende udvikling. Vi skal se på al den ny forskning som, fokuserer på planetdannelse, planeters opbygning, observationsteknikker, kaosteori, planetbaner og Kepler satelitten. Med blikket rettet mod vores egen galakse Solsystemet skal vi kigge nærmere på nye observationer af planeter, asteroider og kometer og måske en ny 10. planet. Der er nemlig fundet en del Jord-lignende exoplaneter i den beboelige zone, hvor der kunne findes flydende vand. Og vi skal se på muligheden for liv på andre planeter. Hvis vejret tillader det, skal vi naturligvis også udnytte observatoriets kikkert og observere efterårets planeter og himmelobjekter.

Verdens vildeste opdagelser

Holdnummer: 1811-081
Dato: 22/1, 7 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Pris inkl. bog: 975 kr., studerende 575 kr. (bog værdi 349 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Vi kan gå på Månen, studere verden ned til mindste atom og lever længere end nogensinde før. Det skyldes netop, at nogle mennesker er drevet af at finde ud af, hvordan vores verden helt grundlæggende hænger sammen, og hvorfor den er indrettet, som den er. De naturvidenskabelige erkendelser har været afgørende for vores tænkning og dermed for vores kultur, historie og dagligdag. Forelæsningsrækken er en tour de force gennem en række af de meste markante gennembrud inden for naturvidenskaben. Tag med på opdagelse i vores fascinerende og forunderlige verden, og få det store perspektiv – og de små, sjove detaljer. Hør om verdens vildeste opdagelser – fra hvordan vi ser ud indeni, til hvordan vores solsystem er indrettet. Forelæsningerne tager afsæt i '50 opdagelser. Højdepunkter i naturvidenskaben' (Aarhus Universitetsforlag).

22/01: Mellem himmel og jord – helium og nordlys. Helge Stjernholm Kragh, professor emeritus i videnskabshistorie, Niels Bohr Instituttet, Københavns Universitet
29/01: Verdensbilledet og den naturvidenskabelige revolution – fra Kopernikus til Newton. Hans Buhl, museumsinspektør, Steno Museet
05/02: Universets udvidelse, Big Bang og planeter omkring andre stjerner. Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
12/02: Evolutionen og genetikken. Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet
19/02: Uforgængelig energi, elektromagnetisme og Jordens form. Keld Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
26/02: Kroppens opbygning og funktioner. Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet
05/03: Kampen mod epidemierne – vaccination, bakterier og penicillin. Morten Arnika Skydsgaard, museumsinspektør i medicinhistorie, Steno Museet

Lundbeckfonden *Science Café*

Få et kig ind i forskningens verden til Lundbeckfonden Science Café, hvor ny forskning præsenteres i hyggelige omgivelser i hjertet af Aarhus. Med udgangpunkt i egner erfaringer sætter forskere og eksperter fokus på aktuelle og debatskabende emner. Brug en lørdag formiddag på at få hjernen stimuleret med viden til efteråret Science Caféer.

Brystkræft – genetik, diagnostik og behandling

Holdnummer: 1721-454
Dato: 11/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-12.00
Pris: 80 kr., inkl. let brunch, vand, kaffe/te
Sted: Kunsthal Aarhus, J. M. Mørks Gade 13, 8000 Aarhus C
Undervisere: Claus Storgaard Sørensen, lektor, Københavns Universitet og Birgitte Bertelsen, ph.d. i humanbiologi, Rigshospitalet

Brystkræft rammer mindst én ud af ti danske kvinder og udgør omkring 25 procent af alle kræfttilfælde blandt kvinderne. Årsagen til brystkræft er oftest ukendt, og flere faktorer kan spille ind – fx hormoner (østrogen), kost- og motionsvaner, alkohol og ikke mindst generne. Et fællestræk i alle kræfttilfælde er, at der ses fejl (mutationer) i genmaterialet og cellerne deler sig uhæmmet. Hos en mindre del af de arvelige tilfælde af brystkræft er det fx muligt at påvise en mutation i ét af de to gener, der kaldes BRCA1 og BRCA2. Denne formiddag sættes fokus på hvilke genetiske fejl man finder ved brystkræft, og hvad denne viden kan bruges til i forhold til diagnostik, behandling og for forståelsen af, hvordan og hvorfor kræften i det hele taget opstår.

Hvor langt skal vi gå i jagten på evigt liv?

Holdnummer: 1721-433
Dato: 25/11, 1 lørdag
Tid: 11.00-13.15
Pris: 80 kr., inkl. let brunch, vand, kaffe/te
Sted: Godsbanen, Remisen, Skovgaardsgade 3, 8000 Aarhus C
Forelæsere: Klavs Birkholm, journalist, samfunds- og kulturkritiker og tidligere medlem af Det Etiske Råd og Thomas G. Jensen, institutleder og professor i medicinsk genetik, Aarhus Universitet

For første gang nogensinde er det lykkedes forskere at skabe et foster ved at blande menneske- og grisestamceller, dvs. skabe en såkaldt 'menneskegris'. Det resultat åbner op for nye muligheder for at dyrke erstatningsorganer til mennesker i grise og dermed afhjælpe den store mangel på organer. Det vil i et fremtidsscenarie kunne give os mennesker markant længere tid at leve i – måske endda være et skridt på vejen til det evige liv? Men forskningen rejser også en række etiske dilemmaer. Bliver grisene for menneskelige? Kan man etisk forsvarligt bruge grisene som værtsdyr til at dyrke organer til mennesker? Hvor langt skal vi gå? Hør to eksperter fortælle om det nye banebrydende resultat og de fremtidsperspektiver, vi skal forholde os til, samt sætte de etiske problemstillinger til debat.

AARHUS UNIVERSITET

LUNDBECKFONDEN

Lundbeckfonden *Lectures*

Hvorfor er søvn vigtig for hjernen? Bliver fremtidens medicin fremstillet i planter? Kan hjernen tage varig skade af depression? Og hvordan blev solsystemet, jorden og månen egentlig til? Få ny viden præsenteret af skarpe formidlere med noget på hjerte. Lundbeckfonden byder i samarbejde med Aarhus Universitet på fire nye Lundbeckfonden Lectures i efteråret, hvor forskere, eksperter og erfaringspersoner deler ud af deres viden og oplevelser inden for sundheds- og naturvidenskab. Alle er velkomne!

Hvorfor er det vigtigt at sove, og hvorfor er fysisk aktivitet godt for hjernen?

Holdnummer: 1721-365

Dato: 4/9, 1 mandag

Tid: 19.00-21.00

Pris: 50 kr. inkl. sandwich, vin/vand, kaffe og kage

Sted: AU, Søauditorierne, Per Kirkeby Auditoriet - auditorium 1, Bartholins Allé 3

Forelæsere: Bente Klarlund Pedersen, overlæge, professor og forfatter, Rigshospitalet og Københavns Universitet og Maiken Nedergaard, professor i gliacellebiologi, Københavns Universitet

Nogle af de mest spændende videnskabelige opdagelser de seneste mange år er, at søvn og motion gør os lidt klogere og mindsker risikoen for demens. Forskningsmæssigt er disse opdagelser spændende. Det er jo let at forstå, hvorfor muskler og knogler bliver stærkere af motion, men hvorfor fungerer hjernen bedre efter fysisk aktivitet? Hjernen er ikke specielt aktiveret under motion. Og hvorfor er søvnen så vigtig for hjernen? Forelæserne diskuterer forskningsresultaterne, og hvordan de kan forstås.

Hjernen efter depression og hjerneskade

Holdnummer: 1721-362

Dato: 19/9, 1 tirsdag

Tid: 17.30-19.30

Pris: 50 kr. inkl. sandwich, vin/vand, kaffe og kage

Sted: Aarhus Institute of Advanced Studies, AIAS auditoriet, Høegh-Guldbergs Gade 6B, bygning 1632

Forelæsere: Jesper Mogensen, professor i neurovidenskab, Københavns Universitet og Kamilla Miskowiak, professor i psykologi, Rigshospitalet

Depression rammer hver femte dansker og kan karakteriseres som en folkesygdom. De fleste af os kender altså én, der har eller har haft en depression, eller også har vi selv været ramt af sygdommen. Mindre kendt er det, at depression nedsætter hjernens regenerative egenskaber og dermed kan medføre en slags hjerneskade, som ved tilbagevendende depressioner kan blive kronisk. På denne måde er der en lighed mellem depression og et andet udbredt helbredsproblem nemlig erhvervet hjerneskade, som man kan pådrage sig ved fx blodpropper i hjernen eller slag mod hovedet. Men hvad sker der med hjernen under en depression, eller når en hjerneskade opstår, og kan skaderne på hjernen udbedres? Hør om de nye forskningsresultater inden for feltet og om, hvad de kan betyde for både behandlingen af depression, de kognitive evner samt genoprettelse og rehabilitering efter hjerneskader.

Syntesebiologi: Planter som fremtidens medicin

Holdnummer: 1721-434

Dato: 10/10, 1 tirsdag

Tid: 19.00-21.00

Pris: 50 kr. inkl. sandwich, vin/vand, kaffe og kage

Sted: Aarhus Institute of Advanced Studies, AIAS auditoriet, Høegh-Guldbergs Gade 6B, bygning 1632

Forelæsere: Birger Lindberg Møller, professor i plantebiokemi, Københavns Universitet og David Lundorff Budtz Pedersen, lektor, Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet i København

Planter kan noget ganske særligt. De kan udnytte solens energi til at producere alle de organiske stoffer, de har brug for til deres vækst og udvikling samt til at forsvare sig mod sygdomme og dyr. Typisk producerer planter dog meget små mængder af forsvarsstofferne. Mange af disse bioaktive naturstoffer bruger vi til behandling af alvorlige sygdomme som fx cancer og malaria. Ved hjælp af den relativt nye forskningsdisciplin syntesebiologi er det nu muligt at optimere og øge produktionen. Effektiv kommunikation, inddragelse af borgere og udvikling af åbne modeller for vidensdeling er nogle af de redskaber, syntesebiologer anvender for at skabe ønskværdige fremskridt, der kan bidrage til at løse nogle af samfundets store udfordringer. Denne dag sætter vi fokus på syntesebiologiens store potentiale i fremstillingen af fremtidens medicinske stoffer, men ser også på nogle af de områder, hvor brugen af syntesebiologi er problematisk.

Fra Big Bang til det moderne menneske

Holdnummer: 1721-364

Dato: 14/11, 1 tirsdag

Tid: 17.30-19.30

Pris: 50 kr. inkl. sandwich, vin/vand, kaffe og kage

Sted: Aarhus Institute of Advanced Studies, AIAS auditoriet, Høegh-Guldbergs Gade 6B, bygning 1632

Forelæsere: Troels C. Petersen, forskningslektor, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet og Eline Lorenzen, lektor og kurator for pattedyr, Statens Naturhistoriske Museum

Mennesker fra alle civilisationer har igennem historien forsøgt at forklare, hvordan verden omkring dem blev til, hvilket er kommet til udtryk i et væld af skabelseshistorier. Selv om disse fortællinger er fascinerende, ofte smukke og til tider episke i sig selv, så er det først i vores tid og gennem moderne forskning, at det i store træk er lykkedes at kortlægge historien fra Big Bang til det moderne menneske. Dette er en fantastisk fortælling, som involverer næsten alle naturvidenskabelige forskningsgrene. Hør den fortalt af en fysiker og en biolog, som vil gennemgå, hvordan alt stof i universet blev til, hvad universet indeholder i dag, hvordan solsystemet, jorden og månen blev til, hvornår vand og liv kom til jorden, livets udvikling, pattedyrenes tid, menneskets oprindelse og sidst men ikke mindst, hvordan det moderne menneske har erobret jorden og gjort den til deres på godt og ondt.

AARHUS UNIVERSITET

LUNDBECKFONDEN

Folkeuniversitetet *anbefaler*

Folkeuniversitetets redaktører giver ideer til, hvad du skal opleve på Folkeuniversitetet. Få inspirationen her, eller dyk selv ned i de 8 kategorier og mere end 250 arrangementer.

Hør historierne

Verdenshistoriens største begivenheder
Visse begivenheder har ændret verden for altid. Nogle gange ved man med det samme, andre gange går der hundredevis af år. Bliv klogere på betydningen af bl.a. Den Franske Revolution, Første Verdenskrig og terrorangrebet på New York 11/9. Se side 62.

Danmark og de Vestindiske Øer
For 100 år siden blev De Vestindiske Øer til Jomfruøerne, da USA købte dem af Danmark. Hvad er historien om øerne? Og hvorfor skulle de sælges? Se side 61.

Brug en enkelt dag
– få mange nye perspektiver på verden

Kineserne kommer i stigende grad til Europa som turister. Kina har gennemgået store forandringer, men landet værner om deres traditioner. Lær mere om det store folkefærd. Se side 13.

Hvad sker der med **islam i mødet med Europa**? Og hvem løfter ansvaret på islams vegne for fremtidens Europa? På side 12 stilles sådanne spørgsmål.

Vi hører oftere og oftere ordet **populisme**, som betegnese for antielite og folkets sejr. Hvad er der på spil i dag? Start din egen søgen efter svar på side 11. Og hvis du samtidig vil vide, om vi med alternative fakta er gået ind i **en postfaktuel virkelighed,** så gå til side 9.

Kom op af lænestolen

Gode vaner
Vaner former vores liv. Kan vi overhovedet tage styringen? Start side 32. Og **flere gode vaner** side 32.

Optimer din hjerne
Din hjerne skal huske, lære og navigere – hver dag. Se mere side 33.

Stjernehimlen for fodgængere
Kig på himmelrummet; kig på side 37.

Eller bliv i sofaen

Game of Thrones
En lektor fra Syddansk Universitet forbereder dig på en serieaften i Westeros. Se hvem på side 76.

Værker i verdensklasse
Nyd romaner i en klasse for sig på side 79.

Sex – kun for kvinder
Er kvinders sexlyst anderledes end mænds? Side 32. Og **Sov godt** side 33.

Tilmeld dig på
www.fuau.dk

Nye tendenser – *få inspiration til dit arbejdsliv*

Hvad gør du, hvis en meget-talende mødedeltager har sadlet kæphesten og er på vej ud over prærien? Lær at lede møder til **'Mødefacilitering'**. Se side 21 og 23.

Procesledelse er en faglighed, som skal læres og udvikles – det er ikke bare noget, man gør. Få styr på projekterne med **Professionel procesledelse – processer der skaber resultater**. Se mere på side 17.

Skal ordene bevæge publikum, skal de være velvalgte. Der er ikke plads til slinger i valsen, hvis publikum skal bevare tilliden og acceptere dine ord som ærlige og fornuftige. Lær at tage publikum med storm på **Ordet er dit!** Se side 23.

Store præstationskrav på jobbet og i privatlivet. Hjertebanken, søvnløshed og hovedpine. Mange kender til presset, og stadig flere ender med en sygemelding fra jobbet. Lær at mestre modgang på **'Trivsel i travlhed – på forkant med stress',** der er beskrevet på side 18.

Cursoren blinker, og hjernen arbejder på højtryk. Men du har svært ved at få ideerne ned på papiret. For motivationen mangler, og skrivelysten halter. Find skriveglæden på **'Skriv med glæde'**. Se side 21.

Tre forfatterskaber *du bør vide mere om*

Tove Ditlevsen
Tove levede et liv med følelse og eftertænksomhed. Hør om hendes forfatterskab og værker (side 75) og få lyst til at læse hende.

Forfatteren og forskeren – Stine Pilgaard og Stefan Kjerkegaard
I en berigende samtale om mennesker og humor kan du få udfoldet Stine Pilgaards værker. Se side 76.

Nye vinkler på Murakamis forfatterskab
Mange er blevet forført af den japanske forfatter Murakami. Er du en af dem? Se side 76.

Sæt tid af til *store tanker*

Har du tænkt over, hvordan ideer ændrer vores måde at tænke om verden på? Du kan købe bogen **'50 ideer der ændrede verden'** med forelæsningsrækken. Hør forfatterne. Slå op på side 52.

Eksistentialismen sætter de store spørgsmål på spidsen. Mening, livet og døden. Und dig selv at reflektere over det med professionelle eksperter. Start på side 51.

Tror du på skæbnen? Det har man tidligere gjort her i Norden. Hør denne søndag alt om den nordiske mytologis forhold til skæbnen til forelæsningen **'Vølvens spådom, norner og skæbne',** side 53.

Du skal hver dag bedømme og prioritere. Den gode dømmekraft består i menneskets evne til at forvalte den viden, vi har på en oplyst måde. I hver eneste situation i dagligdagen gør vi brug af vores dømmekraft. Se **'Dømmekraft'** side 52.

Hvem var Jesus? Og hvad betyder de fortællinger, som opstod i kristendommens første år, for den kristne religion og kultur i dag. Se **'Jesus i den tidlige kristendom'** side 52.

Religion og filosofi

Hvad vil det sige at være til?
Og hvad er meningen med det hele?
Verdens religioners svar er utallige og filosofiens teorier mangfoldige.
Dyk ned under overfladen, og bliv klogere på nogle helt
fundamentale forhold ved tilværelsen.

Tai Chi og kinesisk kultur

Holdnummer: 1721-271
Dato: 2/9, 1 lørdag
Tid: 11.00-14.30
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Maks. 30 deltagere
Sted: AU, bygning 1530, mat-lab, Ny Munkegade 118

Igennem tusinder af år har kineserne praktiseret Taijiquan – eller Tai Chi som det populært kaldes. Den kinesiske kampsport dyrkes for at styrke krop og sjæl med de langsomme og harmoniske bevægelser, der strækker kroppen og trækker den sammen for at forbedre vitaliteten og koncentrationen. Taijiquan har dybe rødder i klassisk kinesisk kultur. I denne introduktion til kampsporten præsenteres de tanker og idéer, som har formet den populære sport, og som fortæller så meget om kinesisk kultur og religion. Efter forelæsningen prøves der kræfter med sporten. Hvis vejret er til det, vil den praktiske del af undervisningen foregå i naturlige omgivelser i universitetsparken.

11.00: **Kinesisk kultur, filosofi og religion.** Christian Nielsen, lektor og sinolog
12.00: **Om Taijiquan.** Christian Nielsen, lektor og sinolog
13.00: **Tai Chi for begyndere: Praktisk undervisning.** Jens Tovborg Havskov Jensen, lektor i kinesisk og Tai Chi instruktør

Gå dig klog – filosofisk vandretur

Holdnummer: 1721-369
Dato: 3/9, 1 søndag
Tid: 15.00-17.30
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Maks. 25 deltagere
Sted: Skovmøllen, Skovmøllevej 51, 8270 Højbjerg
Underviser: Carsten Fogh Nielsen, adjunkt i pædagogisk filosofi, Aarhus Universitet

Vandring har for mange filosoffer været et redskab til at finde inspiration. Filosoffer som Kant, Kierkegaard, Nietzche og Rousseau har alle vandret rundt i naturen og byen for at bevæge tankerne og få sat gang i samspillet mellem krop og sind. Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på en filosofisk vandretur i smukke omgivelser i Marselisborg skov. Få en kop kaffe med en bolle på Skovmøllen og et indblik i filosofiens historie på en skovvandring i godt selskab. Lær, hvordan man tænker og får idéer på farten.

De hemmelige evangelier

Holdnummer: 1721-455
Dato: 4/9, 4 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118

Ikke alle Jesusfortællinger fra oldkirken kom med i Bibelen. Bliv klogere på Apokryferne, Thomasevangeliet, Judasevangeliet og Mariaevangeliet, når vi her introduceres til de såkaldt apokryfe evangelier og deres alternative kristendom. Tag med på en rejse gennem de hemmelige evangelier, når vi går i dybden med de enkelte skrifter. Der vil være mulighed for at læse skrifterne i dansk oversættelse som forberedelse til hver gang. Det anbefales, at man anskaffer sig 'Mariaevangeliet' af Marianne Aagaard Skovmand (Gyldendal 2017).

04/09: **Apokryferne – den tidlige kristendoms fanfiktion.** Kasper Bro Larsen, lektor i teologi, Aarhus Universitet
11/09: **Thomasevangeliet.** Kasper Bro Larsen, lektor i teologi, Aarhus Universitet
18/09: **Judasevangeliet.** René Falkenberg, lektor i teologi, Aarhus Univeristet
25/09: **Mariaevangeliet.** Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Faaborg Kirke

Tilmeld dig
på hjemmesiden
www.fuau.dk

Det åbne samfund og dets fjender

Holdnummer: 1721-370
Dato: 4/9, 6 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Demokratiets udfordringer i dag kan give skræmmende associationer til situationen i trediverne. Globalt set ser vi nemlig en tendens væk fra demokratiet og henmod mere autoritære styreformer. Men hvordan kan det være? Efter Berlinmurens fald i 1989 ventede mange, at det liberale demokrati og den frie markedsøkonomi ville sejre på global plan. Ikke alene gav denne styreform en høj materiel levestandart, den betød også et mere lige og retfærdigt samfund og en stor grad af personlig og politisk frihed. De andre styreformer havde spillet fallit, og totalitarismen og fascimen så ud til at høre fortiden til. Det gik dog anderledes. For demokratiet viste sig at være en lang og vanskelig proces, der ikke blot kan klare sig med en demokratisk vedtaget forfatning, men forudsætter udvikling af demokratiske institutioner, traditioner og sindelag. En proces, der i USA og Europa har strakt sig over mere end to århundreder, og også her oplever demokratiet krise og fjendskab.

04/09: **Fascisme, nazisme, totalitarisme – og demokrati.** Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie
11/09: **USA – et udfordret demokrati.** Emily Cochran Bech, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet
18/09: **Det 'totale' og totalitarismens fristelse i mellemkrigstiden.** Mikkel Thorup, professor MSO i idéhistorie, Aarhus Universitet
25/09: **Kan vi lære af historien? Den tyske nationalsocialisme og dens eftervirkninger indtil i dag.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
02/10: **Islamisme – en orientalsk totalitarisme. Hvad Hannah Arendt ville kalde Islamismen?** Mehdi Mozaffari, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
09/10: **Demokratiets krise og kampen for demokrati.** Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

Eksistentialisme

Holdnummer: 1721-371
Dato: 5/9, 6 tirsdage
Tid: 10.15-12.45
Pris: 960 kr., studerende 510 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere

Hvad vil det sige at være til? Hvad er meningen med tilværelsen? Hvordan skal vi forholde os til en absurd og meningsløs verden? Dette er nogle af spørgsmålene, eksistentialisterne grublede over og beskæftigede sig med. For den franske filosof Albert Camus blev disse spørgsmål diskuteret i forhold til selvmordets problemstilling; hvordan afgør man, om livet er værd at leve eller ej? Hos Sartre blev der fokuseret på kvalmen og angsten som en nødvendig del af tilværelsen. Fælles for begge var en næsten fortvivlet insisteren på mening i det meningsløse ved at fastholde menneskets frihed og ansvar. En insisteren, der kendetegner den eksistentialistiske grunderfaring. Forelæsningsrækken dykker ned i nogle af eksistentialismens helt store tænkeres forfatterskaber og deres forsøg på at stille os til regnskab for tilværelsens vanskeligste spørgsmål.

05/09: Kierkegaard – angsten og friheden. Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie
12/09: Sartre – fremmedgørelsens fortæller og frihedens tænker. Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie
19/09: Camus – det absurde og oprøret. Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie
26/09: Sløk og eksistentialismen. Ole Morsing, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
03/10: Løgstrup og eksistentialismen. Bjørn Rabjerg, postdoc i systematisk teologi, Aarhus Universitet
10/10: Frankl – mening i meningsløsheden. Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

De kristne mystikere og religiøse oplevelser

Holdnummer: 1721-267
Dato: 7/9, 6 torsdage
Tid: 17.15-20.45
Pris: 1260 kr., studerende 660 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118
Underviser: Lene Højholt, præst og forfatter

De kristne mystikere er en kilde til fornyelse af vor tids kristendom. Mystikerne levede i den nærhed til Gud, som mange mennesker i dag længes efter. Især middelalderens store mystikere erfarede et gudsnærvær, der gjorde dem nyskabende i deres tid og fik dem til at bryde helt nye veje både religiøst, socialt og kulturelt. Et indblik i de oplevelser, erkendelser og erfaringer, som prægede dem, kan kaste lys over menneskers religiøse oplevelser også i dag og give et sprog at udtrykke dem i. De kristne mystikeres univers er en inspiration for den, som søger! På forløbet vil vi beskæftige os med den religiøse oplevelse og den mystiske vej. Begge dele vil blive belyst gennem forskellige mystikeres liv og tanker, først og fremmest Hildegard af Bingen, Frans af Assisi, Mester Eckehart og Teresa af Avila.

Kierkegaard – 'Kjerlighedens gjerninger'

Holdnummer: 1721-372
Dato: 7/9, 4 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G122, Ny Munkegade 118
Underviser: Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

Hvad vil det sige at blive sig selv – at leve sit liv i alvor og i glæde og at leve det som sit eget? Dette spørgsmål kredser hele Kierkegaards forfatterskab om. Det mest dybtgående svar på Kierkegaards spørgsmål, hvorledes bliver jeg et selv, finder vi i 'Kjerlighedens Gjerninger'. En bog om det kristne kærlighedsbud. Her forkyndes og fordres en kærlighed, der ikke er stræbende og udspringer af menneskets natur, men er skabende og udspringer af forholdet til Gud. I forlæsningsrækken dykker vi ned i Kierkegaards vigtige værk, hans mangestemmige analyse af den menneskelige eksistens og oplevelsen af alt fra afgrundsdyb fortvivlelse til en grunderfaring af at elske og blive elsket.

Idéhistorie: renæssance og reformation – da mennesket tog magten

Holdnummer: 1721-268
Dato: 8/9, 6 fredage
Tid: 10.15-12.45
Pris: 960 kr., studerende 510 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

I renæssancen slår et nyt menneskesyn igennem: Ideen om mennesket som et frit, selvstændigt og selvbevidst individ, der skaber sig selv og sin verden. Det betyder, at mennesket ikke længere opfattes blot som et afhængigt væsen, hvis mål og bestemmelse det var ydmygt at indpasse sig i den af Gud givne orden. Gud rykkes ud i kulissen, og mennesket sætter sig selv i centrum. Dermed opstod også et nyt syn på samfundet. Samfundet er ikke bare en af Guds fastbestemt orden, men et system skabt af menneskers handlinger. Ligeledes ændres forholdet til naturen også på dette tidspunkt. Den opfattes ikke længere som en guddommelig organisk orden, men som en mekanisme, mennesket kan gennemskue med sin fornuft og kontrollere gennem sit arbejde. Forelæsningerne følger hvorledes denne revolution sætter sig igennem i filosofien.

Ensomhed – kedsomhed – langsomhed

Holdnummer: 1721-274
Dato: 14/9, 3 torsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118
Underviser: Jørn Henrik Olsen, forfatter, billedkunstner og ph.d. i teologi

Ensomhedens og kedsomhedens problem vokser eller øges i vor tid. Den høje intensitet gennem en konstant underholdningssfære fjerner ikke ensomheden og kedsomheden. Ethvert menneske er altid alene om sin erfaring af livet og verden. Det gælder os alle, at vi behøver andre, og vi behøves af andre. Udveksling mellem mennesker er vigtig for ens oplevelse af ensomhed og kedsomhed. Forelæsningerne fokuserer på følgende problemer og spændinger, herunder linket mellem dem: 1) Ensomhedens væsen og følelse – og om ensomhedens betydning for kærlighed, venskab, erkendelse og kreativitet. 2) Kedsomhedens problem og dens mere skånselsløse sider – men også om kedsomhedens betydning for fornyelse og kreativitet. 3) Accelerationens og hurtighedens indflydelse på vort liv, vores erindring og hukommelse – og hvordan den langsommere rytme er et afgørende modsvar til acceleration, fremmedgørelse og tab. Forelæsningerne er tværfagligt forankret i psykologi, sociologi, litteratur- og kunsthistorie, filosofi og teologi.

14/09: Ensomhedens sorg – er et lysbrud i det tavse mørke muligt?
21/09: Kedsomhed som springbræt eller hindring?
28/09: Langsom tid nu! Hvad gør vi, når livet bliver stakåndet?

Store romaner

Holdnummer: 1721-373
Dato: 23/10, 6 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118

Nogle gange er livet udfordrende, og vi ved ikke helt, hvad vi skal stille op. Så kan det være rart at sætte sig med en god roman. Tiden flyver pludselig af sted, mens øjnene sluger side efter side. For historiefortælling kan bare noget helt særligt, men hvad er det egentlig, som fænger os ved den? Når vi fortæller historier søger vi at forstå verden, give den sammenhæng og mening. For som Karen Blixen skrev: "Alle sorger kan bæres, hvis du sætter dem ind i en historie eller fortæller en historie om dem". Og netop romanen er den helt store fortælling, der gør vores verden forståelig. Så hvad sker der, når vi ikke kan fortælle meningsfuldt om verden og meningen er mistet? Da bliver det netop påtrængende at fortælle. De store romaner viser os fremmedgørelsen, fortvivlelsen, forbrydelsen og fortabelsen. Og måske giver de os på den måde lys midt i al mørket? Forelæsningsrækken dykker ned i nogle af litteraturens store og meningsfulde fortællinger.

23/10: **Homer: 'Odysseen' – en roman før romanen.** Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie
30/10: **J. Joyce: 'Ulysses'.** Claus Schatz-Jakobsen, lektor i engelsk, Syddansk Universitet
06/11: **J.P. Sartre 'Kvalme' – med udblik til Nietzsche.** Sune Liisberg, ph.d. i filosofi og idéhistorie, Aarhus Universitet
13/11: **A. Strindberg: 'Inferno'.** Per Stounbjerg, lektor i nordisk litteratur, Aarhus Universitet
20/11: **J. Dos Passos: 'Manhattan Transfer'.** Nick Bo Madsen, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet
27/11: **Th. Mann: 'Trolddomsbjerget' – en forlist dannelsesroman.** Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

Shakespeares univers

Holdnummer: 1721-374
Dato: 24/10, 5 tirsdage
Tid: 10.15-12.45
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

Shakespeares tragedier viser os ikke blot et snævert udsnit af den menneskelige erfaringsverden, men et univers, der – som Søren Kierkegaard skriver – rækker ud over "den beroligende, trygge Midte, i hvilken de fleste Mennesker have deres Liv". Men uden forbindelsen til vores erfaringsverden kappes. Tragedierne holder et spejl op for os, hvori vi kan kende og genkende os selv, vores egne konflikter og erfaringer, men i et uddybet perspektiv og en forstørret og intensiveret skikkelse. Det dynamiske centrum i dette vældige univers er lidenskaben, individets lidenskab i dens spændingsforhold til den sociale orden. Vi oplever lidenskaben i forskellige skikkelser. Forelskelsens brusende og berusende lidenskab i 'Romeo og Julie', fortvivlelsens lidenskab i 'King Lear', magtbegærets i 'Macbeth', jalousiens 'Othello', hvor kærligheden slår over i sin modsætning, gribes af skinsygens grønøjede monster og bliver til had, og endelig den blokerede lidenskab i 'Hamlet', hvor lidenskaben ikke kan vendes udad i handling, men bøjes indad i selvrefleksion.

Velfærd – hvornår har man det godt?

Holdnummer: 1721-375
Dato: 25/10, 4 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118
Underviser: Alexander Heape, ph.d.-studerende i filosofi, University of Oxford

I en stresset, moderne hverdag, er wellness-ophold og wellness-behandlinger blevet en mere og mere almindelig praksis for mange. Og sammen har vi skabt en meget omdiskuteret velfærdsstat, som vi håber, skaber bedst mulige liv for de fleste. Men hvad vil alt den velvære og velfærd egentlig sige? Inden for filosofien er spørgsmål om velvære, velfærd og lykke tæt forbundne med frihed – og noget af det vigtigste at få has på, hvis man vil arbejde med moral og etik. For hvis man vil gøre det gode for andre mennesker, er man nødt til at vide, hvad dette flyvske 'gode' egentlig er – og om det overhovedet er noget, vi kan vurdere for andre. Med denne række dykker vi ned i forskellige bud på, hvad der kan konstituere gode menneskeliv. Er det nydelse? En balance mellem pligt og ret? At leve op til sit potentiale som menneske? Eller er det simpelthen friheden til at vælge selv?

25/10: **Lyst og smerte – hedonistiske teorier**
01/11: **Behov og ønsker – interesse-teorier**
08/11: **Universelt gode liv – objektiv-liste teorier**
15/11: **At gøre det gode liv – perfektionisme**

Bogudsalg *lørdag 18/11*

Få ny gymnastik til hjernen, eller bliv inspireret til forårets rejser, fx til Europas storbyer, når Aarhus Universitetsforlag holder bogudsalg lørdag den. 18. november.

Som deltager på Folkeuniversitetet har du mulighed for at købe alle nyheder, bestsellere og de store værker med 30-50 % rabat. Vælg mellem en række spændende nye og gamle titler.

Få fx tilbud på bøgerne:

Spar 30-50 %

SERIEN VIDE VERDEN
Fx Dublin, Aarhus, Barcelona og Paris

Dato: 18/11, lørdag
Tid: 10.30-16.00
Sted: AU, bygning 1530, i forbindelse med Folkeuniversitetets forelæsninger

Reformationer i middelalderen og i 1500-tallet

Holdnummer: 1721-197
Dato: 25/10, 6 onsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118
Underviser: Brian Patrick McGuire, professor emeritus i middelalderhistorie, Roskilde Universitet

Begrebet reformation har været lyslevende i Vestens kirkehistorie siden middelalderen, og derfor giver det mening at se på middelalderens kirkelige reformationer som baggrund for 1500-tallets protestantiske og katolske reformationer. De seks forelæsninger søger en forståelse af den kristne kirkes reformationer, hvor den lutherske reformation ses som én blandt flere forsøg på at få Evangeliets budskab realiseret i kirkens hverdag.

25/10: Reformationen i kirkens historie og de første reformationer
01/11: Middelalderkirkens første reformation: Det klerikale opgør
08/11: Middelalderens anden reformation: Den pastorale
15/11: Middelalderens sidste reformation: Koncilbevægelsen
29/11: Baselkoncilet og renæssancekirken: Optakten til den protestantiske reformation (1431-1517)
06/12: Den lutherske reformation og den katolske reformation (1517-1600): På vej mod moderne tider

Religioner og reformer

Holdnummer: 1721-419
Dato: 26/10, 6 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G122, Ny Munkegade 118

2017 er Luther-år, og den protestantiske reform bliver ikke bare fejret af kristne og teologer, men også officielt af bl.a. de nordiske lande og Tyskland. Den lutherske reform er også på andre måder religionsvidenskabelig interessant. Ikke mindst når den ses i bredere perspektiv som et eksempel på reformreligion og religiøs reformisme. Forelæsningsrækken undersøger reformisme i bred forstand, dvs. som religionshistorisk, -sociologisk og -fænomenologisk fænomen inden for forskellige religiøse traditioner. Findes der sammenlignelige reformtræk på tværs af kulturer og gennem historien? Hvad karakteriserer reformisme, og hvordan forklarer vi det?

26/10: Reformation – en religionshistorisk kategori. Hans Jørgen Lundager Jensen, professor i religionsvidenskab, dr. theol., Aarhus Universitet
02/11: Kristen reformation og muslimsk fundamentalisme: et komparativt studie. Jesper Sørensen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
09/11: Reformhinduisme. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
16/11: Reformbuddhisme. Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
23/11: Reformation og tilpasning i 1800-tallet. Grundtvig og (Grundtvigs) Luther. Katrine Baunvig, ph.d. i religionsvidenskab og lektor i religionsstudier, Syddansk Universitet
30/11: Puritansk islam og protestantisme. Martin Riexinger, lektor i arabisk- og islamstudier, Aarhus Universitet

Eksistensfilosofi

Holdnummer: 1721-376
Dato: 26/10, 8 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118

Hvad er meningen med tilværelsen egentlig? Dette er et af filosoffiens helt store spørgsmål. For som den franske filosof Albert Camus begyndte sit berømte essay 'Sisyfosmyten': "Der findes kun ét virkelig alvorligt filosofisk problem: selvmordet. At afgøre, om livet er værd at leve eller ej, er at besvare filosofiens grundspørgsmål." Dette dilemma er, sammen med spørgsmålet om menneskets frihed, eksistensfilosofiens omdrejningspunkt. Begge spørgsmål har rod i menneskets særlige måde at være på; mennesket ér ikke blot, det eksisterer. Mennesket kan nemlig forholde sig til sig selv, sin situation og de fremtidige livsmuligheder, det hele tiden stilles over for. På den måde står mennesket på en underfundig måde uden for sig selv og forholder sig bevidst til sig selv. Det betyder, at mennesket insisterer på frihed og mening men også gennemlever en erfaring af fremmedhed og absurditet. Forelæsningsrækken tager fat på nogle af de forskellige eksistensfilosoffers forståelser af disse vigtige erfaringer.

26/10: Kierkegaard og Hegel – eksistensfilosofi og systemtænkning. Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie
02/11: Sartre – at tænke eksistensen – og eksistere tænkningen. Sune Liisberg, ph.d. i filosofi og idéhistorie, Aarhus Universitet
09/11: Heidegger – den timelige eksistens: mennesket uden Gud. Jørgen Hass, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet
16/11: Jaspers – kommunikationens tænker. Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie
23/11: Livsfilosofi og eksistensfilosofi. Mogens Pahuus, professor i filosofi, Aalborg Universitet
30/11: Løgstrup og eksistensfilosofi. Bjørn Rabjerg, postdoc i systematisk teologi, Aarhus Universitet og Mogens Pahuus, professor i filosofi, Aalborg Universitet
07/12: Sløk og eksistensfilosofien. Ole Morsing, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
14/12: Camus og Frankl – mening i meningsløsheden. Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

Verdens store religioner

Holdnummer: 1721-196
Dato: 26/10, 6 torsdage
Tid: 19.45-21.30
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Religion giver os svar på spørgsmål om verdens skabelse, menneskets liv og død samt mening med livet. I religionerne finder vi også en fælles historie, og vi skaber fælles traditioner, og dertil tilbyder religionerne mennesket et livssyn samt leveregler med udgangspunkt i religionen. Men religionerne er ganske forskellige, og det kan nogle gange være vanskeligt at begribe fremmede religioner og deres praksisser. For langt størstedelen af verdens befolkning er religion et helt centralt omdrejningspunkt i livet. Fx. bekender hele 2,2 mia. mennesker sig til kristendommen. I denne forelæsningsrække kan du se på verden gennem de store religioner og få kvalificerede perspektiver på spørgsmålene: Hvordan opstod de religiøse traditioner? Hvilken udvikling har de gennemgået? Og hvad står de for i dag? Få et indblik i fem religioners basale overbevisninger og værdier fra et historisk forankret men nutidigt perspektiv.

26/10: Indledning om religioner og deres betydning. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
02/11: Jødedom. Marianne Schleicher, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
09/11: Kristendom. Else Marie Wiberg Pedersen, lektor i systematisk teologi, Aarhus Universitet
16/11: Islam. John Møller Larsen, ph.d. i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
23/11: Hinduisme. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
30/11: Buddhisme. Jesper Østergaard, ph.d. i religionsvidenskab

Verdenshistorie: Det tyvende århundrede – ekstremernes tidsalder

Holdnummer: 1721-269
Dato: 27/10, 6 fredage
Tid: 10.15-12.45
Pris: 960 kr., studerende 510 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Flemming Houe, mag.art. i idéhistorie

Det tyvende århundrede er et apokalyptisk århundrede, hvor vi balancerer på kanten af dommedag. Og samtidig et utopisk århundrede, hvor flere mennesker lever bedre end nogensinde før i historien. Hovedtemaet bliver modernisering og globalisering. For selv om de verdensopspændende europæiske imperier afvikles i løbet af århundredet, spreder den europæisk-amerikanske dominans sig. Resten af verden moderniseres og globaliseres inden for teknologisk og økonomisk udvikling. I Afrika og den islamiske verden forløber denne udvikling langsomt, mens Asien ved århundredets afslutning er nær Vestens niveau og måske i det kommende århundrede vil blive økonomisk og politisk dominerende. Politisk præges århundredet af de to verdenskrige og den kolde krigs konfrontation mellem liberale demokratier med fri markedsøkonomi og totalitære stater med planøkonomi i Sovjetunionen og Kina. Men med murens fald, Kinas økonomiske liberalisering og den intensiverede globalisering åbnes muligheden for en ny verdensorden; muligheden for én mangfoldig verden. En bestræbelse på at virkeliggøre denne mulighed opstår allerede med oprettelsen af FN, et internationalt samarbejde baseret på universelle menneskerettigheder. Et naivt håb måske. Men hvad er alternativet? Civilisationernes sammenstød?

Etiske teorier

Holdnummer: 1721-221
Dato: 30/10, 6 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Jørgen Husted, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

Hvad siger moralen, jeg skal gøre? Hvorfor skal jeg gøre, hvad moralen siger? Få præsenteret de fremtrædende etiske teorier: pligtetik, nytteetik, common sense-etik, dydsetik, omsorgsetik og eksistensetik. Der tages udgangspunkt i moral og etik samt de forskellige værdibegreber. Desuden præsenteres etisk relativisme og etisk subjektivisme. Teorierne bliver løbende illustreret med cases, udvalgte etiske spørgsmål og aktuelle etiske debatemner. Anbefalet baggrundslæsning (forudsættes ikke) er Jørgen Husteds bog 'Etiske teorier' (Hans Reitzels Forlag). Jørgen Husted er lektor i filosofi ved Aarhus Universitet, tidl. medlem af Det Etiske Råd samt forfatter til bl.a. 'Etik og værdier i socialt arbejde' (Hans Reitzels Forlag) og 'Etik og værdier i sygeplejen' (Hans Reitzels Forlag).

Tab, sorg og ensomhed

Holdnummer: 1721-377
Dato: 7/11, 3 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G122, Ny Munkegade 118
Underviser: Jørn Henrik Olsen, forfatter, billedkunstner og ph.d. i teologi

Tab og sorg kan ingen mennesker undgå. Tab kan ikke adskilles fra din livshistorie, men er en del af det at være et menneske med relationer og med kærlighed til andre mennesker. Med tabet følger sorgen, og derfor er netop sorgen blevet kaldt kærlighedens og tilknytningens dyreste pris. Alle mennesker oplever sorg, og alle kan opleve at miste en, som man ikke kan bære at miste. I sådan en situation kan man blive påtvunget sorgen og et livslangt sorgforløb, hvor sorgen viser sine mange ansigter. Dette opleves forskelligt, men død og tab fører ofte til vemod og ensomhed, og får for mange livet til at se meget anderledes ud. Forelæsningerne præsenterer tværfaglige perspektiver på sorgen, sorgteori og sorgprocesser. Desuden præsenteres en række temaer under eksistentiel omsorg, sorgintervention og medvandring i sorgens landskab. Slutteligt er der fokus på, hvordan ny livsglæde eller nyt livsmod kan finde vej i et menneskes liv.

07/11: **Sorg som kærlighedens dyreste pris**
14/11: **Medvandring i dødens og sorgens landskab**
21/11: **Ensomhedens sorg og vejen til nyt livsmod**

Dømmekraft

Holdnummer: 1721-346
Dato: 12/11, 1 søndag
Tid: 10.30-15.30
Pris: 310 kr., studerende 180 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Henrik Stampe Lund, ph.d. i litteraturvidenskab og chefkonsulent på Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet

I hver eneste situation i dagligdagen gør vi brug af vores dømmekraft. Vi vælger og prioriterer hele tiden mellem forskellige hensyn og muligheder. Den gode dømmekraft består i menneskets evne til at forvalte den viden, vi har på en oplyst måde. Det er en almen erfaring, at man kan træffe dårlige beslutninger på trods af en stor mængde viden – og omvendt kan man træffe gode afgørelser på baggrund af ganske få oplysninger. God dømmekraft, som fx kommer til udtryk i eminent politisk lederskab, udmærker sig ved at være et vellykket møde mellem rationalitet og indlevelse. Det skyldes, at vores evne til at træffe kloge beslutninger er kendetegnet ved en kombination af fornuft og følelse – to sider i mennesket som ellers ofte lever adskilt. Forløbet vil både inddrage en teoretisk litteratur og praktiske eksempler.

Jesus i den tidlige kristendom

Holdnummer: 1721-345
Dato: 21/11, 2 tirsdage
Tid: 19.15-21.00, 17.15-19.00
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118
Underviser: Anders-Christian Lund Jacobsen, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet

Hvem var Jesus ifølge de første kristne? De tidligste kristne tekster, som vi finder i Det Nye Testamente, tegner meget forskellige billeder af Jesus. Var han Guds Søn, som blev født i menneskeskikkelse af Jomfru Maria? Var han tømreren fra Nazareths søn, der havde særlige guddommelige evner? Var han det evige guddommelige skaberord, der blev født som menneske i den verden, som han selv havde skabt? Evangelierne tegner meget forskellige billeder af Jesus. Og Paulus var tilsyneladende ikke interesseret i Jesu liv, men fokuserede helt og holdent på den korsfæstede og opstandne Kristus. I århundrederne efter Jesu død bliver forestillingerne om Jesus endnu mere mangfoldige. Indled julen med et nyt blik på, hvem Jesus var.

Ideer, der ændrede verden

Holdnummer: 1811-075
Dato: 22/1, 6 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Pris inkl. bog: 910 kr., studerende 510 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Ideer giver livet struktur, mening og retning. Ideer præger og forandrer, sammenbinder og splitter verdens befolkninger. Mennesket har eksisteret længe før 'mennesket' som idé og begreb tog form. Og vi er ikke altid opmærksomme på det, men nogle ideer har gjort netop det – ændret verden. Ligesom ideen 'menneske', har de formet vores måde at agere på, vores måde at være i verden på og vores måde at forstå os selv på. I dag er det umuligt at forestille sig, at der ikke skulle findes ideer som fx 'sandhed', 'skabelse', 'religion' eller 'menneske'. Men tænker vi efter, bliver det klart, at de ikke er faldet ned fra himlen – de er opstået i verden på et tidspunkt. I dette forløb oprulles seks ideer. Nogle af dem diskuterer vi, andre tager vi måske for givet. Få et indblik i, hvordan de ideer, der former din verden, er opstået, har udviklet sig til det, de er i dag – og hvordan de måske kommer til at se ud i fremtiden. Forelæsningsrækken er baseret på antologien '50 ideer der ændrede verden' (Aarhus Universitetsforlag), som kan inkluderes i prisen.

22/01: **Guddom. Naturreligion, flere eller bare en gud.** Lars Albinus, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
29/01: **Jødedom, kristendom og islam.** Anders Klostergaard Petersen, professor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
05/02: **Skabelse.** Ole Jensen, forfatter og tidl. proffesor i teologi
12/02: **Moral.** Jørgen Carlsen, højskoleforstander og fhv. medlem af Det Etiske Råd
19/02: **Rationalitet.** Thomas Schwarz Wentzer, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
26/02: **Sandhed.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

"Skal vi forstå konflikter i den aktuelle verden, forudsætter det også et grundlæggende historisk kendskab til ***jødedom, kristendom og islam.***"

Anders Klostergaard Petersen
Professor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Hvad enhver dansker bør vide

Holdnummer: 1811-076
Dato: 23/1, 6 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118

Hvad bør man læse, høre, se, eller smage, før man dør? Det giver tv, bøger og aviser os mange bud på. På Folkeuniversitetet har vi spurgt eksperterne. Vi inviterer nogle af landets dygtigste forskere til at give deres bud på, hvad der er grundlæggende at vide inden for deres fag. Få overblik over milepæle, begivenheder og personer, som revolutionerede menneskets tilværelse. Få perspektiv på nogle af de begivenheder, som ændrede verden. Hvad ændrede historien og hvorfor?

23/01: **Danmarks historie.** Steffen Heiberg, forfatter og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot
30/01: **Litteratur.** Nick Bo Madsen, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet
06/02: **Musik.** Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab
13/02: **Kunst.** Se underviseren på www.fuau.dk
20/02: **Dansk design.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
27/02: **Teknologi og naturvidenskab.** Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet

Guds ord – i Toraen, Bibelen og Koranen

Holdnummer: 1811-077
Dato: 24/1, 3 onsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118

Vidste du, at religionerne jødedom, kristendom og islam har mange ligheder? Der er én gud og en række hellige personer, hvoraf nogle fremtræder i alle religionerne. De har alle ét grundlæggende helligskrift, der henholdsvis hedder Toraen, Det Nye Testamente og Koranen. I denne forelæsningsrække kommer du tættere på de tre helligskrifter og på deres forskelle og ligheder. Hvor og hvordan er disse skrifter opstået? Hvilken betydning har de haft for religionen, og hvilken rolle spiller de i dag? De tre store religioner har alle deres udspring i Mellemøsten. Den jødiske bog, Toraen, er oprindeligt skrevet på hebraisk og indeholder de fem Mosebøger og 613 bud. Den kristne hovedtekst, Det Nye Testamente, består af fem historiske tekster om Jesu liv og kristendommens udbredelse samt et stort antal breve. Den muslimske primærtekst, Koranen, er den seneste af de tre og indeholder ærkeenglen Gabriels åbenbaring til Muhammed. Bliv klogere på de tekster, som gennem historien har været definerende for milliarder af menneskers liv.

24/01: **Toraen.** Søren Holst, lektor i bibelsk eksegese, Københavns Universitet
31/01: **Det Nye Testamente.** Anders Klostergaard Petersen, professor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
07/02: **Koranen**. John Møller Larsen, ph.d. i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Vølvens spådom, norner og skæbne

Holdnummer: 1811-074
Dato: 25/1, 3 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118
Underviser: Karen Bek-Pedersen, ph.d. i religionsvidenskab, ekstern lektor og selvstændig

Hør om skæbnen, som den skildes i norrøn litteratur, mytologi og livssyn. Hvad vil det sige at tro på skæbnen? Hvordan er forholdet mellem skæbnen, fortiden og fremtiden? Og hvem fastlægger, hvordan ens skæbne bliver? Med udgangspunkt i den berømte tekst 'Vølvens Spådom' får du denne dag et indblik i den tankegang og det livssyn, der præger den islandske sagalitteratur og Eddaens fællesnordiske heltetraditioner. Vi skal stifte bekendtskab med de mystiske norner, som repræsenterer det norrøne skæbnebegreb, og vi skal forstå, hvad det er for en slags skæbne, der gemmer sig bag disse uhåndgribelige kvindefigurer. Alt er nemlig ikke, som vi går og tror, og måske er alt heller ikke givet på forhånd – eller er det? Forløbet har to temaer, dels vølven og nornerne Urðr, Verðandi og Skuld, og dels skæbne, som den skildres i heltedigte, skjaldedigte og sagaerne.

Tænk dig om

Holdnummer: 1811-073
Dato: 27/1, 1 lørdag
Tid: 10.15-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Jens Christian Bjerring, adjunkt i filosofi, Aarhus Universitet

Vi møder argumenter overalt, hvor mennesker forsøger at overbevise andre om en påstand: når politikere taler for deres politik; når reklamefolk taler for deres produkt; når videnskabsfolk taler for deres teori eller præster for deres tro – og når vi taler med hinanden i hverdagen. Derfor er det en uundværlig evne at kunne identificere, evaluere og konstruere argumenter på effektiv vis. Det er en af filosofiens spidskompetencer, og filosofien kan lære dig at skabe gode argumenter ved at tænke dig om. Med dette forløb får du mulighed for at tilegne dig disse evner. Du får en introduktion til en række begreber og metoder, der gør det muligt at forstå og afkode argumenters indre logik, at identificere fejlslutninger og skjulte præmisser og at opbygge din egen evne til at konstruere holdbare argumenter og kommunikere dem effektivt.

Yggdrasil, asketræet som er livets træ i den nordiske mytologi, har rødder i både underverdenen Hel, gudernes hjem Asgård og jætternes Jotunheim

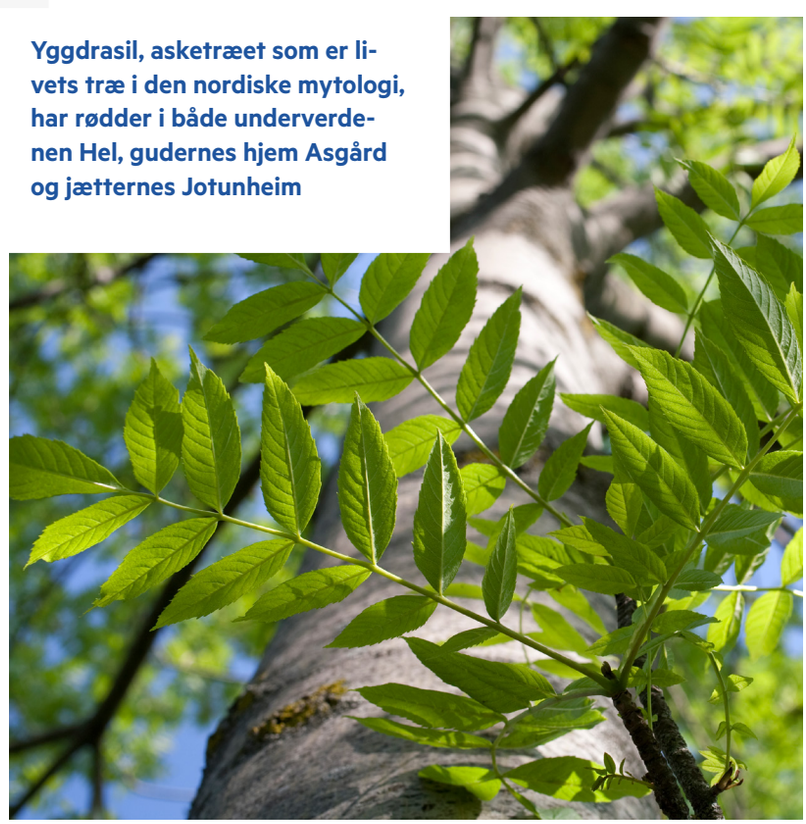

Vi har et stort *behov for refleksion*

Hvordan skal vi leve vores liv? Filosof Jørgen Husteds forelæsninger om etik og 'Det gode liv' har været præsenteret i 30 år på Folkeuniversitetet. I vores moderne verden med masser af information og stor frihed for den enkelte møder de store spørgsmål fortsat en intens interesse.

Af Jonna Toft, journalist.
Folkeuniversitetet i Aarhus i samarbejde med Aarhus Stiftstidende.
Læs hele interviewet på Folkeuniversitetets hjemmeside www.fuau.dk.

Der er bøger overalt på filosof Jørgen Husteds kontor i Nobelparken i Aarhus. De dækker skrivebordet, reolen, lænestolen, ja endda lidt af gulvet. Man kan få den tanke, at her har fakta og videnskab fået overtaget – men det er faktisk helt forkert.

For det er værdier og store, fællesmenneskelige spørgsmål, der optager Jørgen Husted. Og fakta har ikke noget med værdier at gøre, påpeger han og kigger hen over brillerne:

"Man kan ikke sige noget om menneskelige værdier ud fra kendsgerninger og fakta. Her kan videnskaben godt stikke piben ind. Hvordan skal vi leve vores liv? Hvad er et godt liv? Videnskaben kan ikke give svar. Her har vi kun samtalen. Vi må i dialog med andre om, hvad 'Det gode liv' egentlig er for os. Denne dialog har stået på i filosofien i 2500 år. Stik lige den," smiler han.

Jørgen Husted er lektor i filosofi på Aarhus Universitet og har udgivet 10 bøger, bl.a. en række bøger om etik inden for sygepleje og socialt arbejde. Hans forelæsningsrækker på Folkeuniversitetet om 'Etiske teorier' og 'Det gode liv' har kørt i årevis, og de bliver stadig hurtigt udsolgt.

"Vi mennesker har et stort behov for refleksion. Vi ved jo, at vi skal dø en dag - til forskel fra andre levende væsner. Sokrates startede samtalen - og filosofien - da han sagde til sin elev Platon: Skal vi samtale over et ikke uvæsentligt emne? Hvordan skal vi leve vores liv?" fortæller han.

"Alle har adgang til den filosofiske diskussion. Den eneste billet, der kræves, er, at du vil lytte, prøve at forstå, og at du kan begrunde hvad du siger."

”Du kan sagtens have et godt liv uden at leve dit liv godt. Tænk på en mafiaboss. Han oplever nydelse, men lever han sit liv godt? Nej.”

Jørgen Husted
Lektor i filosofi, Aarhus Universitet

Jørgen Husted er lektor i filosofi ved Aarhus Universitet. Deltag i forelæsningrne om det gode liv den 11. november. Se side 23.

Arkæologi og historie

I vikingetiden tog vikingerne på togt,
i middelalderen opfandt man trykkepressen,
og inden for de seneste 100 års historie har verden
oplevet to ødelæggende verdenskrige.
Brug historien til at sætte dit liv i perspektiv.

Afrikas historie

Holdnummer: 1721-009
Dato: 4/9, 6 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118

Afrika omtales ofte som menneskehedens vugge, men på trods af at have den længste historie, bliver historien om de afrikanske folk sjældent fortalt. Afrikas sene historie er præget af udenlandsk indblanding. Slavehandel og kolonisering har bidraget til at slette sporene efter den gamle historie. De landegrænser, som i stor udstrækning stadig eksisterer på kontinentet i dag, er draget af europæiske koloniherrer uden hensyn til lokalbefolkninger og deres kulturelle tilhørsforhold. Men hvad er Afrikas gamle historie? Og hvad betyder Europas lemfældige forhold til afrikansk kultur for den moderne statsdannelse? Eksperterne stiller skarpt på både historien om det glemte og på glemslens uigenkaldelige konsekvenser. Få historien om verdens næststørste kontinent – fra menneskehedens oprindelse over de første civilisationer og den gennemgribende kolonisering til den moderne statsdannelse, inden eksperterne giver et bud på, hvad fremtiden har i vente for Afrika.

04/09: Menneskehedens oprindelse. Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet
11/09: De tidlige civilisationer. Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
18/09: Afrika i slavehandlens tid. Peter Tygesen, cand.mag., journalist og forfatter
25/09: Afrika i kolonitiden. Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
02/10: Afkolonisering og statsdannelse. Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet
09/10: Afrika nu og i fremtiden. Peter Tygesen, cand.mag., journalist og forfatter

Tilmeld dig
på hjemmesiden
www.fuau.dk

Sønderjyllands historie

Holdnummer: 1721-010
Dato: 4/9, 5 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Selvom Sønderjylland er et forholdsvis lille område, fra Kongeåen i nord til Ejderen i syd, gemmer det på en stor og dramatisk historie. Området har haft stor magtpolitisk og økonomisk betydning, to folkeslag støder sammen her, og adskillige krige har udspillet sig på sønderjysk jord. Sønderjyllands centrale rolle i danmarkshistorien betyder, at det er afgørende at kende til områdets historie for at forstå Danmarks historie. Få indblik i Sønderjylland fra middelalderen og frem til i dag, og hør om statsretlige forhold, krige, genforening og identitetsudvikling.

04/09: Middelalderens Sønderjylland og hertugdømmets fødsel 700-1544. Lennart S. Madsen, overinspektør, Museum Sønderjylland
11/09: Hertugernes tid. Sønderjylland 1544-1720. Carsten Porskrog Rasmussen, overinspektør, Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot
18/09: Slesvig som mønsterregion 1720-1814. Lars N. Henningsen, tidl. forsknings- og arkivleder, Dansk Central-bibliotek for Sydslesvig
25/09: Da slesvigerne blev danskere eller tyskere 1815-1918. Hans Schultz Hansen, forskningsleder, Landsarkivet for Sønderjylland
02/10: Fra 'mod hinanden' til 'med hinanden' – Sønderjylland 1918-2017. Henrik Becker-Christensen, generalkonsul i Flensborg

Byvandringer: Aarhus gennem tiderne

Holdnummer: 1721-011
Dato: 5/9, 5 tirsdage
Tid: 17.00-18.30
Pris: 600 kr., studerende 350 kr.
Sted: Se nedenfor

Aarhus er en af landets ældste byer med en historie, der rækker helt tilbage til omkring år 800. På fem byvandringer i det centrale Aarhus fortælles om byens udvikling fra vikingernes Aros til den moderne storby, vi kender i dag.

05/09: Fra Aros til Skt. Clemens staden. Connie Jantzen, museumsinspektør, Den Gamle By
Mødested: Ved Vor Frue Kirke, Vestergade
12/09: Købmændenes Aarhus. Connie Jantzen, museumsinspektør, Den Gamle By
Mødested: Ved indgangen til Aarhus Domkirke, Store Torv
19/09: Plankeværket falder. Søren Tange Rasmussen, museumsinspektør, Den Gamle By
Mødested: Søndergade ved Posthussmøgen
26/09: Katedraler og baggårde. Marie Vejrup Nielsen, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
Mødested: Ved Vor Frue Kirke, Vestergade
03/10: Købstadens fornemme huse og institutioner. Søren Tange Rasmussen, museumsinspektør, Den Gamle By.
Mødested: Voxhall ved Museumsgade

Danmarks historie – set gennem kongerne

Holdnummer: 1721-013
Dato: 6/9, 5 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Med forskellig magtbeføjelse, lyst og evne har de danske konger hersket over de danske riger og lande, og på mange måder legemliggør de hver især det samfund, de stod i spidsen for. Historien om de danske konger er derfor en helt central brik i forståelsen af Danmarks historie. Vi spoler 1000 år tilbage og starter historien om Danmark i vikingetiden med Gorm den Gamle. Vi fortsætter til middelalderen, renæssancen, enevælden og følger udviklingen mod folkestyre med hovedvægten på de første konger efter indførelsen af det konstitutionelle monarki. Vi slutter med et kort blik ind i 1900-tallet og sætter punktum med Frederik 9. Tag med på en tour de force gennem Danmarks historie, og få indblik i, hvordan og hvorfor Danmark ser ud, som det gør, i selskab med Gorm, Valdemar, Christian og Frederik – og ikke mindst fem fortællelystne forskere.

06/09: Vikingetid: Gorm den Gamle, Harald Blåtand og Sven Tveskæg. Lasse Christian Arboe Sonne, lektor i historie, Københavns Universitet
13/09: Middelalderen: Valdemar den Store, Knud 6. og Valdemar Sejr. Kasper Holdgaard Andersen, videnskabelig assistent, danmarkshistorien.dk og Dansk Center for Byhistorie
20/09: Renæssancen: Christian 3., Frederik 2. og Christian 4. Steffen Heiberg, forfatter og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot
27/09: Enevælden: fra Fredrik 3. til Christian 8. Michael Bregnsbo, lektor i historie, Syddansk Universitet
04/10: Konger på vej mod folkestyre: fra Frederik 7. til den moderne regent. Tim Knudsen, professor emeritus i statskundskab, Københavns Universitet

Boglancering: På tidsrejse i danmarkshistorien

Holdnummer: 1721-421
Dato: 6/9, 1 onsdag
Tid: 17.30-20.00
Pris: 120 kr. inkl. bog (bog værdi 100 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Tag med på en tidsrejse tilbage i Danmarks historie, og få indblik i et udvalg af afgørende øjeblikke. Men uden tid ingen danmarkshistorie. Så her starter vi. Første stop er, da 1893 blev til 1894, og tiden blev revolutioneret. Historiker Poul Duedahl fortæller om indførelsen af universaltiden, og hvordan vi fra da af fik samme klokkeslæt i hele landet. Lige siden har de samme timer, minutter og sekunder været den afgørende målstok i en verden besat af tid. Herefter fortsætter historiker Søren Hein Rasmussen med en tour de force gennem et udvalg af de vigtigste begivenheder og tematikker i Danmarks historie. Hvilke begivenheder har haft størst betydning for det Danmark, vi kender? Og hvordan vælger man overhovedet, hvilke der er vigtigst? Vær med, når vi i veloplagt selskab med to af forfatterne fejrer lanceringen af Aarhus Universitetsforlags nye, store bogserie '100 danmarkshistorier' og udgivelsen af den første bog 'Gudhjemtid' om indførelsen af univsersaltiden. Bogen er inkluderet i prisen.

17.30: **Universaltiden kommer til Danmark.** Poul Duedahl, lektor i historie, Aalborg Universitet og forfatter til første bog i serien '100 danmarkshistorier'
18.30: **Pause**
18.45: **Afgørende begivenheder i danmarkshistorien.** Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie, Mega-Nørd og forfatter til og medlem af styregruppen for '100 danmarkshistorier'

Rejsedestination: New York

Holdnummer: 1721-012
Dato: 6/9, 3 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

I 1614 grundlagde hollænderne Nieuw Amsterdam på Manhattan, som de købte af de lokale indianere for 24 dollars. Meget vand er løbet gennem Hudsonfloden siden dengang. New York kan med god ret kaldes for verdens centrum. Af flere omgange har bølger af immigranter fra hele verden set Frihedsgudinden i øjnene og fundet deres hjem i New York. På Manhattan knejser FN's hovedkvarter med sine 154 meter og vidner om byen som verdens politiske centrum. Endelig markerer Wall Street sig igen og igen på den internationale scene som verdens finansielle centrum – skåret ud i pap med byggeriet af den gigantiske One World Trade Center i det velstående Lower Manhattan. Gennem 100 år har New York været storbyen over alle storbyer; der hvor drømme enten brister eller bærer. Både kunstnere og spekulanter, milliardærer og gangsterbosser er gennem tiden blevet draget af storheden og mulighederne i The Big Apple, og de har alle sat deres præg på byen.

06/09: **Historie, samfund og politik i New York.** Regin Schmidt, lektor i historie, Københavns Universitet
13/09: **Kunst i New York.** Hans Jørgen Frederiksen, lektor i kunsthistorie, Aarhus Universitet
20/09: **Arkitektur og byplanlægning i New York.** Anders Troelsen, lektor i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Særomvisning i Den Gamle By: Aarhus Fortæller

Holdnummer: 1721-415
Dato: 19/9, 1 tirsdag
Tid: 17.00-18.30
Pris: 120 kr. Entré til Den Gamle By er ikke inkluderet i prisen
Sted: Ankomsthuset til Aarhus Fortæller, Sønderbrogade, Den Gamle by
Underviser: Connie Jantzen, museumsinspektør, Den Gamle By

Tag en tur i tidselevatoren, og dump ned i vikingernes Aros. Kom med på særomvisning i Den Gamle Bys nye udstilling 'Aarhus Fortæller', og oplev 1200 års aarhushistorie - og danmarkshistorie. En tidsrejse, der starter i vikingebyen og fører os gennem bispernes, købmændenes, fabrikejernes og arbejdernes Aarhus og slutter i nutiden i verdens måske mindste storby med mere end 335.000 indbyggere. Vi kommer helt tæt på historien i den imponerende 800 m2 store udstilling under jorden i Den Gamle By, der er blevet til med den nyeste udstillingsteknik. Og helt særligt bliver det, fordi vi bliver vist rundt af museumsinspektør Connie Jantzen, der har været med til at lave udstillingen, og som derfor også fortæller om tankerne bag. Vær med, når museet lukker for offentligheden, og oplev Aarhus' historie blive levende. Læs mere om udstillingen her. OBS: Entré til Den Gamle By er ikke inkluderet i prisen. Så tag ind og brug eftermiddagen på museet og slut af med denne særomvisning, når alle andre går hjem.

Borgerkrigen i Syrien og stormagtsspillet i Mellemøsten

Holdnummer: 1721-194
Dato: 7/10, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Det Arabiske Forår har mobiliseret befolkningen i Mellemøsten, men også skabt enorm usikkerhed. Intet sted er det mere tydeligt end i Syrien, hvor borgerkrigen bølger mellem Assad-regimet og en broget gruppering af oprørere. Som nervøse tilskuere står det internationale samfund på sidelinjen til dramaet, imens stormagterne forsøger at udmanøvrere hinanden i FN's Sikkerhedsråd, og i luftkampagner samt mere eller mindre lyssky aktioner på landjorden. Det er sikkert, at den nuværende udvikling i Mellemøsten er inde i en afgørende historisk fase, hvor Syrien står ved en korsvej: Demokrati og udvikling eller autoritært styre, islamisme og fastfrysning. Forelæsningerne giver et indblik i baggrunden for borgerkrigen og gennemgår og tydeliggør det komplicerede internationale magtspil, som påvirker situationen i Syrien.

USA's historie

Holdnummer: 1721-014
Dato: 24/10, 6 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118

Hvilken betydning har uafhængighedserklæringen og forfatningen for det amerikanske politiske system? Hvordan kan koloniseringen og den europæiske masseimmigration til det nye land knyttes til den amerikanske drøm? Og hvordan har amerikansk kultur sat sit præg på resten af den vestlige verden? Begivenheder og bevægelser, der har fundet sted i USA, har haft enorm betydning for den måde, verden ser ud på i dag. Med afsæt i de store begivenheder – revolutionen, borgerkrigen, Pearl Harbor og Hollywood – dykker forelæserne ned i baggrunden for den amerikanske identitet. USA's historie er historien om verdens mest standhaftige supermagt.

24/10: **City on a Hill, Manifest Destiny og Den Amerikanske Drøm: USA's nationale myter.** Regin Schmidt, lektor i historie, Københavns Universitet
31/10: **Borgerkrig, borgerrettighedsbevægelse og raceuroligheder.** Jørn Brøndal, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet
07/11: **Den Kolde Krig og kampen mod kommunismen.** Poul Villaume, professor i historie, Københavns Universitet
14/11: **Uafhængighedserklæringen, forfatningen og det politiske system.** Derek Beach, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
21/11: **USA i verdenskrig.** Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag
28/11: **Amerikanisering, populærkultur og Hollywood.** Nils Arne Sørensen, professor i historie, Syddansk Universitet

Antikkens veje til renæssancens Danmark

Holdnummer: 1721-248
Dato: 24/10, 5 tirsdage (ingen undervisning 7/11)
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Pris inkl. bog: 700 kr., studerende 450 kr. (bog værdi 200 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118. OBS 28/11: Antikmuseet, Aarhus Universitet, Victor Albecks Vej 3, bygning 1414

Renæssancen tog sin begyndelse i 1300-tallets Italien, og den nåede med sine banebrydende ideer til Danmark i det tidlige 1500-tal. Her vendte danske digtere, kunstnere, kongelige og videnskabsmænd blikket mod det antikke Grækenland og Rom, ansporede af en kulturel bevægelse af lærde, humanisterne. De lod sig inspirere af antikkens ideer i en kulturel brydningstid, der grundlæggende forandrede opfattelsen af kunst, videnskab og samfund for altid. Kom med tilbage til renæssancens blomstrende kulturliv og hør om, hvordan antikken har sat vigtige spor i renæssancens Danmark. Forløbet tager afsæt i 'Da Muserne flyttede ind – Antikkens veje til renæssancens Danmark' (Aarhus Universitetsforlag, 2017), som kan inkluderes i prisen.

24/10: **Reformationen og latinen – Christiern Pedersen.** Morten Fink-Jensen, lektor i historie, Københavns Universitet
31/10: **Retorik og latin til Kongen – Mads Pors.** Camilla Horster, adjunkt i filologi, Aarhus Universitet
14/11: **Antikkens guder og helte på Frederiksborg – Christian 4.** Thomas Lyngby, forskningschef og museumsinspektør, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot
21/11: **En lille romersk vase langvejs fra – Ole Worm.** Lærke Maria Andersen Funder, postdoc i filologi, Aarhus Universitet
28/11: **Omvisning i Antikmuseets udstilling 'Da Muserne flyttede ind – Antikken i renæssancens Danmark'.** Lærke Maria Andersen Funder, postdoc i filologi, Aarhus Universitet

Napoleonskrigene

Holdnummer: 1721-175
Dato: 24/10, 5 tirsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118
Underviser: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Indtil Første Verdenskrig omtalte man Napoleonskrigene som "Den Store Krig". Forklaringen er simpel: Ikke alene fastholdt krigene Europa i en jernnæve i perioden 1803-1815, men de forandrede også europæernes sociale, økonomiske og politiske virkelighed for eftertiden – de gjorde Europa moderne. Forelæsningsrækken belyser denne forandringsproces med udgangspunkt i en række toneangivende slag fra Napoleonskrigene, herunder slaget ved Austerlitz, slaget ved Trafalgar, Napoleons invasion af Rusland i 1812 og slaget ved Waterloo. Bliv klogere på bl.a. Napoleons og Wellingtons feltherrekunst, de økonomiske og politiske reformer i Preussen, Østrig og Rusland samt magtspillet i Europa i perioden 1803-1815.

"Demokratiet som idé strider mod det monarkiske princip om at samle magten hos en person. ***Forandringerne fra enevælde til demokrati forløb over fem konger og den nuværende dronning,*** *som havde vidt forskellige personligheder, og som hver især havde deres særlige og til tider anstrengte forhold til politikerne."*

Tim Knudsen
Professor emeritus i statskundskab, Københavns Universitet

Forsvundne byer

Holdnummer: 1721-061
Dato: 25/10, 7 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Tilrettelæggere: Rubina Raja, professor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet og Søren Michael Sindbæk, professor i middelalderarkæologi, Aarhus Universitet

Oldtiden og middelalderens byer er arkæologiens vinduer ind til forsvundne verdener. Byerne er de steder, hvor sporene efter fortidens samfund kommer mest til live: fra storslåede templer og monumenter til sporene af dagligdagens liv – fra tiggerne på gaden til kunsthåndværkernes værksteder og markeder med varer fra hele verden. I antikkens metropoler, vikingetidens havnebyer eller middelalderens købstæder var byerne omdrejningspunkt for møder, der bandt folk sammen, og begivenheder, der forandrede verden. Store danske forskningsprojekter er med til afdække byernes arkæologi over hele verden. Mød forskerne, som står i spidsen for udgravninger i Afrika, middelhavslandene og i Europa, og hør deres beretninger om byernes dramatiske historie, overraskende kultur og vidstrakte netværk.

25/10: Forsvundne byer – arkæologiens. Rubina Raja, professor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet og Søren Michael Sindbæk, professor i middelalderarkæologi, Aarhus Universitet
01/11: Cæsars Rom. Jan Kindberg Jacobsen, museumsinspektør, Glyptoteket
08/11: Vikingernes Ribe. Søren Michael Sindbæk, professor i middelalderarkæologi, Aarhus Universitet
15/11: Doliche in Turkey – the city of Jupiter (på let forståeligt engelsk). Michael Blömer, adjunkt i arkæologi, Aarhus Universitet
22/11: Karavanebyen Palmyra. Rubina Raja, professor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet
29/11: The Obelisks of Axum and the queen of Sheba (på let forståeligt engelsk). Federica Sulas, adjunkt i arkæologi, Aarhus Universitet
06/12: Den genfundne karré i Knuds by – middelalderens Odense. Kirstine Haase, ph.d.-studerende i arkæologi, Aarhus Universitet

Historie på Dokk1: Fem store temaer i historien

Holdnummer: 1721-354
Dato: 3/11, 5 fredage (ingen undervisning 10/11 og 17/11)
Tid: 10.00-11.45
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: Dokk1, Lille Sal, Hack Kampmanns Plads 2
Underviser: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

Hvor ville vores moderne verden have været uden oplysningsfilosoffernes ideer om "frihed, lighed og broderskab"? Anden halvdel af det 20. århundrede ville med sikkerhed have formet sig helt anderledes, hvis ikke verden var kollideret i to verdenskrige. Igennem menneskets historie løber en række evige temaer, der igen og igen har spillet ind på historiens gang og drastisk drejet verden ind på et ganske andet spor. Vi stiller skarpt på fem af dem – krig, døden, seksualitet, nationen og frihed – og følger, hvordan de har formet vores vej gennem historien.

03/11: Krig
24/11: Døden
01/12: Seksualitet
08/12: Nationen
15/12: Frihed

Engelske slotte og haver

Holdnummer: 1721-422
Dato: 11/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Ole Fournais, cand.mag. i historie, nordisk sprog og litteratur

Denne dag går vi på opdagelse i et udvalg af Englands mest betagende slotte og haver, hvoraf mange har været med i film og serier. Omdrejningspunktet er 'Downton Abbey' og dermed slottet Highclere Castle, hvor serien er optaget. Dykker man ned i slottets og ejerfamiliens historie, fornemmer man en tydelig sammenhæng med mange elementer i serien. Undervejs kommer vi også forbi slotte som Harewood House, som gør det ud for Buckingham Palace og har en udstilling af dragter fra 'The Crown', samt Castle Howard, Newby Hall, Loseley Park og Hatfield House. Slottene hænger tæt sammen med de omliggende parkanlæg. Derfor ser vi også på udviklingen af den engelske havekunst, som har stor indflydelse på resten af Europa.

Den Russiske Revolution 1917

Holdnummer: 1721-181
Dato: 11/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Undervisere: Kasper Mikael Jacek, BA i idéhistorie, cand.public, Mathias Hein Jessen, ph.d. i idéhistorie og adjunkt, Copenhagen Business School, Benjamin Ask Popp-Madsen, ph.d.-stipendiat i statskundskab, Københavns Universitet og Mikkel Flohr, ph.d.-studerende i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet

Den Russiske Revolution i 1917 er en af de mest altafgørende begivenheder i det 20. århundredes politiske historie. Revolutionen ændrede det politiske landskab markant og satte dagsordenen for store dele af det 20. århundredes politiske udviklinger. Og revolutionen har stadig stor betydning vores politiske forståelse i dag. Diskussioner om frihed, lighed, demokrati, styreformer og menneskerettigheder er opstået og har fået nyt liv gennem Den Russiske Revolution. Denne lørdag giver indblik i de mest afgørende begivenheder og udviklinger i og omkring Den Russiske Revolution. Undervejs ser vi på de socio-økonomiske og idémæssige udviklinger i det 19. århundrede, der banede vejen for opgøret med zaren og det russiske samfund, på Februar- og Oktoberrevolutionerne i 1917, på revolutionens efterspil og borgerkrig og på, hvordan det kommunistiske styre og Sovjetunionen blev cementeret.

Hansestæderne

Holdnummer: 1721-007
Dato: 12/11, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag., oberstløjtnant

Denne søndag vender vi blikket mod en helt særlig økonomisk og kulturel opblomstringstid i en række tyske byer som Hamburg, Lübeck, Bremen, Wismar, Rostock, Greifswald og Stralsund. De var alle medlem af 'Die Hanse', der opstod i midten af 1100-tallet, og hvor tyske købmænd med udgangspunkt i Visby på Gotland udbyggede handlen med Nowgorod. Købmandssammenslutningerne blev en betydelig økonomisk autoritet i Østersøen og eksisterede i omkring 500 år. I løbet af 1200- og 1300-tallet udviklede dette sig til at blive byer eller byråd, hvor handlen udgik fra. Antallet i den løse sammenslutning kunne være 200 byer, hvoraf der var en kerne på omkring 80 med Lübeck som førende by. 'Die Hanse' havde kontorer eller nærmere småbyer i Brügge, Nowgorod, London og Bergen. Også det årlige sildeeventyr i Skåne var næsten monopoliseret af 'Hansen'. I løbet af 1500-tallet svandt indflydelsen, da handlen trak over Atlanten. Men i dag ses de imponerende spor af 'die Hanse': kirker, palærer og torve rejst af selvbevidste købmandsslægter.

Slavehandel var en vigtig brik i økonomien på De Dansk Vestindiske øer. Slaveriet blev officielt afskaffet i 1848

De Slesvigske Krige – da katastrofen ramte Danmark

Holdnummer: 1721-304
Dato: 12/11, 1 søndag
Tid: 10.00-14.00
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Martin Cleemann Rasmussen, ekstern lektor i russisk og historie, Hærens Officersskole

Få konflikter har rystet Danmark så voldsomt som De Slesvigske Krige 1848-51 og 1864. I løbet af en periode på mindre end 20 år oplevede Danmark to blodige og ødelæggende krige, som på afgørende vis rystede den danske helstat og bragte landet på randen af udslettelse som nationalstat. Gemt i krigenes gru og nederlag lå dog også rødderne til det Danmark, som vi kender i dag. I løbet af denne dag sætter vi fokus på De Slesvigske Krige og på den store betydning, som de havde for både samtidens – og eftertidens Danmark. Vi hører om den politiske baggrund for krigene, om de store militære slag og deres betydning, om sejre og nederlag, om hverdagslivet for soldaterne i felten og om de store politiske og kulturelle skikkelser, som prægede Danmark i denne periode.

Islands præsidenter, Bessastaðirs historie og den islandske falk

Holdnummer: 1721-356
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 400 kr., studerende 250 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118

I 1944 stemte Island for ophævelse af personalunionen med Danmark og for indførelsen af en ny forfatning med fuld uafhængighed af Danmark. 17. juni samme år blev Republikken Island udråbt, og Sveinn Björnsson blev valgt til landets præsident. Han blev siden efterfulgt af bl.a. Ásgeir Ásgeirsson, Vigdís Finnbogadóttir (verdens første demokratisk valgte kvindelige præsident) og nu Guðni Th. Jóhannesson. Bessastaðir på Álftanes er præsidentens residens, og stedet har været beboet siden 900-tallet. Den islandske falk prydede 1903-18 Islands våbenskjold og ses i dag på den islandske Falkeorden, hvis stormester er Islands præsident. Denne lørdag skal vi høre mere om alt dette – og også opleve en levende falk.

10.00: **Introduktion.** Lise Gjedssø Bertelsen, mag. art., ph.d. i arkæologi
11.00: **Bessastaðir: Vikingegård-Kongsgård-Præsidentresidens.** Guðmundur Olafsson, overinspektør, Islands Nationalmuseum
11.45: **Frokostpause**
12.30: **Bessastaðir: Vikingegård-Kongsgård-Præsidentresidens – *fortsat***
13.15: **Islands vej fra danske konger til præsidenter.** Tryggvi Felixson, seniorrådgiver, Nordisk Råd
15.15: **Den islandske falk med præsentation af levende falk.** Frank Skaarup Hansen, falkoner og ejer, falkoneriet Falkenborg

Danmark og De Vestindiske Øer

Holdnummer: 1721-310
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 400 kr., studerende 250 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Louise Sebro, fil.dr. i historie og forsker i kolonihistorie ved Nationalmuseet

100-året for Danmarks salg af De Vestindiske Øer har været en kærkommen lejlighed til at tale om både Danmarks fortid som kolonimagt og status på de amerikanske Jomfruøer i dag. Denne lørdag kan du tage med på en rejse til de eksotiske øer, der engang var Danmark. Dagen sætter fokus på historien om de mennesker, der boede i kolonien og på overgangen fra Danmark til USA. Hvad var det egentlig, der skete, da amerikanerne tog Vestindien i besiddelse? Blev kolonien sat fri, eller overgik den blot til en anden kolonimagt? Vi dykker ned i historien om kolonierne, menneskerne og det kontroversielle salg af et beboet stykke land.

10.00: **Den danske kolonihistorie – Indien, Guldkysten, Vestindien og Grønland – og kolonierne i Danmark**
11.45: **Frokostpause**
12.30: **Menneskæbner i Dansk Vestindien**
14.30: **De amerikanske jomfruøer i dag – afkolonisering eller?**

Waffen-SS – Europas nazistiske soldater

Holdnummer: 1721-240
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 400 kr., studerende 250 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Claus Bundgård Christensen, lektor i historie, Roskilde Universitet og Niels Bo Poulsen, militærhistoriker, Forsvarsakademiet

Waffen-SS var med sin cirka 1 million soldater den moderne histories mest multikulturelle og transnationale militære styrke. I modsætning til mange militære alliancer var soldaterne her under en enhedskommando og dybt integrerede i Himmlers SS-organisation. Selv om mændene i Waffen-SS havde vidt forskellige motiver til at melde sig – eller var tvangshvervede – var fællesnævneren, at deres indsats skulle tjene den tyske nazismes interesser. Vi kommer omkring en række væsentlige aspekter af Waffen-SS' historie: Waffen-SS og resten af SS, den militære brug af SS-soldaterne og deres omfattende deltagelse i de nazistiske forbrydelser. Forelæsningerne er baseret på den anmelderroste bog 'Waffen-SS: Europas nazistiske soldater' (Gyldendal), der bygger på fem års arkivstudier i seksten lande.

Verdenshistoriens største begivenheder

Holdnummer: 1811-031
Dato: 23/1, 9 tirsdage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 960 kr., studerende 510 kr.
Pris inkl. bog: 1210 kr., studerende 760 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

I den litterære verden taler man om begrebet 'point of no return'. Det er er en betegnelse for det sted i en fortælling, hvor der ikke er nogen vej tilbage. Verdenshistorien er fyldt med sådanne 'points of no return'. I nogle tilfælde ved man med det samme, at alt er forandret, som fx ved terrorangrebene d. 11. september 2001. Andre gange går der århundreder, før man kan se, at en helt specifik begivenhed kom til at ændre verdens gang. I denne forelæsningsrække dykker forskerne ned i ni vidt forskellige begivenheder, der alle har det til fælles, at i det øjeblik, de er indtruffet, er der ingen vej tilbage. Rækken tager udgangspunkt i '50 begivenheder. Højdepunkter i verdenshistorien' (Aarhus Universitetsforlag 2017), som kan inkluderes i prisen.

23/01: Slaget ved Marathon – Perserkrigene, den athenske guldalder og Alexanders verdensrige. Christian Ammitzbøl Thomsen, adjunkt i historie, Københavns Universitet

30/01: Kinas samling – kultur, religion og filosofi. Lars-Emil Nybo Nissen, ph.d-stipendiat i historie, Københavns Universitet

06/02: Korsfæstelsen – kristendommens tilblivelse og udbredelse til reformationen. Morten Fink-Jensen, lektor i historie, Københavns Universitet

13/02: Konstantinopels fald – middelalderens storriger. Mogens Pelt, lektor i historie, Københavns Universitet

20/02: Opdagelsen af Amerika – kolonisering og krig i den nye verden. Jacob Tullberg, ekstern lektor, Københavns Universitet

27/02: Den franske revolution – enevælde, revolution og demokrati i Europa. Bertel Nygaard, lektor i historie, Aarhus Universitet

06/03: Første Verdenskrig – da verden gik i krig. Nils Arne Sørensen, professor i historie, Syddansk Universitet

13/03: Apartheids ophør – afkolonisering og selvstændiggørelse på det afrikanske kontinent. Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

20/03: 11. september 2001 – islamismens fremvækst i verden. Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

Turen går til Berlin

Holdnummer: 1811-082
Dato: 24/1, 3 onsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet

Tag en tur helt tilbage til 1600-tallets Berlin og helt op til i dag. Vi får tegnet de store linjer fra tiden efter Trediveårskrigen med indvandringen af huguenotterne og de østrigske jøder. Her følger Preussens/Berlins opblomstring og udvikling frem til verdenskrigene og den økonomiske verdenskrise. 1900-tallets Berlin er i konstant forvandling: De brølende 1920'eres kreative løssluppenhed, som senere blev trampet ned af nazisternes støvler med Berlin som magtcentrum i Det Tredje Rige. Efterfølgende vil vi se på konsekvenserne fra Anden Verdenskrig, byens deling under Den Kolde Krig, Murens fald, genforening, fulgt af en ny blomstringstid karakteriseret af evigt kørende byggekraner og genopdagelsen af det moderne Berlin. Få indblik i en by, der har haft stor indflydelse på resten af verden i forskellige perioder – og få endnu mere ud af det, du ser, næste gang, du går rundt i Berlin.

24/01: Fyrsteresidens, industrialisering og verdenskrig: 1600-tallet – 1933

31/01: Kreativitet, krig, deling og Murens fald år 1933 – 1989

07/02: Frihed og opblomstring. Berlin 1990 til i dag

Hvad enhver bør vide om Europas historie

Holdnummer: 1811-026
Dato: 27/1, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag., oberstløjtnant

Kaster man et overordnet blik ud over Europas historie, synes der at være bestemte træk, hændelser og personer, som i særlig grad har været med til at tegne kontinentets udvikling. Denne dag stiller vi skarpt på en række af de vigtigste. Tag med på en tour de force gennem Europas historie. Det hele begynder med en tyr og en kongedatter på en strand i Fønikien. Herfra går det skridt for skridt over kejserriger og kristendom, vikinger og vandaler, renæssancer, reformationer og regulære revolutioner. På rejsen støder vi på Karl den Store, Pave Urban, Albrecht Dürer og Christoffer Columbus. Vi går med Louis XVI og Marie Antoinette til guillotinen, vi drager med Napoleon Bonaparte på slagmarken, og vi følger Otto von Bismarcks kamp for et samlet Tyskland. Vi ser det samme Tyskland skrumpe i 1920, udvide sig igen i 1939, halveres i 1945 og genoprettes i 1989. Undervejs har vi set den kommunistiske stat blive til virkelighed, de koloniale eventyr er under afvikling, og kvinderne har fået deres stemmeret. Nu står vi her i det 21. århundrede og kan stille spørgsmålet, om den europæiske (verdens)historie er et afsluttet kapitel?

Wien – på rejse i europæisk kulturs historiske hovedstad

Holdnummer: 1811-036
Dato: 30/1, 6 tirsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Wiens gader er brolagt med kultur, gaderne i andre byer med asfalt, har den østrigske forfatter Karl Kraus sagt. Denne forelæsningsrække zoomer ind på Wiens status som europæisk kraftcenter med en sprudlende udvikling inden for filosofi, videnskab, kunst, arkitektur og musik, der har været stilskabende for resten af Europa. En by hvor kunstnere og videnskabsmænd flyttede grænser og skabte kulturelle og videnskabelige nybrud, der er kommet til at stå som symboler på en ny tid. Men samtidig en by, der var centrum i et habsburgsk kejserrige, der var dømt til kollaps. Tag med på en rejse gennem den europæiske kulturs historiske hovedstad i hælene på bl.a. Mozart, Freud og arkitekten Adolf Loos.

30/01: Historie. Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag., oberstløjtnant
06/02: Videnskab. Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
13/02: Filosofi. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
20/02: Arkitektur. Anders V. Munch, dr.phil., professor i designhistorie, Syddansk Universitet
27/02: Musik. Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab
06/03: Kunst. Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie

Europas opdagelse af verden

Holdnummer: 1811-051
Dato: 25/2, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Steffen Heiberg, forfatter og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot

I 1492 fandt Columbus den nye verden, og seks år senere fandt portugiseren Vasco da Gama søvejen til Indien. Verden blev europæernes legeplads, for andre blev det en katastrofe. Brutalitet og sygdomme udryddede størstedelen af den amerikanske urbefolkning, mens afrikanske slaver i tusindvis blev transporteret over Atlanterhavet. Europæernes opdagelse af verden skabte en ny verdensorden og lagde fundamentet til globaliseringen. Men opdagelserne førte også til et opgør med antikke autoriteter og skabte nye videnskabelige indsigter, mens forfærdelsen over behandlingen af ikke-europæiske folkeslag lagde grunden til menneskerettighederne som idé.

På ekspedition hos inkaerne i Perus tågeregnskov

Holdnummer: 1811-097
Dato: 25/2, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Inge Schjellerup, dr.phil. i arkæolog og antropolog, seniorforsker, Nationalmuseet

Inkariget var det største rige i Sydamerika før Columbus og på sit højdepunkt et af verdens mægtigste samfund. Machu Picchu er med sin karakteristiske inka-arkitektur og stejle landbrugsterasser et af de bedst bevarede beviser på rigets storhed og har fået plads på UNESCO's verdensarvsliste. Men det var ikke kun arkitektonisk, inkaerne markerede sig. Dagens forelæser har bl.a. undersøgt inkaernes vandingskanaler, landsbrugs- og madlavningsmetoder. Efter forelæsningerne kan I høre mere om rejser til Peru med forelæserne og rejsebureauet Viktors Farmor. Læs mere om rejser til Peru med Viktors Farmor på side 17.

Romerriget: Magt og imperium, slaveri og civilisation

Holdnummer: 1811-030
Dato: 5/4, 4 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118
Underviser: Peter Fibiger Bang, lektor i historie, Københavns Universitet

Kejser Augustus' regering blev et afgørende vendepunkt i romersk og europæisk historie. I århundreder dannede det store rige rammen om menneskers liv fra Eufrat i øst til de britiske øer i vest. Romerriget er historien om erobring, magt og slaveri, om intens politisk kamp og blodige intriger, men også historien om opbygningen af et velfungerende retssystem, borgerrettigheder og politisk filosofi. Tag med på en rejse, hvor vi med Augustus som omdrejningspunkt undersøger det store riges tusindårige historie.

05/04: Roms grundlæggelse og den romerske republik
12/04: Augustus og Storhedstiden – Pax Romana
19/04: Undergang, opløsning og deling
26/04: Arven fra Romerriget

Weekend på Sandbjerg Gods

Vores historie – Danmark i det 20. århundrede

Holdnummer: 1811-002 (enkeltværelse), 1811-001 (dobbeltværelse)
Dato og tid: 27-28/1, 1 weekend
Pris: 2100 kr. (enkeltværelse), 4200 kr. (dobbeltværelse) inkl. foredrag, overnatning og måltider
Sted: Sandbjerg Gods,Sønderborg
Forelæsere: Rasmus Rosenørn, museumsinspektør, RAGNAROCK – Museet for pop, rock & ungdomskultur, Bertel Nygaard, lektor i historie, Aarhus Universitet og Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter, MegaNørd

I weekenden 27-28/1 2018 rykker Folkeuniversitet ind på Sandbjerg Gods i Sønderjylland, hvorfra vi skuer ud over Danmark i det 20. århundrede – et århundrede, der har budt på en voldsom udvikling og dramatiske begivenheder. Der er krige, kriser, Stauning eller kaos. Kvinderne går til stemmeurnerne og på arbejde. Der er velfærd for alle med SU og folkepension. Fritiden er ny og fyldt med radio, fjernsyn, sport og foreningsliv. Og idoler i billedugebladene. Der er frygt for atomkrig og for, at den kolde krig bliver varm. De unge lader håret gro og gør oprør mod autoriteter. Nye politiske partier sætter nye dagsordener – også om de indvandrere og flygtninge, der finder vej til Danmark. Mens den personlige computer sender verdens lykkeligste folk ud i cyberspace.

Hvordan skal vi forstå vores egen historie? Over to dage stiller tre veloplagte historiker – Bertel Nygaard, Søren Hein Rasmussen og Rasmus Rosenørn – skarpt på Danmark og danskernes kulturhistorie gennem 100 år med sideblik til den politiske og økonomiske udvikling. I en blanding af gods- og højskolestemning byder weekenden på masser af foredrag krydret med fællesspisning og sønderjysk kaffebord.

Se dagsprogrammet på fuau.dk

Vi var lige så brutale som de andre

Hvis Danmark ind imellem fremstod som en mere human kolonimagt end andre, skyldtes det mere svaghed end godhed, fortæller lektor Niels Brimnes, der er medforfatter på et nyt, stort værk om Danmarks kolonitid. Selv om vi var kolonimagt, måtte vi mange steder indordne os under lokale magtforhold.

Fra 1600-tallet til 1900-tallet havde Danmark kolonier rundt om i verden, og det har sat sine spor: Vi køber kolonialvarer som kaffe, the og rørsukker, og når vi er i København, går vi tur mellem smukke palæer, der blev bygget på overskuddet fra bl.a. slavehandel. "Vi var hverken mere eller mindre brutale end de andre kolonimagter. Men det danske kolonirige er interessant, fordi det rummede flere forskellige former for kolonialisme," fortæller lektor i historie Niels Brimnes, Aarhus Universitet. Han er ekspert i de danske kolonier i Indien og holder jævnligt forelæsninger på Folkeuniversitetet, og så er han redaktør for bindet om Indien i det fem bind store værk 'Danmark og kolonierne', der udkom 31. marts 2017. Selv blev Niels Brimnes fanget af kolonitiden, da han som ung under en rejse i Indien besøgte Trankebar på Indiens østkyst. Her lå velholdte gamle europæiske huse klods op og ned af de indiske bygninger. "At stå i 'Kongensgade' og blive tilbudt gamle danske mønter, som børnene havde fundet på stranden... Det måtte jeg bare vide mere om," smiler han.

De mest kendte danske kolonier er nok de tre Vestindiske Øer, som vi solgte for 100 år siden til USA. Men der var andre: Grønland, en håndfuld handelsforter på Guldkysten i Afrika, handelsstationerne Trankebar og Serampore i Indien, og så Nicobarerne, en lille øgruppe langt ude i farvandet vest for Phuket i Thailand.

Der var stor forskel på magtforholdene og styreformerne i de danske kolonier. Fra den 'beskyttende' tilgang på Grønland til den mest brutale form, slaveplantagerne i Vestindien. Handelsforterne på Guldkysten repræsenterer en tredje form for kolonialisme, om end den også kunne være brutal. Vi indkøbte slaver, som de afrikanske konger og købmænd var mere end villige til at sælge. Det var nemlig en bedre forretning end handel med guld, fortæller Niels Brimnes.

Af Jonna Toft, journalist.
Folkeuniversitetet i Aarhus i samarbejde med Aarhus Stiftstidende.
Læs hele interviewet på Folkeuniversitetets hjemmeside www.fuau.dk.

Vidensbrunch med Niels Brimnes

Holdnummer: 1721-428
Dato: 6/12, 1 onsdag
Tid: 10.00-12.00
Pris: 175 kr., inkl. brunchbuffet og kaffe/te
Sted: DOKK1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2 8000 Aarhus C

Niels Brimnes blev optaget af de danske kolonier i Indien på en af ungdommens rygsækrejser. Pludselig stod han i 'Kongensgade' i Trankebar og undrede sig.

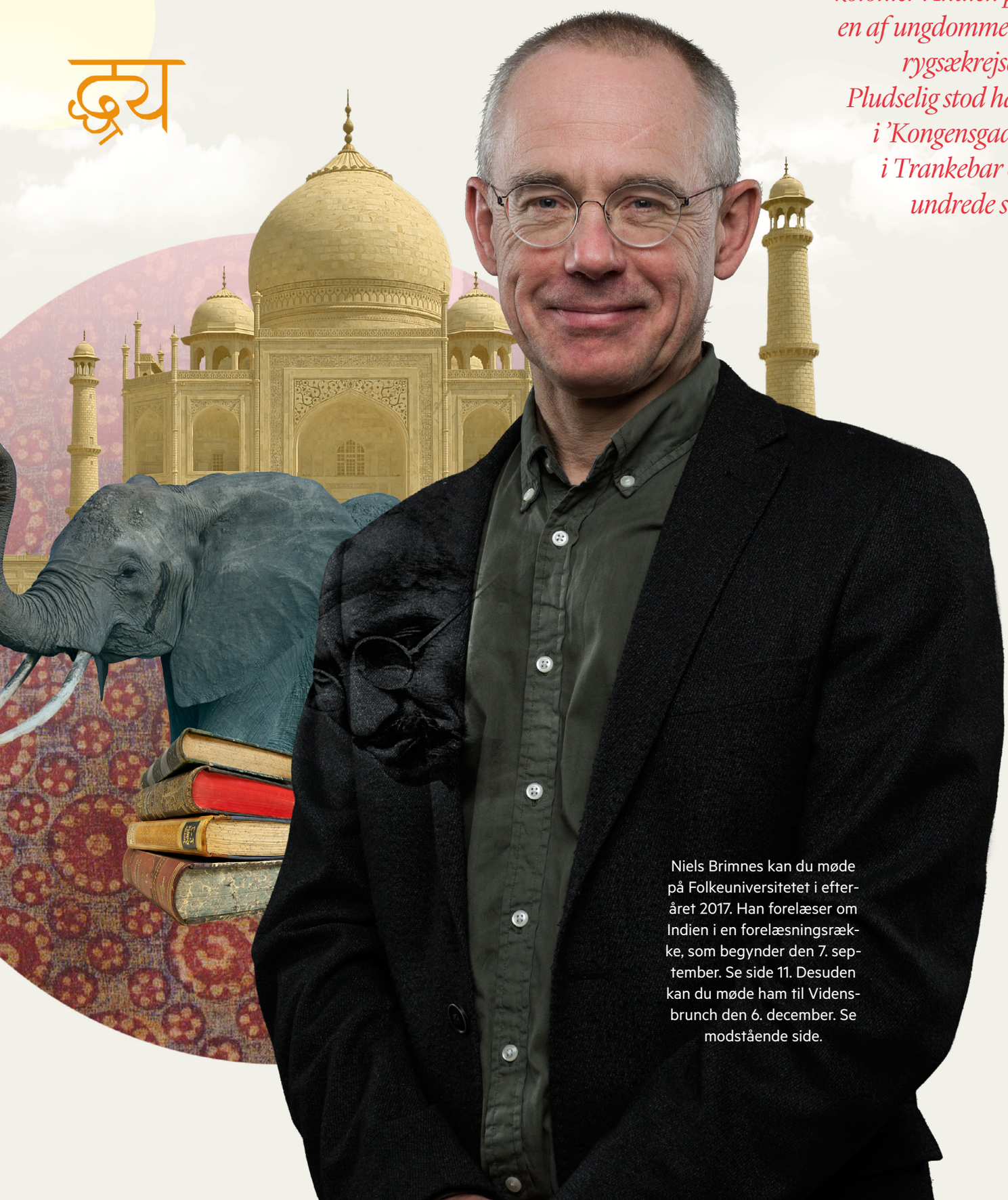

Niels Brimnes kan du møde på Folkeuniversitetet i efteråret 2017. Han forelæser om Indien i en forelæsningsrække, som begynder den 7. september. Se side 11. Desuden kan du møde ham til Vidensbrunch den 6. december. Se modstående side.

Kunst, arkitektur & design

Få overblik over kunst- og arkitekturhistoriens stilretninger eller zoom ind på de kreative hjerner bag. Oplev mesterværker, som indeholder universelle budskaber, der berører beskuere på tværs af tid og sted.

Guldalderen og Italien

Holdnummer: 1721-320
Dato: 4/9, 8 mandage (ingen undervisning 16/10)
Tid: 13.15-15.00
Pris: 860 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Liana Erbs, mag.art. i kunsthistorie

En hel generation af fremragende danske kunstnere valfartede i 1800-tallet til Italien – både som led i den obligatoriske dannelsesrejse og for at opleve den klassiske kultur. Og Italien tog imod dem med åbne arme. Som H.C. Andersen skrev i 1838, da han første gang kom til Rom: "Jeg kom til Rom, den by af alle byer i verden, hvor jeg snart følte mig som født og hjemme". Forelæsningerne ser på C.W. Eckersbergs romerske udsigter og hans fremragende elever, bl.a. Martin Rørbye, Constantin Hansen, Christen Købke og Wilhelm Marstrand. Vi vil også se på Zahrtmanns kunstnergruppe, der samlede sig i bjergbyen Civita Antino i Abruzzerne. Her fostredes flere fine kolorister bl.a. P.S. Krøyer.

Vide Verden – Aarhus

Holdnummer: 1721-015
Dato: 4/9, 5 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

"Et af de slogans Århus har været gladest for i de senere år er etiketten VERDENS MINDSTE STORBY. Det er typisk. Det oser af mindreværdskompleks. Hvorfor ikke være VERDENS STØRSTE LANDSBY i stedet, med alt hvad det indebærer. Selv om Århus så måske alligevel ikke lige er verdens allerstørste, men den er det, der skal til: en samlet enhed, der rummer, hvad en by skal have for at være en by. En landsby" (citat fra introen til vide verden). Forelæsningsrækken tager udgangspunkt i den nyeste tilkomne bog i den anmelderroste essayistiske rejsebogsserie fra Aarhus Universitetsforlag 'vide verden'. Opdag Aarhus med fem Aarhus-eksperter og -elskere.

04/09: Gårsdagen. Historien i byen. Søren Bitsch Christensen, stadsarkivar, Aarhus Stadsarkiv
11/09: Fortællingen. Litteraturen i Aarhus. Svend Åge Madsen, forfatter
18/09: Kunsten. De skjulte skatte. Charlotte Fogh Rasmussen, mag.art og gallerist
25/09: Lyden i Aarhus. Jens Folmer Jepsen, cand. phil. i nordisk sprog og litteratur
02/10: Tidsrejsen. Byen i byen. Thomas Bloch Ravn, museumsdirektør, Den Gamle By

Byvandringer: Aarhus – formsprog, bygninger og arkitekter

Holdnummer: 1721-410
Dato: 6/9, 4 onsdage
Tid: Forelæsning 6/9: 17.30-19.15. Alle byvandringer: 17.30-19.00
Pris: 500 kr., studerende 300 kr.
Maks. 25 deltagere
Sted: Se nedenfor
Underviser: Lars Sand Kirk, arkitekt MAA

At gå en tur rundt i Aarhus bliver aldrig det samme igen. Med en forelæsning og tre byvandringer kommer du til at se Aarhus og byens arkitektur med nye øjne. Få indblik i byens arkitektoniske udvikling fra 1890 og frem til i dag – både de store linjer og de små, bemærkelsesværdige detaljer og sjove historier. Samtidig giver forløbet et overblik over dansk arkitekturhistorie med eksempler fra ca. 1850 og frem til i dag med retninger som nyklassicisme, historicisme, jugend, skønvirke, funktionalisme og modernisme. Omdrejningspunktet vil være en række af de mest kendte danske arkitekter, som har tegnet markante bygninger i Aarhus – arkitekter som Hack Kampmann, Anton Rosen, Høeg-Hansen, Arne Jacobsen, C.F. Møller, Friis & Moltke og Kjær & Richter.

06/09: Forelæsning: Aarhus – fra 1850 til verdens mindste storby. Lars Sand Kirk, arkitekt MAA
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118
13/09: Byvandring: Fra tidlig middelalder til historicismen og jugend. Lars Sand Kirk, arkitekt MAA
Mødested: Vor Frue Kirke, indgangen / anlægget ved Nygade
20/09: Byvandring: Fra nyklassicisme til tidlig funktionalisme. Lars Sand Kirk, arkitekt MAA
Mødested: Aarhus Banegård i forhallen
27/09: Byvandring: Havebyer og funktionalisme. Lars Sand Kirk, arkitekt MAA
Mødested: Østbanen, Skovvejen 2

Vestens kunst med og uden hjerte 1960-2017

Holdnummer: 1721-321
Dato: 6/9, 10 onsdage (ingen undervisning 18/10 og 25/10)
Tid: 10.15-13.00
Pris: 1310 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan har kunstværkerne skildret menneskets tilstand de sidste 50 år? Kunstværkernes stemning kan veksle mellem kold ironi og varm humor, frihed og bundethed, erindring og glemsel, kærlighed og had, omsorg og svigt. Har vi stadig en krop at sanse og ønske med, spørger mange kunstværker. Kan kunstneren stadig skabe en modvirkelighed, et spejl, vi kan bruge til at sætte virkeligheden i relief? Eller er der kun markedet, penge og billedforførelse tilbage? Forelæsningerne tegner de toneangivende tendenser, og mange kunstnere er i spil: Andy Warhol, Joseph Beuys, Anselm Kiefer, Jeff Koons, Cindy Sherman, Sherin Neshat, Ai Weiwei, Olafur Eliasson og Lousiana-aktuelle Marina Abramovic.

06/09: Optakt
13/09: 1960'erne
20/09: 1970'erne
27/09: Kvinders kunst
04/10: 1980'erne
11/10: 1990'erne
01/11: Arkitektur og design
08/11: 2000'erne. Den ikke-vestlige kunst på scenen
15/11: 2010'erne. Kunst med ansvar
22/11: Konklusioner

*"I vores **modernitets-fokuserede nutid** er det ikke mindst historien, det diakrone perspektiv, der giver det moderne liv dybde og dimension".*

Thomas Bloch Ravn
Museumsdirektør, Den Gamle By

Kunst & Cappuccino på Kunsthal Aarhus

Holdnummer: 1721-405
Dato: 7/9, 3 torsdage
Tid: 11.00-12.00. Kaffe efterfølgende
Pris: 250 kr. inkl. cappuccino
Sted: Kunsthal Aarhus, J. M. Mørks Gade 13

Kom til Kunst og Cappuccino tre hyggelige formiddage på Kunsthal Aarhus, og bliv introduceret til tre stjerner på den internationale kunstscene. I selskab med en kunstomviser og en dygtig forsker ser vi efterårets udstillinger af samtidskunst. Omviseren præsenterer kunstnerne og lukker deres værker op, mens forskeren sætter perspektiv på emnerne for værkerne. Det kommer til at handle om alt fra byforandring og den evige sult til mellemmenneskelige relationer og mødet med det uforklarlige. Glæd dig til formiddage med Song Dongs spiselige Aarhus, Ulla von Brandenburgs berømte gardiner og Berlinde de Bruykere ubegribelige installationer. Arrangementerne præsenteres sammen med Kunsthal Aarhus.

07/09: Song Dong og erindringens hus. Mikkel Elming, omviser, Kunsthal Aarhus og Dan Ringgaard, professor i nordisk litteratur, Aarhus Universitet
16/11: Ulla von Brandenburg og det affektive. Mikkel Elming, omviser, Kunsthal Aarhus og Bodil Marie Stavning Thomsen, professor MSO i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
23/11: Berlinde de Bruykere og kroppen. Mikkel Elming, omviser, Kunsthal Aarhus og Lise Skytte Jakobsen, lektor i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Highlights i otte europæiske landes kunsthistorie

Holdnummer: 1721-178
Dato: 7/9, 8 torsdage (ingen undervisning 19/10)
Tid: 17.30-19.15
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G214, Ny Munkegade 118
Underviser: Anne Lie Stokbro, mag.art. i kunsthistorie

De kunstneriske strømninger og udtryk har gennem kunsthistorien haft en bemærkelsesværdig evne til at sprede sig ud over det europæiske kontinent. Særligt italienske og franske påvirkninger har siden middelalderen haft stor indflydelse, og man kunne nemt få det indtryk, at de øvrige lande blot følger med. Det er selvfølgelig ikke hele sandheden, og særligt årene fra ca. 1800 til 1940 var rige på 'lokale' versioner af og bud på fortolkninger af de gennemgående strømninger. I forelæsningsrækken skal vi derfor se otte europæiske landes særlige bidrag til kunsthistorien. Nedslagene er lagt lige dér, hvor der i de enkelte lande er skabt noget nyt og anderledes, i samklang med og i kontrast til det, der generelt sker på den europæiske kunstscene i perioden. Tag med rundt i Europa i selskab med bl.a. Friedrich, Turner, Monet, Renoir, Klimt, Picasso, Matisse, Miró og Dali.

07/09: Sind og drøm. Romantikere og Nazarenere i Tyskland ca. 1800-1830
14/09: Realisme og idealisme i England ca. 1820-1860
21/09: Friluft og farve. Fransk impressionisme ca. 1870-1890
28/09: Wiener Secessionen. Østrigsk symbolisme og Jugend omkring 1900
05/10: Flade og form. International modernisme i Frankrig 1905-1930
12/10: Fart og tempo. Italiensk futurisme og russisk rayonnisme ca. 1910-1917
26/10: Absurditet og dekadence. Tysk dadaisme og Weimar-kunst ca. 1915-1933
02/11: Tegn og underlige gerninger. Spansk surrealisme ca. 1920-1939

Kunst og arkitektur i Europas kulturbyer: København

Holdnummer: 1721-319
Dato: 15/9, 8 fredage (ingen undervisning 22/9 og 20/10)
Tid: 10.15-12.50. Bemærk at hver undervisningsgang er på 3 timer
Pris: 1160 kr., studerende 660 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Mette Smed, mag.art. i kunsthistorie

Forelæsningerne indleder en gennemgang af vores kulturskatte, nationale monumenter og den kunst, som er samlet gennem århundreder. Den største koncentration af kunst og kultur findes i København – i byens arkitektur, i parker og på pladser og selvfølgelig på museerne. Vi begynder med Christian IV og hans betydning for kunst og arkitektur. Hovedværket fra hans regeringstid er Frederiksborg Slot, hvor vi ser på arkitekturen, udsmykningen og kirkerummet og følger slottets videre skæbne. Derefter ser vi på, hvordan Christian IV udvider København og præger byen med en række værker: Børsen, Nyboder, Trinitatis kirke med Rundetårn og Rosenborg Slot, som rummer de eneste helt bevarede interiører fra hans tid. Vi ser også på den kunst, Christian IV fik udført, både portrætter og de værker, som skulle pryde hans slotte, kirker og byen København. Der vil blive arrangeret en tur til Frederiksborg Slot lørdag den 7/10 (ikke inkluderet i prisen).

Kunsthistorie på tværs: Den abstrakte kunst i det 20. århundrede

Holdnummer: 1721-318
Dato: 20/9, 8 onsdage (ingen undervisning 18/10)
Tid: 12.15-14.50. Bemærk at hver undervisningsgang er på 3 timer
Pris: 1160 kr., studerende 660 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Mette Smed, mag.art. i kunsthistorie

En stor del af det 20. århundredes kunst er abstrakt, uden en bestemt historie eller genkendelige former. Abstraktionen kan have mange forskellige former. Den spontant-abstrakte er heftigt malet, ofte med fantasivæsener som hos Cobra-malerne. Den konkrete abstraktion arbejder med klarhed, tydelige linjer og farveflader i en gennemarbejdet, behersket maleteknik. Begge former udvikles fra omkring 1910, bl.a. hos Kandinsky og Malevitch. Vi ser på udviklingen hos en række kunstnere bl.a. Mondrian, Klee, Cobra-malerne, Richard Mortensen, Rauschenberg, Rothko og Newman. Også skulpturen bliver abstrakt. Vi følger udviklingen fra Henry Moore og Calder frem til minimalisme, lyskunst og landart. Til slut ser vi på arkitekturen i perioden 1950-1980, hvor modernismen stadig er dominerende både i USA, Europa og Danmark. Vi slutter der, hvor nye kunstformer dukker op, i 60'erne med popkunst, hyperrealisme og postmodernisme, som igen inddrager mennesket og fortællingen.

Kunst og kultur i Paris

Holdnummer: 1721-038
Dato: 7-8/10, 1 weekend
Tid: 10.00-16.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Ulla Gjedde, cand.mag. i fransk, oversætter og forfatter

Weekenden byder på fem kulturhistoriske punktnedslag i byernes by Paris. Paris' motto er dog ikke for ingenting "Fluctuat, nec mergitur!" – "den kastes rundt af bølgerne, men synker ikke!" Også før terrorangrebene i 2015 har byen været udsat for angreb, bl.a. af vikingerne og preussernes belejring af Paris i 1870-71. Paris var i middelalderen et af Europas førende lærdomscentre, og den rolle positioneredes i de følgende århundreder. Vi ser nærmere på det lærde Paris på venstre Seine-bred, men hopper derfra over til den mere party-glade højre bred. Videre til byfornyelsen i Paris – før og nu. I 1850'erne og tyve år frem undergik Paris en veritabel forvandling under byfornyelsen, orkestreret af baron Haussmann. Vi går bag facaderne. Vi går også bag om det multikulturelle Paris. Frankrig har en rig tradition for indvandring. Hver tredje franskmand skønnes at have udenlandske rødder. Langt de fleste bor i Paris. Vi slutter af med byens museer, hvor vi ser på fire nye og/eller nyrenoverede museer.

David Hockney: A Bigger Picture

Holdnummer: 1721-253
Dato: 7/10, 1 lørdag
Tid: 11.00-15.00
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie

David Hockney (f. 1937) er en af kunstens største nulevende stjerner. Han har vadet i succes siden tiden på Royal College of Art i London og har beskæftiget sig med det meste: akryl- og oliemaleri, fotografi, fotocollage, tegning, scenografi og film. Han har søgt sine motiver i egen seksualitet, i vennekredsen, i hjemmet, i hjemegnen, i ørkenen og ude i skoven. Picassos kubisme har haft en særlig tiltrækning og indflydelse på Hockney, men hvordan? Kom og hør om Hockneys forsøg på at sprænge maleriets rammer, genopfinde forholdet mellem værk og betragter og mellem position og synsfelt. En stor Hockney udstilling i 2012 hed 'A Bigger Picture'. Hvad er det hos Hockney, som er 'bigger' foruden formaterne? Og er det lykkedes ham at skabe 'a bigger picture'?

Kærs kunsthistorie

Holdnummer: 1721-289
Dato: 8/10, 1 søndag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie, kulturformidling og redaktør, DR

Hvad skal vi med kunsten? Kunst giver os et rum for at reflektere over vores liv – vores måde at være i og vurdere verden. Med udgangspunkt i sine egne kunstfavoritter tager kunsthistoriker og tv-vært Peter Kær os med på en lystvandring gennem væsentlige epoker, kunstnere og værker i kunsthistorien fra renæssancen til i dag. Undervejs perspektiveres disse nedslag til tiden og til forbilleder, til samtidige og efterfølgende kunstnere. Denne rejse i kunsthistorien vil klarlægge de kunstneriske greb, brud og konflikter, der er med til at danne vores nutidige kunstopfattelse. Tilbring en dag i selskab med Michelangelo, Rembrandt, Rubens, Manet, Pollock, Warhol – og Peter Kær.

Kunst på Dokk1: Ord og billede i kunsthistorien

Holdnummer: 1721-357
Dato: 23/10, 6 mandage (ingen undervisning 30/10 og 20/11)
Tid: 10.00-11.45
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: Dokk1, Lille Sal, Hack Kampmanns Plads 2
Underviser: Christian Salling, cand.mag. i kunsthistorie og kunstanmelder, Århus Stiftstidende

Man siger, at et billede siger mere end tusinde ord. Sprog og billede kan udtrykke forskellige ting, men selv om der er tale om to vidt forskellige fænomener, er der alligevel et slægtskab. I samtidskunsten blander man gerne kunstarterne, så litteratur, kunst og musik går op i en højere enhed. Men er det noget unikt moderne? Vi ser nærmere på, hvordan mennesket har behandlet forholdet imellem sprog og billeder i alt fra hulemalerier til computerkunst. Tag med på et styrtdyk igennem kunsthistorien, og bliv klogere på middelalderkunst, landskabsbilleder, Pop-Art og provokerende konceptkunst.

23/10: I begyndelsen var ordet – hulemalerier, hieroglyffer og helleristninger
06/11: Hellig skrift og forbudte billeder – ord og billede i middelalderen
13/11: Et billede siger mere end tusind ord – romantikken og det sublime
27/11: Ordet som kunst – konceptkunst, pop-art og mail art
04/12: Kryptografi og computerkode – kunst i cyberspace
11/12: Ordets materialitet – ord og tekst i samtidskunsten

Jyllands museumsskatte

Holdnummer: 1721-404
Dato: 23/10, 5 mandage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

ARoS i Aarhus, HEART i Herning, Skagens Kunstmuseer, Museum Jorn i Silkeborg og Kunsten i Aalborg. Jylland er rig på gode kunstmuseer, og vi har inviteret fem formidlingsstærke repræsentanter fra en række udvalgte museer til at fortælle om, hvilke museumsskatte fra samlingen, de er særligt betagede af og ømme over – og hvorfor. Glæd dig til en stribe efterårsaftener i selskab med museumsdirektører og museumsinspektører fra forskellige egne af Jylland, og bliv inspireret til selv at tage på tur rundt i det jyske museumslandskab.

23/10: Fra lys til gys – en introduktion til ARoS Aarhus Kunstmuseum. Pernille Taagaard Dinesen, museumsinspektør, ARoS Aarhus Kunstmuseum
30/10: Italien i Herning. Holger Reenberg, museumsdirektør, HEART–Herning Museum of Contemporary Art
06/11: Guld fra Skagens Kunstmuseer. Mette Harbo Lehman, museumsinspektør, Skagens Kunstmuseer
13/11: 100 kunstnere i Museum Jorns samling. Lucas Haberkorn, museumsinspektør, Museum Jorn
20/11: Fra Brendekilde til brasiliansk samtidskunst – værker fra Kunstens samling. Caroline Nymark Zachariassen, kunstfaglig medarbejder, KUNSTEN

Tilmeld dig
på hjemmesiden
www.fuau.dk

Besøg dem, der har tegnet Aarhus

Holdnummer: 1721-343
Dato: 24/10, 5 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 600 kr., studerende 350 kr.
Sted: Se nedenfor

Flere af landets største arkitektfirmaer har hovedsæde i Aarhus. De har hundredvis af ansatte og tegner bygninger til kunder i hele verden. Få en rundvisning dér, hvor stregerne slås, og 3D-animationerne skabes. Og hør arkitekterne fortælle om deres projekter. Få bl.a. indblik i E+N's tydelige aftryk i bybilledet som Bruuns Arkade og Mengel Tower, i Schmidt/Hammer/Lassens andel i Aarhus' ambitiøse byplan manifesteret i Dokk1. Hør om Arkitemas projekt om at flytte 950 kommunale arbejdspladser i Aarhus Kommune ud til Gellerup som en katalysator for omdannelsen af området. Vi slutter af med besøg hos C.F. Møllers tegnestue, der bl.a. står bag Bestseller-bygningen på havnen og Danmarks største hospitalsbyggeri i Skejby.

24/10: **Indledningsforelæsning: Arkitektur i Aarhus.** Boris Brorman Jensen, ph.d. i moderne byteori, Arkitekt MAA, architecture_urbanism_research
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118

31/10: **E+N Arkitektur A/S.** Kjeld Kjeldgaard Ghozati, Arkitekt MAA / Associeret partner, E+N Arkitektur A/S
Sted: E+N Arkitektur A/S, Skt. Clemens Torv 8, 4. sal, Rømerhus

07/11: **Schmidt/Hammer/Lassen/Architects.** Kasper Heiberg Frandsen, associate partner, Aarhus Office, Schmidt/Hammer/Lassen/Architects
Sted: Schmidt/Hammer/Lassen/Architects – Aarhus, Hack Kampmanns Plads 10, Pakhus 13

14/11: **Arkitema Architects.** Thomas Carstens, arkitekt MAA Senior partner, Arkitema Architects.
Sted: Arkitema Architects – Aarhus, Frederiksgade 32

21/11: **C.F. Møller.** Julian Weyer, arkitekt maa, Partner, C.F. Møller.
Sted: C.F. Møller Danmark A/S, Europaplads 2, 11

Store danske kunstnere i det 20. århundrede

H Holdnummer: 1721-401
Dato: 25/10, 6 onsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D215, Ny Munkegade 118

Mød seks store, danske kunstnere, som alle var internationalt orienterede og udviklede deres kunst i dialog med de toneangivende, europæiske strømninger. 'Barbermaleren' John Christensen omsatte inspirationer fra den store verdens kunst til fabulerende billeder af livet omkring hans barbersalon. Vilhelm Lundstrøms pakkassebilleder og opstillinger omdefinerede dansk kunst i årene omkring 1. Verdenskrig. Gerda Wegeners sensuelle og erotiske malerier tog afsæt i både reklametegning og den elegante art deco. Wilhelm Freddies figurative surrealisme vakte skandale i samme periode, og hans insisteren på den menneskelige seksualitet blev en kunstnerisk drivkraft. Franciska Clausen var tilknyttet avantgardekredse i både Tyskland og Frankrig, og hendes kunst spænder fra maskinæstetisk purisme over surrealisme til konstruktivisme. Og Asger Jorn var tusindkunstner, helt central i udviklingen af efterkrigstidens spontant-abstrakte maleri og sin tids bedst kendte, danske kunstner.

25/10: **Barbermaleren John Christensen.** Hanne Abildgaard, seniorforsker, Det Kongelige Bibliotek
01/11: **Vilhelm Lundstrøm.** Pia Høy, cand.phil. i kunsthistorie
08/11: **Gerda Wegener.** Amalie Grubb Martinussen, cand. mag. i kunsthistorie
15/11: **Vilhelm Freddie.** Pia Høy, cand.phil. i kunsthistorie
22/11: **Asger Jorn.** Lars Morell, idehistoriker og forfatter
29/11: **Franciska Clausen.** Anne Lie Stokbro, mag.art. i kunsthistorie

Kunsten og livets store spørgsmål

Holdnummer: 1721-246
Dato: 25/10, 6 onsdage
Tid: 19.45-21.30
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118

Hvilke store emner handler kunsten om? Til tider handler billedkunsten om at besvare spørgsmål, til tider handler den om at formulere dem. Forelæsningsrækken stiller skarpt på en række temaer, der har optaget mennesker til alle tider – og som er blevet behandlet meget forskelligt. Hvad er kærligheden, og hvordan skal den føles? Hvorfor mister vi? Hvad skal vi med drifterne? Hvorfor er livet fyldt med sammenstød, kamp og strid? Og hvad er det lige, skønhed er, og hvad skal den bruges til? Bliv klogere på seks århundreders vestlig billedkunst gennem seks eviggyldige temaer, og lær om store forskelle og forbavsende ligheder mellem det, der optager mennesket i dag, og det, som optog mennesket for århundreder siden.

25/10: **Konflikt.** Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie
01/11: **Tab.** Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie
08/11: **Kærlighed.** Anne Lie Stokbro, mag.art. i kunsthistorie
15/11: **Erotik.** Anne Lie Stokbro, mag.art. i kunsthistorie
22/11: **Glæde.** Anne Lie Stokbro, mag.art. i kunsthistorie
29/11: **Skønhed.** Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie

Dokk1 bliver hovedinspirationen til Barack Obamas nye bibliotek i Chicago. Traditionen foreskriver, at et nyt bibliotek skal opføres, når en præsident forlader embedet

Følg med
på Facebook
www.facebook.com/fuaarhus

Store danske designere

Holdnummer: 1721-048
Dato: 26/10, 7 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 760 kr., studerende 410 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Vi kender Hans J. Wegners Påfuglestol, PH's karakteristiske lamper, Børge Mogensens Tremmesofa, Arne Jacobsens Ægget, Finn Juhls Poeten, Nanna Ditzels Trinidad-stol, Kay Bojesens teaktræsabe og Verner Pantons FlowerPot-lamper. Men hvem var menneskerne bag disse kendte design, der høstede international anerkendelse? Hvad kendetegner dem hver især? Og hvorfor er deres design blevet så kendt og elsket? Snyd ikke dig selv for denne spændende forelæsningsrække, hvor du vil blive præsenteret for nogle af de fremmeste danske designere og deres design.

26/10: **Hans J. Wegner.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
02/11: **Poul Henningsen.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
09/11: **Arne Jacobsen.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
16/11: **Børge Mogensen.** Lars Hedebo Olsen, designskribent og forfatter
23/11: **Finn Juhl.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
30/11: **Verner Panton og Nanna Ditzel.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
07/12: **Kay Bojesen.** Lars Hedebo Olsen, designskribent og forfatter

Knæk kunstens kode (ny version)

Holdnummer: 1721-342
Dato: 31/10, 4 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Underviser: Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie

Kunst kan opleves, men hvordan? Hvordan analyserer vi et kunstværk, og sætter vi ord på vores indtryk? Er kunsten åben for enhver fortolkning? Eller har kunsten en morale, funktion eller et budskab? Med afsæt i fire temaer – kroppen og bordet i kunsten, surrealismen og Dalí samt samtidskunsten – går vi på opdagelse i kunstens forunderlige og fantastiske univers og undersøger, hvad værkerne vil os. Få værktøjer til at knække kunstens kode. Forelæsningerne er en ny version af Inger Houbaks forløb 'Knæk kunstens kode' og kan følges af både nye deltagere og af dem, der har været med før.

31/10: **Kroppen i kunsten**
14/11: **Bord dæk dig! – en genstand på vandring i tid og rum**
28/11: **Surrealismen og Salvador Dalí**
12/12: **Samtidskunsten**

Spirituelle kunstudtryk i Nordeuropa

Holdnummer: 1721-425
Dato: 31/10, 5 tirsdage
Tid: 19.45-21.30
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

Tankerne ledes typisk hen på landene omkring Middelhavet, når det drejer sig om spirituelle billedudtryk, men selvfølgelig er der også en righoldig skat af dette nord for Alperne. I forelæsningsrækken sætter vi fokus på en række personer fra dette område, som har sat sig meget betydelige spor i det spirituelle billedsprog i Nordeuropa. Vi starter i middelalderen og fortsætter op i tid og møder undervejs bl.a. Hildegard von Bingen og Marc Chagall. Hans Jørgen Frederiksen og Carsten Cramon er rejseledere på en kunst- og kulturrejse med fokus på klostre, katedraler og kunst i april-maj 2018. Rejsebeskrivelse kan ses på www.cc5.dk fra august.

31/10: **Middelalderens kristendom: Øst og Vest, mystik og ordenssans ca. 500-1200.** Brian Patrick McGuire, professor emeritus i middelalderhistorie, Roskilde Universitet
07/11: **Hildegard von Bingens visionære billedsprog.** Kirsten Kjærulff, cand.mag. i kunsthistorie
14/11: **Marc Chagalls glasmalerier og glasmosaikker i St. Stephans kirken i Mainz og i katedralerne i Metz og Reims.** Liana Erbs, mag.art. i kunsthistorie
21/11: **Matthias Grünewalds Isenheimer alterbillede i Colmar.** Hans Jørgen Frederiksen, lektor i kunsthistorie, Aarhus Universitet
28/11: **M.C. Eschers paradoksale billedverden i Den Hagg.** Carsten Cramon, cand.scient. i matematik

Opgang. Kunst med fortælling hos Fidias, Giotto, Masaccio og Michelangelo

Holdnummer: 1721-322
Dato: 1/11, 4 onsdage
Tid: 15.15-18.00
Pris: 660 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Få fire forelæsninger om fire kendte kunstudsmykninger. Hør om Fidias' Parthenon i Athen fra 440-30 f. Kr., Giottos Arena-kapel i Padua fra omkring 1305, Masaccios Brancacci-kapel i Firenze fra 1420'erne og Michelangelos Sixtinske Kapel i Rom fra 1508-12. Forløbet laver nedslag i antik, gotik, tidlig renæssance og højrenæssance og på kunstudsmykninger i perioder af historien, hvor kunst skulle hænge tæt sammen med samfundet og bruges til at højne sindet og gøre folk i stand til bedre at klare livets udfordringer. Men æstetikken og historierne viser også kampe hen imod tegn på splittelse, smuds og ekstrem materialisme. Hvad er det for fortællinger, der gemmer sig i udsmykningerne i fire af historiens skønneste rum?

01/11: **Fidias' Parthenon i Athen**
08/11: **Giottos Arenakapel i Padua**
15/11: **Masaccios Brancaccikapel i Firenze**
22/11: **Michelangelos Sixtinske kapel i Rom**

Danske kunstnere på toppen – af Jylland

Holdnummer: 1721-179
Dato: 11/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Anne Lie Stokbro, mag.art. i kunsthistorie

Kunsten i Vendsyssel er andet og mere end Skagensmalernes vejrbidte fiskere og fruernes hvide kjoler. Tag med på en billedrejse gennem kunsten nordenfjords, når vi kaster lys over de seneste 100 års kunst i Vendsyssel. I årene efter 1900 blev Hammer Bakker og kysten nord for Limfjorden centrum for en kunstnerkoloni, der talte bl.a. Niels Vige, Niels Larsen Stevns og Johan Schlichtkrull. Fra 1942 blev stationsbyen Vrå centrum for den moderne kunst og malere som Svend Engelund, og Johannes Hofmeister skildrede naturen med inspiration fra bl.a. Picasso. I dag er Vendsyssel hjemsted for en række kunstnere, der markerer sig internationalt. Mød bl.a. billedhuggeren Marit Benthe Norheim, hvis Life-Boats er flagskib for Aarhus 2017, og billedhuggeren Claus Ørntoft, hvis løver man kan opleve i Marselisborg Slotspark.

10.00: Vendsyssels kunst efter Skagen. Fra Hammer Bakker til Vrå-udstillingen
11.45: Frokostpause
12.30: Samtidskunst i Vendsyssel
14.15: Poul Anker Bechs Vendsyssel

Rum til det gode liv

Holdnummer: 1721-245
Dato: 18/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 400 kr., studerende 250 kr. Inkl. sandwich til frokost samt drikke. Velbekomme.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Hvordan har vi egentlig lyst til at bo? Hvordan skaber vi et hjem, der passer til vores liv, og som er rart at være i? Foreløbet undersøger, hvordan indretningen af vores bolig har udviklet sig gennem historien, og med afsæt i de metoder, arkitekter og designere bruger til at skabe gode boliger, sætter forelæsningerne fokus på, hvordan man kommer i gang med det vigtigste i boligindretning: at få klarlagt sine behov og sine drømme og finde ud af, hvordan de bedst kan imødekommes inden for hjemmets rammer. Dagen tager udgangspunkt iThomas Dicksons bog 'Rum til det gode liv. Praktisk, personligt & æstetisk' (Nyt Nordisk Forlag). I løbet af forelæsningerne kommer vi bl.a. forbi boligen som praleprojekt, historien om den moderne boligdrøm, hvordan man kortlægger sine boligbehov med moderne designmetoder, hvad der karakteriserer det gode rum samt lys og farver.

Læs og forstå – kunsten

Holdnummer: 1811-056
Dato: 22/1, 4 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Kunsten har mange ansigter. Der findes malerier, skulpturer og fotografier, men også installationskunst. Uanset typen kan den føles som en lukket bog. Man kan føle sig stum, dum og magtesløs over for et kunstværk. Men der er hjælp at hente! I denne forelæsningsrække vil du lære at læse og forstå kunsten i dens mange afskygninger. Du vil blive præsenteret for strategier til at åbne kunstværker, så du føler dig klædt på til selv at gå på opdagelse i kunstens verden.

22/01: Maleri. Christian Salling, cand. mag. i kunsthistorie og kunstanmelder, Århus Stiftstidende
29/01: Skulptur. Helene Blinkenberg Hastrup, ekstern lektor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet
05/02: Fotografi. Charlotte Præstegaard Schwartz, postdoc i kunsthistorie, Syddansk Universitet
12/02: Installationskunst. Lise Skytte Jakobsen, lektor i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Hvad der er værd at vide om kunst

Holdnummer: 1811-027
Dato: 29/1, 8 mandage
Tid: 17.30-19.15
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118

"Kunst er ikke et spørgsmål om, hvad man selv kan se, men hvad man kan få andre til at se", skulle den franske kunstner Edgar Degas have sagt. Men hvad er det egentlig, vi ser, når vi står foran et kunstværk? Hvad vil kunsten os? Med en introduktion til kunstanalyse og en gennemgang af kunsthistoriens centrale perioder og strømninger giver forelæsningsrækken nyttige redskaber til at tolke kunsten og sætte ord på sine indtryk. Det bliver en hæsblæsende rejse, der strækker sig fra middelalderen til det 21. århundrede og slutter af med at blik ud i fremtiden og et bud på, hvilke kunstnere, vi skal holde øje med. Fokus vil være internationalt, men med afstikkere til udviklingen i Danmark.

29/01: Hvad er kunst, og hvad skal vi med den? Mads Damsbo, direktør, Brandts
05/02: Kunstforståelse – rent praktisk. Rasmus Kjærboe, ph.d.-stipendiat i kunsthistorie, Aarhus Universitet og Ordrupgaard
12/02: Kunstens historie – fra middelalder til det tidligt moderne (ca. 800-1600). Chris Askholt Hammeken, ph.d. i kunsthistorie, Aarhus Universitet
19/02: Kunstens historie – fra 1600-tallets enevælde til 1800-tallets romantik (ca. 1600-1850). Inger Houbak, cand.phil. i kunsthistorie
26/02: Kunstens historie – impressionister, modernister og andre revolutionære (ca. 1850-1940). Anne Lie Stokbro, mag.art. i kunsthistorie
05/03: Fotografi, populærkunst og nye medier i det 20. århundrede (ca. 1836-1975). Kristine Kern, mag.art. i kunsthistorie og leder af Fotografisk Center
12/03: Abstraktion, popkunst og ikke-kunst (ca. 1916-2000). Jens Tang Kristensen, ekstern lektor i kunsthistorie, Københavns Universitet
19/03: Hold øje med dem – nye kunstnere på vej (ca. 2000-2050). Kristian Handberg, postdoc i kunsthistorie, Københavns Universitet

Kunst og arkitektur i Venedig, Ravenna og Urbino

Holdnummer: 1811-094
Dato: 25/2, 1 søndag
Tid: 10.00-14.00
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Hans Jørgen Frederiksen, lektor i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Denne dag vender vi blikket mod Italien og besigtiger enestående kunst og arkitektur i Venedig, Ravenna og Urbino. Efter det vestromerske kejserriges undergang i 476 blev de østlige og sydlige dele af Italien tæt knyttet til Det Østromerske Rige – bedre kendt som Det Byzantinske Rige. Ikke mindst kunsthistorisk manifesterer dette sig den dag i dag i en række bemærkelsesværdige byzantinske kirker, mosaikker og anden billedkunst i regionerne Veneto og Emilia-Romagna. Hertil kommer en mindst lige så rig renæssancekultur i især Venedig og i den lille hertugelige bjergby Urbino i regionen Marche. Her holdt den berømte hertug Federico da Montefeltro hof i sidste del af 1400-tallet, og forfattere som bl.a. Castiglione og billedkunstnere som Piero della Francesca bidrog til Urbinos ry som et af renæssancens vigtigste centre. Hans Jørgen Frederiksen er rejseleder på en kunst- og kulturrejse til Venedig, Ravenna og Urbino i oktober 2018 i samarbejde med Eirby Historiske Rejsemål.

Oplev en Tænkepause i helt ny fortolkning

Oplev den nyeste forskning og få den med hjem i bogform, når Folkeuniversitetet i samarbejde med Nørrebro Teater og Aarhus Universitetsforlag byder videnskaben velkommen indenfor i Stakladen på Aarhus Universitetet til EN TÆNKEPAUSE.

EN TÆNKEPAUSE byder på et helt nyt og enestående tiltag udviklet af Nørrebro Teater – videnskabsmonologer. Monologen bliver skabt af en særligt udvalgt skuespiller og instruktør, baserer sig på en Tænkepause-udgivelse og opføres som en videnskabsmonolog. Efter monologen blænder vi op for et levende talkshow, hvor vært og komiker Sebastian Dorset taler med forskeren bag bogen. Mandag d. 2. oktober kan du møde lektor i nordisk sprog og litteratur, Stefan Kjerkegaard, der er forfatter til Tænkepause om humor.

EN TÆNKEPAUSE – HUMOR

Holdnummer: 1721-452
Dato og tid: 2/10, 1 mandag kl. 19.00-21.00
Pris: 150 kr. (inkl. Tænkepauser Humor)
Sted: Stakladen, Studenterhus Aarhus, Aarhus Universitet, Nordre Ringgade 3

Læs mere om de øvrige TÆNKEPAUSER og tilmeld dig på *fuau.dk*

Vidensbrunch – forskersamtaler på DOKK1

Få stillet både nysgerrigheden og appetitten til Vidensbrunch og få et kig bag kulisserne i forskningens verden.

Vidensbrunch med Anne Catrine Thorup

Dato: 13/9, 1 onsdag
Tid: 10.00-12.00
Pris: 175 kr., inkl brunchbuffet, kaffe/te og saft/juice

De fleste af os ved, at det er sundt at spise frugt og grønt, men kan forskellige sorter af samme slags grøntsag have forskellige sundhedspotentialer?

Vidensbrunch med Asser Hedegård Thomsen

Dato: 15/11, 1 onsdag
Tid: 10.00-12.00
Pris: 175 kr., inkl brunchbuffet, kaffe/te og saft/juice

Krimier hitter både som tv-serier og bøger. Men for nogle forskere er det også virkelighed. Retsmedicinere arbejder hver dag på at fastlægge dødsårsager og dermed afsløre, om et dødsfald er indtruffet af naturlige årsager eller pga. en forbrydelse.

Vidensbrunch med Niels Brimnes

Dato: 6/12, 1 onsdag
Tid: 10.00-12.00
Pris: 175 kr., inkl brunchbuffet, kaffe/te og saft/juice

I det kontrastfyldte land Indien bor der 1 milliard mennesker – hvilket svarer til 1/5 af verdens befolkning. Selvom Indiens demokrati er meget anderledes end det, vi kender fra de vestlige lande, så fungerer det.

Litteratur, film og musik

Vi læser bøger, ser film, går i teateret, ser operaer eller balletforestillinger. Her får vi fortællinger, og netop gennem fortællingerne bliver vi klogere på os selv og verden omkring os.

Odin Teatrets historie og teaterform

Holdnummer: 1721-208
Dato: 4/9, 1 mandag
Tid: 17.15-19.00
Pris: 160 kr., studerende 110 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale G116, Ny Munkegade 118
Underviser: Erik Exe Christoffersen, lektor i dramaturgi, Aarhus Universitet

Odin Teatret så dagens lys i Norge i 1964, og i 1966 flyttede teatret til den vestjyske by Holstebro. Herfra har teatret som et ensemble rejst med forestillinger og laboratorieaktiviteter over hele verden de seneste 50 år. Få et unikt indblik i Odin Teatrets historie og teaterform i en forelæsning, der klæder dig på til at opleve det fascinerende ensemble tæt på. Bliv klogere på teatrets historie og særlige kreative teknik, og lær, hvorfor Odin Teatret nok er Danmarks mest internationalt kendte teater. Teatrets forestillinger kan ses på Kasernescenen, Langelandsgade 139 fra den 1.-9. september.

Højdepunkter i svensk litteratur

Holdnummer: 1721-323
Dato: 5/9, 12 tirsdage (ingen undervisning 17/10)
Tid: 10.15-12.00
Pris: 1160 kr.
Sted: AU, lokale oplyses senere
Underviser: Nick Bo Madsen, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet

Tag med på en tur gennem højdepunkterne i svensk litteratur. Vi indleder med C. J. L. Almqvists roman 'Det går an' og afslutter med modtageren af Nordisk Råds Litteraturpris (2016), Katarina Frostenson. Undervejs skal vi følge Victoria Benedictsson ind i mørket og Strindbergs nedstigning i Helvede. Vi skal lytte til de store fortællere Selma Lagerlöf og Pär Lagerkvist, der heller ikke er bange for at tage livtag med de store religiøse myter. Hos Per Olov Enquist møder vi kærlighedens mange ansigter, og hos Carl-Henning Wijkmark kommer vi helt tæt på døden. Forløbet er domineret af prosaister, men vi skal også læse de to uomgængelige digtere, Gunnar Ekelöf og Tomas Tranströmer. Forløbet er baseret på indspil fra deltagerne, men kræver ikke andre forudsætninger end læselyst. Til første gang læses C. J. L. Almqvist 'Det går an'.

Filmens forunderlige verden

Holdnummer: 1721-164
Dato: 7/9, 5 torsdage (ingen undervisning 14/9)
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118
Underviser: Ole Thaisen, ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Vi kender alle den frydefulde rislen ned langs rygraden, når en film virkelig får fat i os. Ofte har vi bagefter svært ved helt præcist at sætte ord på, hvad det egentlig var, der påvirkede os så dybt. Et bud kunne være, at denne følelse opstår, når filmen ikke længere blot fremtræder som en visuel kunstart, men bliver til en totaloplevelse. Nogle film benytter deres virkemidler på en særlig givende måde. Her skaber billede og musik æstetiske fortællinger af en sådan art, at værkerne hverken kan reduceres til billederne eller lyden, men kun kan opfattes som en kunstnerisk helhed. Dem kalder vi mesterværker. I denne forelæsningsrække vil vi gennemgå fem sådanne film.

07/09: Stanley Kubrick: A Clockwork Orange (1971)
21/09: Baz Luhrmann: Romeo+Juliet (1996)
28/09: Darren Aronofsky: Black Swan (2010)
05/10: Michael Haneke: Amour (2012)
12/10: Damien Chazelle: La La Land (2016)

"Stadig flere film benytter hele den filmiske palet ***fra kunstfærdig scenografi over audiovisuel bearbejdning til digitale redigeringsteknikker****. For filmtilskueren bliver det fremstillede univers ved med at forundre og begejstre."*

Ole Thaisen
Ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Tove Ditlevsen

Holdnummer: 1721-080
Dato: 7/9, 5 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118

Genudgivelser, teateropsætninger og en plads i den Danske Litteraturs Kanon. Hun debuterede i 1937, men 80 år senere er forfatter og digter Tove Ditlevsen atter på alles læber. I sit virke som forfatter var Ditlevsen særdeles produktiv. Med over 30 bøger nåede hun at udgive både romaner, erindringer, digte, noveller, essays og børnebøger. Hun skrev om barndommen, ungdommen og voksenlivet og inddrog sit eget liv i fortællingerne. Men hvem var forfatteren Tove Ditlevsen? Hvad er det særlige ved hendes forfatterskab? Og hvorfor er hun så populær i dag? Få svar på det og meget mere, når fem eksperter dykker ned i Ditlevsens univers og trækker tråde til litteraturen af i dag.

07/09: Et portræt af Tove Ditlevsen. Karen Margherita Syberg, forfatter
14/09: Ditlevsens lyriske forfatterskab. Ole Thaisen, ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
21/09: Ditlevsen og erindringerne. Stefan Kjerkegaard, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
28/09: Ditlevsen og nyere dansk litteratur. Dy Plambeck, forfatter
05/10: Psykosen hos Ditlevsen. Lasse Gammelgaard, postdoc i nordisk, Aarhus Universitet

Game of Thrones

Holdnummer: 1721-002
Dato: 11/10, 1 onsdag
Tid: 17.30-21.30
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Pris inkl. bog: 460 kr., studerende 360 kr. (bog værdi 248 kr.)
Sted: AU, bygning 1530, auditorium F, Ny Munkegade 118
Steen Beck, lektor i uddannelsesvidenskab, Syddansk Universitet

Tv-serien 'Game of Thrones' har taget verden med storm. Vi skiftevis elsker og afskyr seriens hovedpersoner, som fx dragemoderen Daenerys Targaryen, fredsmægleren Jon Snow, magtstrategen Tyrion Lannister og Bran Stark med de mystiske evner. Fortællingerne går på tværs af Westeros, og det komplekse persongalleri giver serien dybde. Men hvorfor er GOT blevet et globalt hit? Hvorfor dør så mange mennesker i serien? Og hvad er fortællingens politiske budskab? Med udgangspunkt i bogen 'Vinteren kommer – en fordybelsesbog for Game of Thrones-fans' (Forlaget Spring) analyserer Steen Beck tv-serien 'Game of Thrones' med henblik på magt og køn, realisme og fantasy, vold og kærlighed.

Forfatteren og forskeren – Stine Pilgaard og Stefan Kjerkegaard

Holdnummer: 1721-400
Dato: 23/10, 1 mandag
Tid: 17.45-19.30
Pris: 160 kr., studerende 110 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D119, Ny Munkegade 118
Undervisere: Stine Pilgaard, forfatter og Stefan Kjerkegaard, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Stine Pilgaard er fascineret af mennesker. Og af den måde, mennesker taler sammen på. Eller måske endda forbi hinanden. Som få i ny dansk litteratur har forfatteren et skarpt og humoristisk blik på det menneskelige og på hverdagen. Og virkeligheden er da også ofte hendes inspiration. Kom med til en aften, hvor forfatteren og forskeren går i dialog. Hør lektor i nordisk sprog og litteratur Stefan Kjerkegaard fortælle om tendenser i ny dansk litteratur og knytte dem an til Pilgaards forfatterskab. Bliv også klogere på forfatteren, når Pilgaard laver nedslag i sine bøger 'Min mor siger' (2012) og 'Lejlighedssange' (2015) samt skriveprocesserne bag dem.

Nye vinkler på Murakamis forfatterskab

Holdnummer: 1721-207
Dato: 24/10, 5 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, auditorium E, Ny Munkegade 118
Tilrettelægger: Mette Holm, oversætter af Murakami til dansk

Murakami forundrer og tryllebinder læsere verden over. På trods af hans værkers kompleksitet formår han igen og igen at skabe fascinerende læseoplevelser, der lokker os ind i en magisk verden, vi ikke har lyst til at forlade igen. Trods den umiddelbare indlevelse kunne mange af os nok alligevel bruge en nøgle til at forstå, hvad det egentlig er, vi oplever, når vi læser Murakami. For hvad betyder det, at de værker, vi læser på dansk, er oversat fra en anden sprogtradition? Og hvordan oversætter man de magiske ord til et helt andet medium – filmen? Kom dybere ind i Murakamis verden, og bliv klogere på, hvordan hans nye storværk 'Killing Commendatore' (2018) hænger sammen med resten af forfatterskabet. Lær også to af Murakamis tidlige værker bedre at kende: 'Norwegian Wood' og 'Trækopfuglens krønike'.

24/10: Introduktion til forfatterskabet og det nye værk 'Killing Commendatore' (2018). Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk
31/10: Musikken i forfatterskabet og oversættelsen af det. Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk
07/11: Ungdomskærlighed og trekantsdramaer. Annette Thorsen Vilslev, ph.d. i moderne japansk litteratur og litterat
14/11: 'Norwegian Wood' – fra roman til film. Nitesh Anjaan, filminstruktør og romanforfatter
21/11: Den lille usynlige fugl der hver dag trækker verden op. En læsning af 'Trækopfuglens krønike'. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Skrivedrømme – om at skrive

Holdnummer: 1721-167
Dato: 24/10, 4 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 460 kr., studerende 260 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Mange går med en drøm om selv at skrive. Efter at have grædt og grinet, tabt og vundet, levet og oplevet med hundredevis af litterære skæbner, drømmer mange om at blive afsender på deres egen fortælling. Men hvordan kommer man i gang? Dette er ikke et skrivekursus, men en indføring i, hvad der allerede er tænkt og trykt om skriveprocessen og herunder refleksioner, tips og tricks til selv at give sig i kast med at skrive. Tilmeld dig forelæsningsrækken, og få mod, lyst og inspiration til at prøve kræfter med dét at skrive.

24/10: Hvordan litteraturen bliver til. Dan Ringgaard, professor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
31/10: Skrivelyst: Eksempler og eksperimenter – om at læse og skrive. Martin Glaz Serup, forfatter og ph.d. i litteraturvidenskab
07/11: Skrivning for begyndere. Pablo Llambias, forfatter og forhenværende rektor på forfatterskolen
14/11: Om kreativitet – hvorfor mister vi den med alderen, og kan den indlæres igen? Sat i perspektiv med egen romanproces. Trisse Gejl, forfatter og ekstern lektor i skrivekunst, Syddansk Universitet

James Joyces 'Ulysses'

Holdnummer: 1721-166
Dato: 26/10, 3 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Underviser: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

James Joyces roman 'Ulysses' fra 1922 er en af verdenslitteraturens helt store værker. Det bliver også af mange oplevet som et svært tilgængeligt værk, men det kan læses på mange måder. Det er både en levende, hjertevarm og konkret historie om nogle mennesker i Dublin en junidag i 1904, og det er et værk med vidtrækkende historiske og filosofiske perspektiver. Og så er det en sproglig innovativ og kreativ roman, der på flere områder fornyede litteraturen efter 1. verdenskrig og den gamle verdens sammenbrud. De tre forelæsninger vil introducere til disse problemstillinger og give gode ideer til læsningen af 'Ulysses'. Det vil ske på grundlag af Karsten Sand Iversens nye danske oversættelse og kræver ikke specielle forudsætninger.

26/10: Kapitel 1-6
02/11: Kapitel 7-12
09/11: Kapitel 13-18

Litteratursalon på Carmel – GALSKAB

Holdnummer: 1721-325
Dato: 29/10, 1 søndag
Tid: 19.00-20.30
Pris: 160 kr., studerende 110 kr.
Sted: Hotel Carmel, Nørre Allé 23c/Klosterport 6

Kom med ind i sindets krinkelkroge, når vi sætter fokus på galskab i litteraturen. Hør postdoc Lasse Gammelgaard dykke ned i litteraturhistorien og præsentere forfattere, som tematiserer galskab, og kom med på en rejse ind i psykiatriens verden, når overlæge Erik Roj Larsen fortæller om forholdet mellem kreativitet og psykisk sygdom. Vi slutter aftenen af med oplæsning fra forfatter Christel Wiinblad, som behandler galskab i sit forfatterskab.

19.00: **Galskab i litteraturen.** Lasse Gammelgaard, postdoc i nordisk, Aarhus Universitet
19.20: **Kreativitet og psykisk sygdom.** Erik Roj Larsen, overlæge og speciallæge i psykiatri, Aarhus Universitetshospital
19.40: **Pause**
20.00: **Oplæsning.** Christel Wiinblad, forfatter

Musikalske mesterværker

Holdnummer: 1721-231
Dato: 30/10, 6 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 660 kr., studerende 360 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D113, Ny Munkegade 118
Underviser: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab

Kom og få mere ud af musikken! Forelæsningsrækken dykker ned i nogle berømte musikværker – symfonier, solokoncert, opera og kormusik – og du får lejlighed til at fordybe dig i ét værk ad gangen. Samtidig får du en introduktion til almene musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Du bliver dermed rustet til at få endnu mere ud af din næste musikoplevelse – uanset om det er et nyt værk, du kaster dig over, eller om du genhører netop et af disse udvalgte mesterværker, der kan høres igen og igen, og som gang på gang både glæder os og overrasker os. Alle deltagere får adgang til musikken via internettet og skal til hver mødegang lytte til værket på forhånd.

30/10: **Beethoven: Symfoni nr. 6, Pastorale**
06/11: **Gade: Elverskud**
13/11: **Vivaldi: De fire årstider**
20/11: **Brahms: Ein deutsches Requiem**
27/11: **Berlioz: Symphonie fantastique**
04/12: **Mozart: Figaros Bryllup**

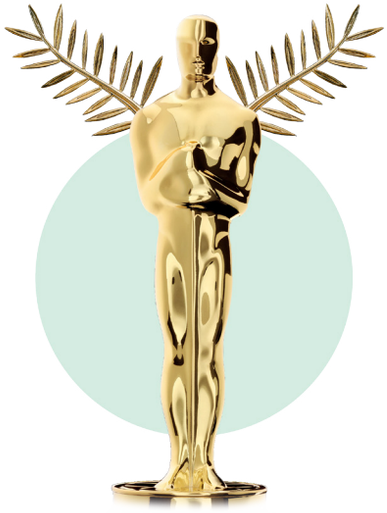

Giuseppe Verdi – manden og musikken

Holdnummer: 1721-353
Dato: 11/11, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Søren Schelling, klassisk sanger og cand.mag. i litteratur, sprog, retorik og formidling

Om Verdi er den italienske operas konge, er et spørgsmål om smag og behag og definitioner. Men ser man på udviklingen af den italienske opera fra bel canto-stilen til den senere verismo-stil, er Verdi absolut uomgængelig. Man kommer heller ikke uden om, at Verdi står bag nogle af de allerstørste hits, ikke bare i operahistorien, men i musikhistorien i det hele taget. Hvem kan ikke synge med på 'Fangekoret' fra Nabucco, Hertugens arie fra Rigoletto ('Rød grød med fløde på...') eller den berømte triumfmarch fra Aida. Men hvem var han, Giuseppe Verdi? Hvad var det for en tid han levede i, og hvor hentede han sin inspiration til den kolossale udvikling, såvel musisk som dramatisk? Det vil vi gå i dybden med på denne dag, hvor vi naturligvis også skal høre masser af eksempler fra Verdis elskede operaer.

Grønland i verden og verden i Grønland

Holdnummer: 1721-378
Dato: 12/11, 1 søndag
Tid: 11.00-15.00
Pris: 260 kr., studerende 160 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Undervisere: Lisa Nørnberg Andersen, adjunkt i dansk og musik, VUC Aarhus, Cecilie Tornbjerg Andersen, adjunkt i dansk og samtidshistorie, Campus Vejle HHX, Lis Norup, adjunkt i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet, Jette Lydom Kristensen, tidligere grønlandsguide og cand.mag. i tysk, religion og dansk og Ida Pallesen, tidligere grønlandsguide og cand.mag. i nordisk sprog og litteratur

Grønland er sat i centrum af verden, når vi tager på opdagelse i øen højt mod nord. Vi ser på Grønlands kunst på tværs af tid og medier, og vi undersøger, hvordan Grønland beskrives af verden, og hvordan verden beskrives i Grønland. Vi ser på kunstneriske udtryk, litterære fortællinger og levende billeder, når vi i fællesskab tager ud på en lænestolsrejse, der bringer os langt væk fra Aarhus og op mod et land, der rummer de store kontraster mellem midnatssolen og polarnatten. Vi tager ophold forskellige steder i Grønland og på forskellige tider. Vi lægger ud med at sætte Grønland på verdenskortet med opdagelsesrejsen i Grønland, hvor landet skildres som forestilling og en realitet. Derefter bevæger vi os frem i tiden og ser på, hvordan landet i dag er blevet et symbol på den globale opvarmning.

Få inspiration til nye læse-oplevelser med Folkeuniversitetet

Donizetti – operaens finurlige forviklinger

Holdnummer: 1721-459
Dato: 28/11, 1 tirsdag
Tid: 18.00-21.45
Pris: 210 kr., studerende 140 kr.
Pris inkl. billet til opera: se hjemmesiden www.fuau.dk
Sted: AU, bygning 1530, Ny Munkegade 118
Underviser: Arne Kjær, cand.mag. i musikvidenskab

Med den italienske komponist Gaetano Donizetti, som i operahistorien er bindeled mellem Rossini og Verdi, kulminerer en godt 100-årig italiensk tradition for opera buffa. Denne operagenre, komisk opera, er emne for en tema-aften, der har fokus på de to kendteste Donizetti-operaer i genren: 'Elskovsdrikken' og 'Don Pasquale'. Samtidig lægges der op til Den Jyske Operas aktuelle opførelse af Elskovsdrikken. 'Don Pasquale' anses som Donizettis komiske mesterværk. Her udgør forklædningen en vigtig ingrediens i spillet om kærligheden. I 'Elskovsdrikken' er det en særlig elskovsmedicin, der holder handlingens forviklinger i gang. Lystigheden i de to operaer sættes i relief ved eksempler hentet i den dramatiske opera 'Lucia di Lammermoor', med den berømte "vanvidsscene". Både her og i de komiske operaer bygger Donizetti på den italienske bel canto-tradition, hvor også begrebet koloratur er med til at placere hans musik i en operahistorisk kontekst.

Koncertrække 2017-18

Holdnummer: 1721-451
Dato: 7/9, 8 torsdage
Tid: 19.30-21.15
Pris: 860 kr., studerende 460 kr.
Pris inkl. koncertbilletter: 3435 kr.
Tilmeldingsfrist med billetter 30/8
Sted: AU, bygning 1530, lokale G122, Ny Munkegade 118
Underviser: Arne Kjær, cand.mag. i musikvidenskab

Koncertrækken indledes med koncertarier af Mozart og Beethoven, to mesterværker inden for denne klassiske genre. Sangen følges af Beethovens 7. symfoni, som er det første indslag i en række af klassisk-romantiske hovedværker for orkester. Der følger symfonier af Brahms, Schubert, Tjajkovskij og Schumann, med Griegs unikke klaverkoncert som solistisk indslag i koncertrækkens sidste koncert. Undervejs i sæsonen hører vi to værker, der begge lægger op til nye strømninger i den symfoniske musik: Carl Nielsens 2. symfoni og Mahlers 3. symfoni. Her på tærsklen til det 20. århundrede er desuden to franske komponister i spil, Claude Debussy og Camille Saint-Saëns, formidlet af symfoniorkestrets franskfødte chefdirigent Marc Soustrot. 200-året for Niels W. Gades fødsel fejres også i denne sæson. Hans symfoniske svendestykke, Ossian-ouverturen, lægger op til vokalværket Zion, et koncertstykke for baryton, kor og orkester. Zion er i slægt med Gades hovedværk Elverskud, der blev opført i den foregående sæson. Den Jyske Opera er repræsenteret med to italienske klassikere, Elskovsdrikken af Gaetano Donizetti og La Traviata af Giuseppe Verdi.

07/09: Mozart: Ch'io mi scordi di te? – Non temer (koncertarie KV 505) – Beethoven : Ah! Perfido (koncertarie op. 65) – Beethoven: Symfoni nr. 7
14/09: Koncert
12/10: Niels W. Gade 200 år: Ossian-ouverture – Gade: Zion (koncertstykke for baryton, kor og orkester) – Carl Nielsen: Symfoni nr. 2
26/10: Koncert
23/11: Donizetti: Elskovsdrikken (Den Jyske Opera)
30/11: Operaforestilling
07/12: Gustav Mahler: Symfoni nr. 3 (for alt-solo, kor og orkester)
14/12: Koncert
01/02: Verdi: La Traviata (Den Jyske Opera)
02/02: Operaforestilling
15/02: Debussy: Pelleas Suite – Camille Saint-Saëns: Cellokoncert nr. 2 - Brahms: Symfoni nr. 1
22/02: Koncert
15/03: Schubert: Symfoni nr. 5 – Tjajkovskij: Symfoni nr. 4
22/03: Koncert
19/04: Brahms: Haydn-variationer – Grieg: Klaverkoncert – Schumann: Symfoni nr. 3
26/04: Koncert

Marcel Proust: 'På sporet af den tabte tid'

Holdnummer: 1811-013
Dato: 22/1, 3 mandage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D211, Ny Munkegade 118
Underviser: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

'På sporet af den tabte tid' (1913-27) er en storslået skildring af det franske samfund i overgangen fra det 19. til det 20. århundrede. Og samtidig en dybdeborende analyse af psykens kompleksitet og følelsernes omskiftelighed. Forelæsningerne vil give et overblik over værkets vigtigste temaer og fortælleformer på baggrund af den danske oversættelse og kræver ingen forudsætninger. Kun glæden ved stor litteratur.

22/01: Bind 1 – 4
29/01: Bind 5 – 8
05/02: Bind 9 - 13

Føl med litteraturen

Holdnummer: 1811-058
Dato: 23/1, 5 tirsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Litteraturen sætter ord på følelser, som vi alle kender. Det kan være den svære ensomhed, den tunge skyldfølelse eller den rasende vrede. Litteraturen rummer det hele og giver os mulighed for at gøre erfaringer på afstand. Vi genkender vores egne problemer i karakterernes og overværer deres håndtering af dem – eller også søger vi ly for verden i et digt om kærlighed. I denne forelæsningsrække vil du finde ud af, hvad litteraturen har tænkt og erfaret om alverdens sindsstemninger. Du vil få indblik i de litterære erfaringer og måske selv få sat dit sind i svingninger.

23/01: Uhygge. Jacob Bøggild, professor MSO med H.C. Andersen som særligt område, Syddansk Universitet
30/01: Tilgivelse. Svend Erik Larsen, professor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet
06/02: Vrede. Lilian Munk Rösing, lektor i litteraturvidenskab, kritiker, Københavns Universitet og Politiken
13/02: Ensomhed. Svend Erik Larsen, professor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet
20/02: Kærlighed. Dan Ringgaard, professor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Værker i verdensklasse

Holdnummer: 1811-022
Dato: 25/1, 5 torsdage
Tid: 17.15-19.00
Pris: 560 kr., studerende 310 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale D219, Ny Munkegade 118

Mens de fleste værker går i glemmebogen, viser andre sig særligt holdbare. De vandrer fra generation til generation og bliver genudgivet, læst og diskuteret lang tid efter forfatterens død. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig. Den slags litteratur kan du blive klogere på i denne forelæsningsrække, hvor vi tager fat på fem forskellige værker, dykker ned i dem og forsøger at pege på, hvad det er, der gør dem så gode. Tilbring fem aftner med fem værker i verdensklasse. Det er godt selskab.

25/01: **Thomas Mann – 'Døden i Venedig' (1912).** Henrik Stampe Lund, ph.d. i litteraturvidenskab og chefkonsulent på Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet
01/02: **Franz Kafka – 'Processen' (1914).** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
08/02: **F. Scott Fitzgerald – 'Den store Gatsby' (1925).** Michael Bach Henriksen, kulturredaktør på Kristeligt Dagblad
15/02: **Ernest Hemingway – 'Solen går sin gang' (1926).** Bo Tao Michaëlis, mag.art. i litteraturvidenskab og kulturanmelder for Politiken
22/02: **Virginia Woolf – 'Til Fyret' (1927).** Steen Klitgård Povlsen, lektor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Noveller og kortprosa

Holdnummer: 1811-059
Dato: 27/1, 1 lørdag
Tid: 10.00-16.00
Pris: 360 kr., studerende 210 kr.
Sted: AU, bygning 1530, lokale oplyses på stedet, Ny Munkegade 118
Underviser: Anne-Marie Vestergaard, cand.mag. i litteraturvidenskab

Hvad er det, den korte litterære form kan? Og hvorfor er der så mange af nutidens forfattere, der skriver noveller eller kortprosa? Grænserne mellem den korte og den lange form kan være flydende, for der findes lange noveller og korte romaner. Nogle forfattere eksperimenterer desuden med læserens forventninger til henholdsvis novelle og roman. Til denne forelæsning får du indblik i novellens og kortprosaens brogede historie. Der gives eksempler på klassisk og moderne novellekunst, ligesom du stifter bekendtskab med aktuelle forfatterskaber. Forelæsningen fokuserer på de følgende bøger: Peder Frederik Jensens 'Banedanmark', Frøydis Sollid Simonsens 'Hver morgen kryber jeg op fra havet' og Christina Hesselholdts 'Selskabet' (med særligt fokus på 'Selskabet gør op', der også er udgivet som selvstændig bog).

Novembertur til *BogForum i København*

Tag med på endagstur til BogForum, og få rygsækken fyldt op med viden, litteratur, tips til de bedste arrangementer og bøger, du ikke vidste, du ville elske. Du skal bare sætte dig til rette i bussen – så sørger vi for kaffe og kvalitetsunderholdning på turen mod Bella Center.

Imens vi krydser de danske øer og bælter og nyder morgenkaffen, vil en dygtig forsker, holde korte speedforelæsninger i bussen om netop deres forskningsområde. Du kan møde Folkeuniversitetet og Aarhus Universitetsforlag på BogForum, stand C2-003, hvor vi præsenterer et væld af arrangementer om den nyeste faglitteratur fra forskere fra Aarhus Universitet. Det er også her, du får udleveret to Tænkepauser efter eget valg. På hjemturen kan du tage dig en kop kaffe og læse i dine gode bogkøb fra messen. Velkommen på rejseholdet! Og få en billet til BogForum i gave.

Fredag den 10/11

Holdnummer: 1721-449

06:20: Afg. Aarhus, Thomas Jensens Allé (ved p-pladsen foran Radisson)
09:50: Ank. BogForum, Bella Center
17:00: Afg. BogForum, Bella Center
20:30: Ank. Aarhus

Pris: 680 kr. inkl. bus, billet til BogForum og to Tænkepause-bøger (Værdi af bus med forelæsning, entré og bøger 855 kr.)

Lørdag den 11/11

Holdnummer: 1721-450

06:20: Afg. Aarhus, Thomas Jensens Allé (ved p-pladsen foran Radisson)
09:50: Ank. BogForum, Bella Center
17:00: Afg. BogForum, Bella Center
20:30: Ank. Aarhus

Pris: 680 kr. inkl. bus, billet til BogForum og to Tænkepause-bøger (Værdi af bus med forelæsning, entré og bøger 855 kr.)

Se hele programmet på www.fuau.dk

Det Frie *Forskningsråd*

Forskerinitieret forskning med fuld emne- og metodefrihed er med til at skabe grundlaget for vækst og velfærd i fremtidens samfund. Når de dygtigste forskere får optimale muligheder for at eksperimentere og forfølge nye idéer, skabes de nybrud, som er basis for erhvervs- og samfundsrettede landvindinger. Forskning udgør et nødvendigt grundlag for Danmarks fortsatte udvikling.

Det Frie Forskningsråd udvælger og støtter hvert år Danmarks absolut bedste og mest originale forskningsprojekter. Rådets midler udbydes i fri konkurrence og uddeles på baggrund af videnskabelig kvalitet. Konkurrencen om midlerne er hård, og kun de allerbedste projekter får en bevilling.

Mød nogle af de forskere, som støttes af Det Frie Forskningsråd

Ved Det Frie Forskningsråds formidlingsaften (se modsatte side) har du mulighed for at møde nogle af de forskere, som rådet støtter, og som hver især udøver banebrydende forskning. Mød fx professor Ulrik Andersen, der forsker i kvanteinformationsteknologi. Ulrik Andersen modtog i 2015 en bevilling fra Det Frie Forskningsråd til et projekt, der skal udvikle redskaber til at kunne styre den mikroskopiske verden, hvor kvantefysikken hersker. Projektet vil bidrage med viden, der i fremtiden kan være med til at skabe et netværk, der tillader 100 % sikker kommunikation og regnekraft af helt enorme dimensioner. Bevillingen kan være med til at sikre, at Danmark kan følge med på et forskningsområde, hvor der er stor international konkurrence.

Ved arrangementet kan du også høre om en undersøgelse af, hvorfor politikere i stigende grad af medier og forskning tillægges betydning i politik fremfor de partier de repræsenterer, om en ambitiøs kortlægning af hjernens mekanismer til at regulere vandbalancen, der kan forbedre behandlingen efter blodpropper, om hvorfor viden om et vulkanudbrud for 13.000 år siden kan gøre os klogere på nutidens miljøudfordringer og om parasitters kommunikation i husdyr og mennesker.

Hør bl.a. om et projekt, der på sigt kan have stor betydning for sikkerheden online og potentielt åbner op for helt nye dimensioner af regnekraft..

Det Frie Forskningsråd

- Dækker alle videnskabelige hovedområder.
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, alle anerkendte forskere, som er udpeget på baggrund af deres høje faglige kompetence af uddannelses- og forskningsministeren.
- Uddeler hvert år knap 1 mia. kr.
- Bliver den 1. juli 2017 til Danmarks Frie Forskningsfond.

DET FRIE FORSKNINGSRÅD
DANISH COUNCIL FOR INDEPENDENT RESEARCH

Vov at vide! Frontforskning fra Det Frie Forskningsråd

Holdnummer: 1721-380
Dato: 23/11, 1 torsdag
Tid: 19.00-21.15
Pris: 50 kr. inkl. et glas vin i pausen
Sted: Stakladen, Aarhus Universitet, Nordre Ringgade 1

"Sapere Aude! Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder oplysningstidens mest kendte slogan formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften ser vi dog ikke på Kant, men kigger ud i fremtiden, når forskere præsenterer frontline-forskning. Hvert år støtter Det Frie Forskningsråd de bedste forskere i Danmark. Støtten går til forskere, der står bag den mest originale og banebrydende forskning. Formålet er at sikre forskernes evne til at konkurrere internationalt og styrke den excellente forskning til gavn for samfundet som helhed. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften. Vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver et nedslag på nogle vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden – som den ser ud lige nu. DR's udlandsredaktør Sanne Gram Fadel guider os igennem en aften med skarpe speedforedrag, samtaler og vin i den frie forsknings navn. Vov at vide!

19.00: **Velkomst.** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab og bestyrelsesformand for Det Frie Forskningsråd
19.10: **Apokalypse dengang – apokalypse nu? Miljøpåvirkninger i fortid og nutid**. Felix Riede, afdelingsleder og lektor i arkæologi
19.25: **Vand i hjernen – Hvordan kontrollerer vi det?** Nanna MacAulay, lektor i neurovidenskab
19.40: **Parasitternes hemmelige kommunikation.** Peter Nejsum, professor i infektionssygdomme
19.55: **Forskersnak.** Sanne Gram Fadel, DR i samtale med Felix Riede, Nanna MacAulay og Peter Nejsum
20.10: **Pause med vin**
20.30: **Er partisoldaten faldet i slaget?** Helene Helboe Pedersen, lektor i statskundskab
20.45: **100 % sikkert – Kvante-internettet.** Ulrik Lund Andersen, professor i kvanteinformationsteknologi
21.00: **Forskersnak.** Sanne Gram Fadel, DR i samtale med Helene Helboe Pedersen og Ulrik Lund Andersen
21.15: **Tak for i aften**

Foto: Professor Anja Boisen fra Danmarks Tekniske Universitet på scenen til et tidligere Vov at vide! arrangement.

HEARTS & MINDS

Vidensfestival om mad 22/9 - 24/9

Vær med, når Hearts & Minds festivalen i september for tredje gang sætter fokus på det gode liv. Årets tema er mad, og på de følgende sider bringer vi smagsprøver fra festival-programmet. Det fulde program udsendes i august, men vi åbner løbende for tilmelding, så hold øje med festivalens hjemmeside www.hearts-minds.dk.

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Arrangementer i Aarhus *før festivalen*

Forskershow – alt, hvad du bør opleve om mad

Dato og tid: 15/9, fredag kl. 20.00-21.30, og 16/9, lørdag kl. 16.00-17.30
Pris: 150 kr., studerende 100 kr. (inkl. temamagasin om mad)
Sted: Bora Bora, Store Sal, Valdemarsgade 1, Aarhus
Samarbejdspartner: Klods-Hans for viderekomne

Dagens ret: Åndelig føde. Forestil dig en overdådig menu af nysgerrig og kritisk forskning, der kan mærkes. Tilsæt nu en ordentlig sjat kunstneriske indslag – velkommen til forskershow! Vi sætter blus under følelserne og tænkningen i kog, når showet zoomer ind på én af livets absolutte nødvendigheder: at spise mad. En flok forskere med forskellige fagligheder giver os udfordrende og nye vinkler på mad, og vi skal høre om smag, sundhedssyge, myrespisning, nydelse og meget mere. Forskerne har ladet sig træne i teatrets kunst og giver os en oplevelse, der hylder madglæden. Samtidig stilles der kritiske spørgsmål til, om turen til køledisken er så uskyldig, som den ser ud til. Med indslag fra musikkens, gastronomiens og kunstens verden går forskerne på scenen for at give dig hver sit perspektiv på, hvad det vil sige at spise, smage og leve med maden. Det hele danner et samlet show med alt, hvad du bør opleve om mad.

Dem kan du opleve

Brian Benjamin Hansen (filosof)
Hans Joachim Offenberg (seniorforsker i bioscience)
Lea Muldtofte Olsen (ph.d.-studerende, æstetik og kultur)
Lillian Munk Rösing (lektor i litteraturvidenskab)
Mathias Porsmose Clausen (postdoc i gastrofysik)
Søren Hein Rasmussen (historiker)

Turnéplan

Forskershowet sendes på turné i Danmark til en række gymnasier og institutioner. Udover i Aarhus kan du bl.a. opleve det på Nørrebro Teater 25/9 og i Holstebro 27/9. Forskershowet er støttet af Louis-Hansens Fond samt Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Vandringsforelæsning om myrer (pilot)

Dato: 22/8, tirsdag (27/8, Sunday in English)
Tid: 17.00-18.30 (27/8 at 4:00 p.m.-5:30 p.m. in English)
Pris: 150 kr., studerende 75 kr. (inkl. smagsprøver)
Sted: Aarhus C. Mødested oplyses senere
Samarbejdspartner: Secret Hotel

Hvordan er myrernes sociale strukturer opbygget? Hvordan er deres hjerner skruet sammen, og hvordan lyder, dufter og smager deres verden? Kom med til en myreoplevelse udover det sædvanlige med vandring, foredrag, sanseoplevelser og lyd. Forestillingen er lavet af Secret Hotel, der skaber tilskuerinddragende scenekunst. Sammen med myreforsker Hans Joachim Offenberg og hjerneforsker og antropolog Andreas Roepstorff kan du komme på vandringsforelæsning med et af jordens mindste og ældste væsner i centrum – myren. Gennem sanser og viden får du lov til på egen krop at prøve, hvad det vil sige at kommunikere, arbejde og leve som en myre.

Feed the Future – viden til bords

Dato: 1/9, fredag, og 2/9, lørdag
Tid: 17.45-21.00
Pris: 170 kr. (inkl. 2 retter og velkomstdrink). Drikkevarer kan tilkøbes
Sted: Tangkrogen, Aarhus C.
Samarbejdspartnere: Aarhus 2017, Food Festival og Spiselauget

Bliv klogere på, hvad vi fremover skal leve af og putte i munden. Få serveret sprøde vitaminbomber af viden under middagen, når forskerne kommer til en bænk nær dig og tager dig og dine bordfæller med på en tur rundt i maden, klimaet og kloden med seneste nyt fra forskningens verden, så vi kan dufte og smage på bæredygtigheden. Bliv oplyst, udfordret og ikke mindst mæt.

Middagen indledes med en velkomstdrink, og derefter serverer Spiselaugets dygtige kokke en lækker salat bestående af ukrudt med friterede insekter og tang-chips. Hovedretten er 'Gumbo' med aioli og urter.

Arrangementet er en del af Aarhus 2017-projektet 'Det Gode Bord', der aspirerer til at blive danmarkshistoriens største langbordsmiddag.

Tilmeld dig på www.hearts-minds.dk

HOW CAN WE FEED THE WORLD?

Åbningsevent i Aarhus fredag 22/9

Få udfordret både hjerne og smagsløg, når Hearts & Minds-festivalen skydes i gang med en storstilet åbning på Godsbanen, som for en aften omdannes til et tankelaboratorium, hvor vi kaster et konstruktivt og kærligt blik på vores klode.

Hvad skal vi egentlig leve af og putte i munden i fremtiden? Hvad giver mening og plads til alle, når vi skal producere mere til flere? Skal landbrug udvikles lokalt, er kødfrie dage vejen frem, eller giver den nyeste forskning om genmodificerede organismer os svar på fremtidens udfordringer? Og ville du overhovedet nyde en insekt-shake eller sætte tænderne i kød lavet af alger? Sæt dig med til bords, når vi i fællesskab smager på fremtidens menu, håb og løsninger.

Se aftenens spændende program på modsatte side.

/\/\RHUS—2017
EUROPÆISK
KULTURHOVEDSTAD

midt
regionmidtjylland

Tilmeld dig på
www.hearts-minds.dk

How Can We Feed The World?

Dato: 22/9, fredag

Tid: 17.30-23.30 (aftenprogram)

Pris: 200 kr., studerende 150 kr. (inkl. to retters menu, én drikkevare, kaffe og te)

Sted: Godsbanen, Skovgaardsgade 3, Aarhus

Samarbejdspartnere: Aarhus 2017, Region Midtjylland, More Creative, Spiselauget, Statens Kunstfond og SPOT Festival

Kl. 15.00-18.00 (gratis)

Smag på fremtiden. En række producenter står klar i boder til at introducere dig for morgendagens produkter. Mød bl.a. Too Good To Go, ENORM, Social Foodies, Den bæredygtige bønne, BKI Foods og Eat a Plate.

Kl. 17.30-23.30 (entré 200 kr.)

Sæt dig til bords i Godsbanens Rå Hal, hvor Spiselaugets kokke serverer en fremtidsmenu, og forskerne byder på koncentrerede smagsprøver på aftenens program. Middagen krydres med klimalitteratur og sang. Når maven er mæt, forkæler vi hjernen, og hele Godsbanen fyldes med forskere, skuespillere, forfattere og fagpersoner, som vil gøre dig klogere på, hvordan vi skal kunne brødføde verdens voksende befolkning i fremtiden. Du sammensætter selv dit program, hvor du kan vælge mellem diskussioner om kød, talks om insekter, teater, quiz, musik, poetry slam og meget mere.

Bemærk! Der er begrænset kapacitet på de forskellige scener, og pladser fordeles efter først til mølle-princippet. Er der fyldt det ene sted, venter flere oplevelser lige rundt om hjørnet. Der er ikke varme på i Den Rål Hal under middagen.

Dem kan du opleve

Per Pinstrup-Andersen (professor ved Cornell University samt Københavns Universitets Biovidenskabelige Fakultet)

Andreas de Neergaard (professor MSO ved Institut for Plante- og Jordvidenskab, Københavns Universitet)

Jørgen Eivind Olesen (professor og sektionsleder ved Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet)

Mickey Gjerris (cand.theol., lektor i bioetik, Københavns Universitet)

Hans Joachim Offenberg (seniorforsker i plante- og insektøkologi, Aarhus Universitet)

Annette Bruhn (seniorforsker, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet)

Jesper Malling Schmidt (videnskabelig assistent ved Institut for Fødevarer, Aarhus Universitet)

Thomas Dyrmann Winkel (ph.d. studerende, InDiMedia, Aalborg Universitet)

Lasse Hinrichsen (stifter af ENORM)

Julie Søgaard (cand.scient. og freelancejournalist)

Line Friis Frederiksen (cand.scient. i biologi, videnskabsjournalist og forfatter)

Det kan du opleve

Kidmo Laran (multikulturelt band)

Theis Ørntoft (forfatter)

Lasse Nyholm Jensen (danmarksmester i poetry slam)

HUman NAture (forestilling på Teater Katapult)

– og meget mere.

Se programmet på www.hearts-minds.dk

Mental Health *Conference*

Date: 22/9,- 25/9, Friday to Monday

Prices: Full conference: 2.800 kr. (Students 1.900), Friday or Monday workshop: 1.000 kr. (Students 800), Satuday-Sunday main conference: 1.600 kr. (Students 1.200). Prices include lunch and coffee.

Place: The Aula, Aarhus University, Nordre Ringgade 4, Aarhus

Partner: Danish Center for Mindfulness, Institute of Clinical Medicine, Aarhus University

World leading experts on evidence-based programs for better mental health in individuals, organizations and society facilitate four days of learning, practice and discussion. Do we need to change our mindset on how we think about mental health? Is mental health, like physical health, calling for enhanced common responsibility and societal investment? This conference is designed to bring together people who have a desire to rethink the choices we are currently making as a society to create “the good life”. We invite politicians, scientists, business leaders, educators and artists to participate in the discussion on the growing challenges of poor mental health, hindering individual and societal growth and well-being.

Programme

22/9, Friday
Workshop – Cultivating Mindfulness through practice, lectures and inquiry

23/9, Saturday – 24/9, Sunday
Main conference, see full programme online

25/9, Monday
Workshop – Cultivating Compassion through practice, lectures and discussions

Keynote Speakers

Saki Santorelli (USA), EdD, MA, professor, director of the internationally acclaimed Stress Reduction Clinic and the Center for Mindfulness in Medicine, Health Care, and Society at the University of Massachusetts Medical School.

Leah Weiss (USA), PhD, researcher, trainer, consultant and author. Specializes in the optimization of mindfulness at Stanford Graduate School of Business and Stanford’s Compassion Cultivation Program, founded by Dalai Lama.

Chris Ruane (UK), International Parliamentary Liaison Officer and former member of the British Parliament. He has helped to establish mindfulness groups in the British and Dutch Parliaments, Welsh Assembly and is currently advising advocates in the political systems of over 25 countries.

Mette Miriam Böll (DK), biologist, PhD in organizational ethology, specializing in the evolution of complex social systems, play behavior and philosophy of nature.

Kom til festival i Aarhus
fredag 22/9 og lørdag 23/9

Beats'n'Breakfast – i regnbuens farver

Dato: 22/9, fredag
Tid: 7.00-9.00
Pris: Oplyses senere
Sted: ARoS Aarhus Kunstmuseum, Aros Allé 2, Aarhus
Samarbejdspartnere: Performing Arts Platform og ARoS Aarhus Kunstmuseum

Dans solen op under regnbuen på ARoS. Se morgenlyset bryde frem, og mærk rytmerne og energien i kroppen. Vend fredagen om, og gå til weekend med fornyet glæde, når vi danser Hearts & Minds-festivalen i gang og får serveret morgenmad og viden i farver.

Solopgangsløb – en god morgen

Dato: 23/9, lørdag
Tid: 06.00-08.00
Pris: 175 kr. (inkl. morgenmad)
Vigtigt: Mød op iklædt træningstøj. Der er ikke mulighed for at skifte tøj undervejs.
Sted: Restaurant Navigator, Marselisborg Havnevej 46D, Aarhus

Når efteråret melder sig, og de lyse timer bliver færre, oplever mange, at energien daler, og det bliver sværere at komme op og i gang en mørk morgen. Få inspiration til, hvordan morgenløb kan blive lige så vanedannende som morgenkaffen, og se nat blive til dag på en guidet løbetur fra Marselisborg Havn og ind i den gryende, dugfriske morgen. Efter løbeturen serveres morgenmad, mens lektor i idræt Mette Hansen fortæller om kost og de helbredsmæssige gevinster ved en morgenløbetur. Der løbes ca. 5 km. i lavt til moderat tempo.

Beer Yoga (English)

Date: 23/9, Saturday
Time: 11:00 a.m.-1:00 p.m. and 3:00 p.m.-5:00 p.m.
Price: 150 kr. (incl. two beers)
Place: KaserneScenen, Langelandsgade 143, Aarhus

Beer Yoga is the marriage of two great loves – beer and yoga. The joy of drinking beer and the mindfulness of yoga complement each other and make for an energizing experience. Yoga nurtures a balance between the body and the mind, and while practicing it and having a relaxed time, we would like to awaken your senses with a specially chosen refreshment that is not commonly paired with this eastern-borne practice: Beer! Before the yoga class psychologist Rune Kappel tells us about control of the body and mind.

Spiselig biograf

Dato: 23/9, lørdag
Tid: 13.30-16.00
Pris: 250 kr. (inkl. filmtapas)
Sted: Øst for Paradis, Paradisgade 7-9, Aarhus
Samarbejdspartner: Øst for Paradis

Velkommen til en unik og spiselig biografoplevelse, hvor du kommer helt tæt på filmen og får pirret alle sanser. Vi viser Peter Greenaways 'Kokken, tyven, hans kone og hendes elsker' og serverer undervejs en nøje tilrettelagt sanseoplevelse: filmtapas udviklet specielt til filmens scener af Turbinehallens kokke. Den spiselige biografoplevelse løfter filmen på både uventede og spændende måder. Smag. Duft. Se!

Yoga: religion eller motion?

Dato: 23/9, lørdag
Tid: 13.00-14.00
Pris: 75 kr.
Sted: Hermans, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, Aarhus
Samarbejdspartner: FITLIFE 2017

Den vestlige kultur har i sin dyrkelse af yoga hentet inspiration fra den østlige filosofi, mystik og religion, men har samtidig ændret måden, hvorpå yoga dyrkes. I dag ses yoga ofte som en motionsform i fitnesscentre, men betyder det, at vi har glemt yogaens oprindelige filosofi og religiøse karakter? Hør om den spirende interesse for østlig spiritualitet, når Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, tager os med på rejse fra Øst til Vest.

Sundhed og succes er noget, du vælger

Dato: 23/9, lørdag
Tid: 16.30-17.30
Pris: 99 kr.
Sted: Hermans, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, Aarhus
Arrangør: FITLIFE 2017, www.fitlife.one

Ernæringsekspert og foredragsholder Michelle Kristensen tager fat om det til tider forskruede syn på sundhed. Hvordan kan vi ændre vores indstilling og få succes med sundhed? Og hvordan kan en sund livsstil afføde andre gevinster? Måske kan en sundere livsstil være dét, der giver dig den fornødne energi til at udleve dine drømme? Men hvordan sikrer vi, at sundhed bliver en naturlig del af hverdagen? Målet er, at vi føler os motiverede til at leve sundt – ganske enkelt, fordi vi har lyst til det.

Arrangementet er en del af sundhedsmessen FITLIFE, der 23/9 sætter fokus på kvalitet til både mund, sind og krop.

Er kost den nye religion?

Dato: 23/9, lørdag
Tid: 15.00-17.00
Pris: 120 kr., studerende 60 kr.
Sted: Studenterhus Aarhus, Studiecaféen, Nordre Ringgade 3, Aarhus

Vi bombarderes af kostråd og påbud om, hvordan vi skal leve og spise sundt. Men er det godt for alle at spise glutenfrit, fedtfrit eller sukkerfrit? Har kroppen brug for at blive renset? Budskabet om, at den ultimative sundhed kan opnås gennem gode spisevaner, skaber nye fællesskaber, og kosten kan få en nærmest religiøs karakter i jagten på den 'rene' krop. Hvad siger den øgede selvkontrol af spisevaner om vores samfund? Og hvilken betydning har medierne for vores tanker om sundhed? Kom med til en hyggelig eftermiddag i Studenterhusets café, når ph.d. studerende Lea Muldtofte Olsen sammen med professor i klinisk ernæring Bjørn Richelsen dykker ned i mad-besættelsen og den ekstreme sundheds religiøse karakter.

Vandringsforelæsning om myrer (premiere)

Dato: 23/9, lørdag og 24/9, søndag
Tid: 16.00-17.30
Pris: 185 kr., studerende 100 kr. (inkl. smagsprøver)
Sted: Aarhus C. Mødested oplyses senere
Samarbejdspartner: Secret Hotel

Du inviteres til at stifte bekendtskab med myrernes verden gennem lyd, sanser og krop, når myreforsker Hans Joachim Offenberg og hjerneforsker og antropolog Andreas Roepstorff tager os med på vandringsforelæsning. Hør, hvordan myrens verden ligner og adskiller sig fra menneskets, når vi sætter et af jordens ældste og mindste væsner i centrum og zoomer helt ind på deres liv, lyd og verden med både intellekt, smag og sanser.

Gut Feelings (English)

Date: 23/9, Saturday
Time: 6:00 p.m.- 9:00 p.m.
Price: 175 kr. (incl. dinner and talk)
Place: Godsbanen, A-huset, Institut for (X), Skovgaardsgade 3, Aarhus

With four Syrian servings the creative chefs at "Ildstedet" toss you into a sensuous, visual and experimental universe with a number of various colour and taste compositions on the plates. After the dinner science broadcaster and expert in molecular biology Dr. Emily Grossman gives a talk on weird facts about food. How do our gut bacteria influence what we eat and how we feel, altering our moods and behaviour and making us crave certain foods? Could a poo transplant help us kick our chocolate addiction? Are the bugs in our belly controlling us? Did you know that we make better decisions when we need a wee? That coffee tastes better when excreted out of a certain creature? Or that the orientation of your plate might affect how much you eat?

Spis med hele verden

Dato: 23/9, lørdag
Tid: 18.30-22.00
Pris: 700 kr. (inkl. fem serveringer, fire glas vin/øl og kaffe/te)
Sted: Auktionshuset, Mejlgade 45, Aarhus

Spis dig gennem verdens lande, og smag på fortolkninger af de retter, der fortæller historien om nationen. Vi lever i en globaliseret verden, hvor grænserne mellem lande bliver mere og mere udviskede, og hvor vi med et tryk på en knap kan få mad fra alle verdens køkkener direkte til vores hoveddør. Måske derfor har vi brug for at definere os som kultur gennem maden? Kom med på en kulinarisk rejse gennem Frankrig, Danmark, England, Korea og USA sammen med postdoc i madkultur Jonatan Leer og hør om begrebet 'gastronationalisme'. Med fem serveringer, tilberedt af Turbinehallens kokke, ser og smager vi på, hvordan mad kan bidrage til at skabe nationsfortællinger og styrke vores følelse af nationalidentitet i en globaliseret verden.

MENU

Frankrig. Grillet focaccia med røget foie gras-terrine, stikkelsbærkompot og cidersirup
Danmark. Svinebryst, æblechutney og rødbeder i cider og akaciehonning
England. Grillede bælgfrugter i krydret masala med kokosmælk, naan, mangochutney og frisk koriander
Korea. Langtidsstegt oksebryst med hjemmefermenteret kål (kimchi)
USA. Kirsebær-vanille iscreme med sprøde kræmmerhuse, kirsebærlikør og friske, marinerede kirsebær

Tilmeld dig på www.hearts-minds.dk

Kom til festival i Aarhus
søndag 24/9

Madspilds-workshop

Dato: 24/9, søndag
Tid: 09.00-13.00
Pris: 200 kr. (inkl. frokost, opskrifter, rugbrød og surdej)
Sted: Testrup Højskole, Testrupvej 110, Mårslet
Samarbejdspartner: Testrup Højskole

Madrester er en vigtig ressource, men også en daglig udfordring for de fleste. Hvordan knækker vi koden og holder fast i de gode intentioner? Testrup Højskoles køkkenleder, Nina Lind Balslev, har arbejdet med rester og madspild i over 10 år, og nu kan du komme med hende i køkkenet på en lille eksklusiv workshop. Lyt, snak, reflektér, få fingrene i resterne, roden, toppen eller skrællen – og undgå madspild. Vi gennemgår en række klassiske rester, som alle kender til fra egne køleskabe, og som danner basis for den frokost, vi i fællesskab laver og spiser. Højskolen stiller råvarer til rådighed.

Cravings! Nydelse og afhængighed

Dato: 24/9, søndag
Tid: 10.30-12.15
Pris: 120 kr., studerende 60 kr.
Sted: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2, Aarhus

De fleste kender følelsen af at have ekstremt stærk trang til en bestemt madvare – måske er trangen endda så stærk, at den føles ukontrollerbar: "Jeg kan ikke lade være!" Nogle oplever det endda, som om de ligefrem er blevet afhængige. Cand.scient. i human ernæring Marianne Zangenberg Lynggaard fortæller, sammen med psykolog og ph.d. Anette Schnieber, om den ernæringsmæssige og psykologiske forskning, der beskæftiger sig med nydelse, overspisning og afhængighed af madvarer.

Bemærk! Dette arrangement afholdes også i Herning samme dag kl. 14.30-16.15.

Litterære smagsprøver

Dato: 24/9, søndag
Tid: 14.00-16.00
Pris: 150 kr., studerende 75 kr. (inkl. smagsprøver fra Foodfein)
Sted: Åby Bibliotek, Ludvig Feilbergs Vej 7, Åbyhøj
Samarbejdspartnere: Aarhus Kommunes Biblioteker og Foodfein

Spis dig gennem bøger og digte, når vi serverer litterære smagsprøver fra Foodfein og fortæller om madens betydning i skønlitteraturen. Hvordan smager et jordbær, når vi hører det beskrevet i litteraturen? Og kan det egentlig lade sig gøre at skrive en skønlitterær tekst om mad, som også er en opskrift på livsnydelse? Kan en forfatter bruge maden og smagen som motiv til at få deres tekster til at fremstå som et stykke glasklar virkelighed for læseren? Få svarene og mere til, når vi med Casper Thrane, cand. mag. i dansk, sætter fokus på madens betydning i teksten. Under oplæsningen spiser vi nogle af de madvarer, som beskrives i de litterære eksempler.

The Fat Controller (English)

Date: 24/9, Sunday
Time: 2:00 p.m.-3:30 p.m.
Price: 120 kr., students 60 kr.
Place: Dokk1, Store sal, Hack Kampmanns Plads 2, Aarhus

According to new research we might soon be taking drugs to stop ourselves from over-eating, or flicking a biological switch to effortlessly burn off our fat. Join science broadcaster Dr. Emily Grossman, and her father Ashley Grossman, Professor of Endocrinology at the University of Oxford, for an informative afternoon. Learn about potential new groundbreaking medical techniques to lose weight effortlessly – and what these may mean for our future.

Om lidt er kaffen klar – kaffeskole

Dato: 24/9, søndag
Tid: 14.00-15.30
Pris: 75 kr. (inkl. kaffe)
Sted: BKI Foods A/S, Søren Nymarks Vej 7, Højbjerg
Samarbejdspartner: BKI Foods

Få et intensivt indblik i kaffe, når BKI slår dørene op til rundtur i deres store fabrik, hvor der ristes og pakkes kaffe til danskerne. Kom på fabriksomvisning og se maskinerne, der forbereder bønnen, smag forskellen i ristningsgraden på kaffeskolen, og hør madhistoriker Dorthe Chakravarty fortælle om kaffebordet som samlingspunkt. Læn dig tilbage med en dejlig kop Aarhuskaffe, mens du bliver klogere på den sorte drik, som mange af os ikke kan leve uden.

Det gode fedt

Dato: 24/9, søndag
Tid: 15.00-17.00
Pris: 60 kr., studerende 30 kr.
Sted: Dome of Visions, Pier 2, Aarhus Havn

Fedt i maden har i mange år været udskældt som noget, der nærmest burde forbydes. Men glemmer vi i fedtforskrækkelsen alle de gavnlige effekter, som de forskellige typer fedt har på kroppens velbefindende og hjernecellernes evne til at holde sig unge? Kom med og opdag fedtets potentiale med klinisk diætist Anne Ravn og professor i molekylær medicin Niels Gregersen, der undersøger fedtets positive værdi og forklarer, hvordan det tyder på, at bestemte typer fedt i kosten kan være gavnlige i behandlingen af Alzheimers og Parkinsons.

Kom til festival
i 7 byer

Forsamlingshuset – fra politisk spil til fællesspisning (Hjerk og Voer)

Dato: 12/9, tirsdag
Tid: 18.30-21.15
Pris: 70 kr. for fællesspisning og 30 kr. for foredrag (inkl. kaffe)
Sted: Harrevig-egnens forsamlingshus, Skelsgårdsvej 2, Hjerk
Arrangør: Harrevig-egnens Folkeuniversitet

Dato: 22/9, fredag
Tid: 18.30-21.15
Pris: Annonceres senere (inkl. spisning)
Sted: Voer Forsamlingshus, Voer Færgevej 92, Ørsted
Arrangør: Rougsø Folkeuniversitet

Forsamlingshusene rummer en bunke fortællinger om det gode liv, og de har gennem tiden haft en kolossal betydning for lokalsamfundet. Hør om forsamlingshusene som en grundsten for fællesskab, folkeoplysning, mad og det gode demokratiske liv i den danske landbefolkning. Kom med til en hyggelig aften med fællesspisning efterfulgt af foredrag med journalist Lotte Printz.

Spis dig sund (Grenaa)

Dato: 12/9, tirsdag
Tid: 19.00-21.00
Pris: Gratis
Sted: Grenaa Gymnasium, N. P. Josiassensvej 21, Grenaa
Arrangør: Norddjurs Folkeuniversitet

"Spis og lev sundt og bliv 130 år", lød det fra sundhedsapostle i begyndelsen af 1900-tallet. Op gennem tiden har de forsøgt at overbevise danskerne om, at det gode liv opnås gennem alt fra vegetarisk kost, kødfyldte eller ukrydrede retter til fødevarer, der ikke er industrielt forarbejdede. Madhistoriker Dorthe Chakravarty tager os med gennem århundredets sundhedstrends og fører historien op til i dag.

Kaptajn Jespersens Stavgymnastik (Herning)

Dato: 14/9, torsdag
Tid: 17.00-18.30
Pris: Gratis men tilmelding nødvendig! (Spisning kan tilkøbes for 100 kr.)
Sted: Højskolen Skærgården, Skærgårdvej 23, Herning

Niels Bohr, A.P. Møller og Storm P. var alle elever hos den navnkundige Kaptajn Jespersen, der, udover at undervise i stavgymnastik i mere end 25 år, formidlede sin morgengymnastik til danskerne igennem radioen. Margrethe Neergaard, Kaptajnens barnebarn, er uddannet sygeplejerske og efterlever mange af sin berømte bedstefars gode råd. Nu kommer hun til Herningegnen, hvor Skærgården lægger plæne til en omgang stavgymnastik. Efter strabadserne er du velkommen til at blive og nyde et måltid mad på højskolen.

Forestillingen om det gode liv (Ebeltoft)

Dato: 14/9, torsdag
Tid: 19.00-21.30
Pris: Gratis
Sted: Aktivitetshuset, Festpladsen, Nørre Allé 4, Ebeltoft
Arrangør: Syddjurs Folkeuniversitet

Sundhed bliver heftigt debatteret i vores tid. Med bombardementer af viden bliver vi nødt til at forholde os til emnet. Er det overhovedet muligt at tage 'mindre sunde valg', men stadig nyde sin beslutning? Skal man have dårlig samvittighed over at drikke rødvin og spise kage, eller skal hyggen og det sociale samvær prioriteres? Søren Bach, cand.scient.pol., gør os klogere på os selv og det gode liv.

Tilmeld dig på www.hearts-minds.dk

Sagen er bøf! (Lemvig)

Dato: 14/9, torsdag
Tid: 19.00-22.00
Pris: 100 kr. (inkl. bøf og tilbehør)
Sted: Lemvig Gymnasium, Romvej 30, Lemvig
Arrangør: Lemvig Folkeuniversitet & Slagter Mortensen

Hvordan har kødspisning spillet en afgørende rolle for menneskekroppens udvikling? Få lyst til et saftigt stykke kød, når lektor i human genetik Peter K.A. Jensen fortæller, hvorfor sagen – rent evolutionært – er bøf! Med slagter Mortensen nyder vi derefter alle en saftig bøf.

Fra mad til ernæring – i det offentlige (Grenaa)

Dato: 19/9, tirsdag
Tid: 19.00-21.00
Pris: Gratis
Sted: Grenaa Gymnasium, N. P. Josiassensvej 21, Grenaa
Arrangør: Norddjurs Folkeuniversitet

Hvornår blev 'mad' til 'ernæring'? Vi er gået fra måltidet som socialt fællesskab til affodring med fokus på næringsstoffers biokemiske egenskaber. Fra social værdi til videnskabelig værdi. Fra menneske til maskine. Fra sociologi til økonomi. Hør om fortidens madkultur og nutidens fokus på ernæring i de offentlige 'folkekøkkener' sammen med Michael Ejstrup, forskningschef i sprog, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole og tidl. økonoma.

Suppe, sang og is (Herning)

Dato: 21/9, torsdag
Tid: 18.00-21.00
Pris: 200 kr. (inkl. tre-retters menu)
Sted: Højskolen Skærgården, Skærgårdvej 23, Herning
Samarbejdspartnere: Sangens Hus og Højskolen Skærgården

Lejlighedssangene er et unikt træk ved den danske sangtradition og findes ikke magen til i resten af verden, men hvorfor egentlig? Få historien, når Højskolen Skærgården inviterer til fællesspisning og sang. Under middagen fortæller journalist Lotte Printz om lejlighedssangens baggrund og betydning – og vi synger! Sangens Hus har tilrettelagt sangprogrammet, og musikken leveres af en rutineret suppe-steg-og-is-musiker.

Smag på musikken (Herning)

Dato: 22/9, fredag
Tid: 17.00-18.30
Pris: 200 kr. (inkl. syv små smagsprøver)
Sted: Aroma på Bibliotektet, Østergade 8, Herning
Samarbejdspartnere: Ensemble MidtVest og Aroma

Velkommen til en appetitlig fyraftenskoncert. Syv musikere, otte musiksatser, to kokke og kulturformidler Katharina Thordis Raagaard står bag en usædvanlig koncert, hvor du bogstavelig talt kan smage på musikken. Ensemble MidtVest leverer musikken, og undervejs serveres små appetizere, som understøtter og forstærker stemninger i de musikstykker, der bliver spillet.

Mød skuespiller Bjarne Henriksen som Luther til Historisk Talkshow

R·Я

PLAGES DU AF DEPRESSION, FORTVIVLELSE ELLER EN DÅRLIG SAMVITTIGHED, SÅ SKAL DU SPISE, DRIKKE OG VÆRE SAMMEN MED VENNER. HJÆLPER DET DIG AT TÆNKE PÅ PIGER, SÅ GØR DET.

MARTIN LUTHER. Citeret fra Jacob Ørsted: Godbidder – citater fra Martin Luthers frimodige tale omkring middagsbordet, Forlaget Eksistensen 2016.

/\/\RHUS–2017
EUROPÆISK KULTURHOVEDSTAD
LET'S RETHINK

RETHINK REFORMATION

Rethink Reformation er et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Aarhus Domkirke og Folkeuniversitetet i Aarhus. Sammen markerer vi 500-året for Luthers teser med vidensfestival, gudstjeneste, konference og meget andet.

LØRDAG 28/10 KL. 10.00-16.30
VIDENSMÅLTIDER I AARHUS DOMKIRKE

Mad, samtale og nye teser for fremtiden. Midt i Aarhus Domkirkes smukke kirkerum får du sat tænkningen i gang med måltider et sted, du sikkert ikke plejer at spise.

10.00-12.00 VIDENSBRUNCH: GUD, ORDET OG ÅNDEN

'Treenighed' er et af de mest centrale begreber i kristendommen – men hvad betyder det egentlig i dag? Over morgenmaden overvejer biskop i Aarhus Domkirke, Henrik Wigh-Poulsen, hvorfor den kristne Gud aldrig må være for langt væk og samtidig aldrig er til at hive et svar ud af. Filosof Thomas Schwarz Wentzer indvender, at det måske slet ikke er gudens job at svare – men en menneskelig fordring til os som an*svar*lige væsner. Valgmenighedspræst Niels Grønkjær slår et slag for den ånd, der gør os til mere end sammenstødende kroppe.

13.00-14.30 LUTHER LAGKAGE: LØGSTRUP OG LUTHER

I en lille by i Udkantstyskland reformerede Martin Luther 1500-tallets teologi og etik. 450 år senere gentog en ydmyg universitetsprofessor fra Hyldested Bakker øvelsen og gentænkte Luthers etik – med hjælp fra både Grundtvig og et opgør med Kierkegaard. Over kaffe og lagkage ser vi nærmere på de tanker, der kom ud af både Luthers og Aarhus-filosoffen K.E. Løgstrups oprør og opgør. Og debatterer, om Løgstrup i virkeligheden kan kaldes Danmarks Luther. Mød teologerne Ole Jensen og Svend Andersen i samtale med litteraten Hans Hauge.

15.30-17.00 VIDENSVIN OG SAMTALESNACKS: RUM OG RAMMER

Hvad vil det sige at 'have hjemme' et sted? Skal vi takke Luther for folkeskolen? Og hvilke rum skal vi skabe til hinanden i fremtiden? Hjem, skole og byrum sætter nogle af de vigtigste rammer, hvori vi lever vores liv. Men hvordan gør de det? Gør de det godt nok? Og hvad gør det ved os, når rammerne ændrer sig? Mød antropolog Susanne Højlund, der sætter spot på hjemmet, professor i pædagogik Ove Korsgaard, der sætter skolen på skemaet, samt arkitekt Kim Holst Jensen, der udvikler byplanlægningen. Undervejs serveres lidt tapas og et glas vin.

PRIS: 110 kr. pr. måltid. Tilmeld dig på reformation.fuau.dk

LØRDAG 28/10 KL. 10.15-15.30
HØJSKOLEDAG I VOR FRUE KIRKE

Bogen og reformationen. Ville Luther have været med på BogForum? Det er svært at spå om, hvad han ville have syntes om moderne læsekultur. Men med de mange nye udgivelser, bogmarkedet i år har tilegnet ham, er forbindelsen mellem Luther og bogsalg til at tage og føle på. Og det er måske passende. For muligvis var intet så hurtigt forandret med Reformationen som vores forhold til det at læse. Inden frokost dykker sognepræst ved Vor Frue Kirke, Anders Thyrring Andersen, ned i Jakob Knudsens Lutherroman 'Angst-Mod'. Efter frokost tager dr.phil. i nordisk filologi Marita Akhøj Nielsen os med til renæssancens store sprogkamp mellem dansk og plattysk. Til sidst slutter vi af med at lytte til, hvordan en bog lyder – med en musikalsk opførsel af Petr Ebens Gutenberg-Toccata.

PRIS: 50 kr. inkl. frokost. Tilmeld dig på reformation.fuau.dk

SØNDAG 29/10 KL. 10.00
JUBILÆUMSGUDSTJENESTE I AARHUS DOMKIRKE

Reformationsjubilæet markeres med en helt unik gudstjeneste i Aarhus Domkirke. Med udgangspunkt i Luthers opgør genfortolkes arven i nutiden. Gudstjenesten begynder på latin med senmiddelalderlig fromesse. Reformationens forandringer bliver dermed tydelige, når ordet og sangen gradvist slår over i modersmålet og gudstjenesten bliver tilgængelig for alle. Undervejs bliver det historiske bånd mellem Aarhus Katedralskole og Aarhus Domkirke markeret med et stort fælleskor. Der vil også være premiere på 95 nye teser for fremtiden og en helt ny salme. Prædikant er biskop Henrik Wigh-Poulsen.

PRIS: Gratis. Bare mød op!

SE HELE PROGRAMMET OG TILMELD DIG PÅ WWW.REFORMATION.FUAU.DK

VIDENSFESTIVAL
31/10 i Aarhus

Tirsdag den 31. oktober indtager vi Bispetorv og omdanner Aarhus Domkirke, Aarhus Teater og Aarhus Katedralskole til et Reformations-laboratorium med musik, teaterforestillinger, talks og meget mere.

FÆLLES MORGENSANG PÅ BISPETORV

9.15-10.00. Vær med, når domkantor Carsten Seyer-Hansen sammen med Sangkraft Aarhus inviterer til morgensang på Bispetorv. Start jubilæumsdagen ud med at få strakt kroppen fra top til tå med en Reformationsfortælling i fælles sang og musik.

PRIS: Gratis. Bare mød op!

TESE TALKS

Hvis du kunne ændre én ting i verden, hvad skulle det så være? Bliv inspireret af Luther og gentænk din verden anno 2017. Vi har inviteret en række forskere, kulturpersoner og politikere til at formulere nye teser for nogle af de vigtigste områder i vores samfund, selvforhold og hverdagsliv.

14.30-15.15 MEDIER, Aarhus Domkirke. Når danskerne spørges, hvilke faggrupper der er mest troværdige, ligger journalister i bund mellem ejendomsmæglere og bilforhandlere. Samtidig kæmper de danske dagblade med faldende oplag, mens flere og flere får deres nyheder gratis via internet og sociale medier. Er det et problem for andre end medierne selv? Vi spørger Ulrik Haagerup, tidligere nyhedsdirektør, DR, Lea Korsgaard, chefredaktør, Zetland, og Flemming Tait Svith, forskningslektor, DMJX.

16.00-16.45 KLIMA OG JORDEN, Aarhus Teater, Scala. Kunne vi mon rejse til en anden planet og starte forfra, når Jordens ressourcer er opbrugt? Idéen luftes jævnligt. Men tanken er både naiv, frastødende og aldeles unødvendig, mener professor i geologi Minik Rosing. Kortsigtede og egoistiske beslutninger er der ikke råd til i klimaregnskabet. Vi skal fokusere på bæredygtige løsninger og vedvarende energi – og vi skal have alle ombord. Det mener tidligere klimakommissær Connie Hedegaard. Mød dem begge her.

17.30-18.15: KØN, Aarhus Teater, Scala. Er spørgsmål om køn endeligt afklarede? I England kan du fx vælge mellem 71 køn, når du opretter en Facebook-profil. Måske betyder det, at køn eksisterer i frit flydende kategorier, du kan vælge til efter behag. At vi kan læne os tilbage og nyde frugterne af kønskampen. Eller er der stadig kønsspørgsmål, der er ubesvarede? Ja, hvor står kønskampen i det 21. århundrede? Mød Geeti Amiri, forfatter og debattør, Christian Groes, lektor i interkulturelle studier og Tone Frank Dandanell, ph.d. i filosofi.

PRIS: 50 kr. pr. talk. Tilmeld dig på reformation.fuau.dk

LUTHER ORD OG TONER AUKTIONSHUSET I MEJLGADE

13.00 OG 17.30. Sild, salmer og saftige taler! Sid med til bords, når Ensemble Midtvest improviserer over Luthers salmer og en skuespiller leverer et par af reformatorens berømte og bramfrie bordtaler. Nyd en lækker Reformationsmenu kreeret af Turbinehallens dygtige kokke med inspiration i råvarer fra Luthers tid.

PRIS: 350 kr. inkl. menu. Tilmeld dig på reformation.fuau.dk

THE REFORMATION BEYOND LUTHER AARHUS DOMKIRKE

17.00-18.00. Europe is in crisis. It has probably always been so. Europe was only able to form an organic and peaceful community in the second half of the 20th century, with the creation of the EU. Yet the EU has not resolved a deeper crisis that is cultural in nature. This corresponds to the divide between the Protestant North and the Catholic South. The sources of this conflict must be identified in order to better understand the Reformation. Meet Professor Marcel Hénaff, University of California (San Diego), and senior analyst Lars Vissing, DIIS.

Price: 50 DKR. Register at reformation.fuau.dk

SE HELE PROGRAMMET OG TILMELD DIG PÅ WWW.REFORMATION.FUAU.DK

LYS- OG VIDEOINSTALLATION PÅ BISPETORV

16.40-22.30. Oplev en visuel markering af 500-året for Reformationen, der er forankret i et nutidigt, teknologisk formsprog. Lys- og videoinstallationen er skabt af Atelier Hotel Pro Forma. I installationen indgår teser for fremtiden formuleret af forskere, kunstnere og borgere m.m. Åbningen og lukningen af installationen markeres på spektakulær vis kl. 16.40 og kl. 22.10.

PRIS: Gratis. Bare mød op!

HISTORISK TALKSHOW MED LUTHER
AARHUS TEATER, STORE SCENE

17.00-19.00 OG 20.00-22.00. 'Her er dit liv, Luther!' Mød Martin Luther, når han er aftenens gæst i et talkshow, der går helt tæt på Reformationens hovedperson. Deadlinevært Niels Krause-Kjær interviewer Luther, der levendegøres af skuespiller Bjarne Henriksen. I første akt sidder reformatoren i den varme stol. Han konfronteres med sine egne udtalelser, handlinger og holdninger. I anden akt lægges Luther tilbage i graven og forskere går på scenen og giver os perspektiv på, hvad vi lige har oplevet. Vi skal møde lektor i religionsvidenskab, Marie Vejrup Nielsen, og lektor i historie Louise Kallestrup, der sætter os ind i, hvordan Luthers tanker kom til Danmark og forandrede vores samfund – fra 1500tallet til i dag.

PRIS: 75 kr. Tilmeld dig på reformation.fuau.dk

FORSKERSHOW – REFORMATIONEN LIVE
AARHUS TEATER, SCALA

20.15-22.00. Oplev Reformationen i nye rammer, når viden, kunst, performance og teater går op i en højere enhed. Reformationens tematikker er i festligt fokus, når forskere holder speedforedrag på de skrå brædder. Vi kører forskningen gennem teatrets magiske maskine, og drejer på de dramatiske håndtag. Foredrag mikses med musikalske og sanselige indslag og udgør et sammenhængende show. Oplev blandt andre: teolog og filosof Pia Søltoft, historiker Bertel Nygaard, sprogforsker Marita Akhøj, videnskabshistoriker Kristian Hvidtfeldt, teolog Bo Kristian Holm og politisk filosof Rasmus Ugilt Holten Jensen.

PRIS: 75 kr. Tilmeld dig på reformation.fuau.dk

DE MAN IN EUROPE
AARHUS KATEDRALSKOLE, FESTSALEN

20.30-22.00. Assaults on European territory, closing borders and refugees stuffed in trains. The developments that our continent is dealing with, are at the base of De Man in Europe. For this solo-performance the Belgian artist Lucas De Man travelled through Europe, visiting 17 cities in 8 countries and conducting interviews with people that are all working on remodeling the society that they live in. Lucas spoke with historians about some of Europe's great historic visionaries such as Hieronymus Bosch, Erasmus, Thomas More and Luther as well as with contemporary creators: artists, creative minds, and socially creative people in a wide sense. Lucas takes you with him on his journey and through Europe's history. Supported by Europa-Nævnet.

Price: Free. Register at reformation.fuau.dk

EUROPA nævnet

KONFERENCE
1.-3. november

Aarhus Universitet afholder en stor videnskabelig konference i umiddelbar forlængelse af den folkelige fejring på Bispetorv. Konferencen præsenterer kreative nyfortolkninger af tre tematikker relevant for Reformationen og dens virkningshistorie. GENTÆNKNING af verdens og eksistensens gave: Hvad vil det sige at være skænket et liv, og hvordan bør en sådan gave modtages? Hvordan står det til med ansvar og frihed i forhold til kloden, til hinanden og til os selv? GENTÆNKNING af den modernitet, som vi stadig lever i skyggerne af: Er der en direkte linje fra protestantismen til den moderne verdens affortryllelse? Har vi endnu mulighed for at tænke værdier og fællesskaber hinsides det økonomiske og instrumentale? Og GENTÆNKNING af Europa: Hvordan findes ressourcer for vores fælles fremtid gennem en kritisk erindring af fortiden og ikke mindst de menneskelige katastrofer, som religiøse spændinger og verdenskrige har udløst?

For yderligere information og tilmelding
se www.conferences.au.dk/rr2017

AARHUS UNIVERSITET

REFORMATION 1517–2017

Den 31. oktober 1517 går en vred ung mand op mod kirken i Wittenberg og sømmer et papir fast på kirkedøren. På papiret står 95 teser, der bliver startskuddet til en af de største omvæltninger i Europas og Danmarks historie: Reformationen.

Martin Luther var mange ting; både munk, universitetsprofessor og ægtemand. Men først og fremmest var han en rebel, der satte ord på sin tids behov for forandringer. Til hans tesers 500 års jubilæum stiller Folkeuniversitetet skarpt på, hvad Reformationen egentlig har betydet for vores verden af i dag. Vi inviterer dig med til debat om alt fra stat og kirke til køn, individ, sprog, medier, familie og meget mere. Vi sender artikler, foredrag, musik, teater og samtaler på Danmarksturné og slutter året af med vidensfestivalen 'Rethink Reformation' i området omkring Bispetorv i Aarhus den 31. oktober. Festivalen er et fuldmåneprojekt under Europæisk Kulturhovedstad Aarhus 2017.

På de følgende sider bringer vi korte forskningsformidlende artikler om Luther og hans tanker.

Yderligere information finder du på reformation.fuau.dk
og facebook.com/reformation

UDEN BOGTRYKKERKUNST INGEN REFORMATION

NU HAR MAN GODE BØGER OG DÅRLIGE ELEVER. TIDLIGERE HAVDE MAN DÅRLIGE BØGER OG GODE ELEVER

Martin Luther

PÅ LUTHERS TID stod Europa midt i en medierevolution. En revolution ikke ulig den, vi har set med den hurtige spredning af information på internettet og på sociale medier. Allerede før Luther blev erklæret kætter af den katolske kirke, var hans skrifter spredt i over en halv million eksemplarer. Det kunne ikke være sket uden introduktionen af bogtrykkerkunsten i Europa.

Renæssancen gjorde det til et ideal at gå til kilderne og med sin egen fornuft prøve at forstå, hvordan verden hang sammen. Det var ikke nok at læse lærebøger, som andre havde skrevet.

Det ideal kom også til at sætte sit præg på Reformationen. Men hvor renæssancens humanisme i høj grad var for eliten, var Reformationen også folkelig. Det var ikke kun teologerne, der skulle kunne læse og forstå Bibelen. Det skulle alle i princippet. Derfor begyndte man at læse og bruge Bibelen på nye måder. Teologerne læste Bibelen på originalsprogene, men samtidig blev Bibelen oversat til folkesprogene, så de kunne læses af en bredere del af befolkningen. Det betød, at Bibelen – og efterhånden selve det at kunne læse den – fik større betydning.

Prædikener på modersmålet og oversættelser af Bibelen var ikke nyt, men efter Reformationen fik bibellæsning højeste prioritet.

Blandt reformatorerne var der en stor iver efter at udbrede Bibelens ord – men man ville samtidig gerne sikre sig, at den rette protestantiske udlægning vandt frem. Derfor blev bøger, pamfletter og flyveblade på kort tid spredt i hundrede- eller tusindvis af eksemplarer med tidens nye teknologi: bogtrykkerkunsten. Det er ligefrem blevet sagt, at uden bogtryk – ingen Reformation.

Sammen med Præsidiet for Reformationsjubilæet i Danmark markerer Folkeuniversitetet i Aarhus 500-året for Reformationen i 2017. Det sker med en række landsdækkende projekter og artikler, der sætter fokus på Reformationen, og hvad den betyder for os i dag. Projektet er støttet af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal og har Hendes Majestæt Dronningen som protektor.

Artiklerne om Reformationen er skrevet i samarbejde med lektor i historie, Charlotte Appel, og lektor i systematisk teologi, Bo Kristian Holm, begge fra Aarhus Universitet. Citaterne af Luther er fra hans frimodige taler omkring middagsbordet i hjemmet i Wittenberg, som de er gengivet i 'Godbidder' af Jacob Ørsted.

Folkeuniversitetet

A.P. MØLLER FONDEN

1517-2017

PRÆSIDIET FOR REFORMATIONSJUBILÆET I DANMARK

NÅDIG FADERFIGUR VASKER SKIDNE BØRNEBLEER

REFORMATIONEN OPPRIORITEREDE familiens, dagliglivets og ægteskabets betydning. Klostrene blev afskaffet, for ifølge Luther praktiseres den rette tro i den jordiske verden og ikke tilbagetrukket bag tykke kloster-mure. Det betød, at et socialt system forsvandt, og familien blev stedet, hvor det enkelte menneske skulle leve efter Guds vilje. Husstanden og familien fik derfor en anderledes og mere central plads i det enkelte menneskes liv efter Reformationen, også økonomisk og socialt.

Set med nutidens øjne rummer Luthers syn på kønsroller og familie en dobbelthed. På den ene side er alle ifølge Luther principielt lige over for Gud. Derfor skulle alle – både mænd, kvinder, børn og fattigfolk – deltage aktivt i gudstjenesten og selv forstå Guds ord i Bibelen. På den anden side lagde Luther vægt på autoritet og lydighed. Han mente, at manden er sat i verden til at føre an, mens kvinden er skabt til at indordne sig. Ligesom den himmelske Fader bestemmer og beskytter, er den jordiske fader familiens overhoved, der beslutter og beskytter. Luthers forestilling om kongens rolle i forhold til folket har samme form. Luthers tanker underbyggede altså forestillingen om et patriarkalsk samfund. Alle befandt sig i relationer, hvor de enten skulle befale eller adlyde, og faderen havde ret til at tugte hustru og børn. En god luthersk husstand var i de første tre-fire århundreder efter Reformationen afgjort patriarkalsk indrettet.

Men samtidig kunne ingen ifølge Luther tvinges til at indgå i et bestemt ægteskab, for han ønskede en relation med gensidig respekt – ligesom der efter sigende var mellem Luther og hans kone Katharina. Derfor blev skilsmisse en mulighed – om end kun i særlige tilfælde – og Luther fremhævede en faders pligt til omsorg ved blandt andet at skrive, at en husfader gør en kristen gerning, når han vasker børnenes skidne bleer.

> AT REGERE ER AT KUNNE SE IGENNEM FINGRE MED PETITESSER
>
> *Martin Luther*

EVIGT LIV DAGLIG DØD

NUTIDENS FORHOLD TIL DØDEN er ofte præget af distance og fortrængning. Men på Luthers tid var døden et anderledes synligt og nærværende livsvilkår med alvorlig religiøs betydning. Det var normalt, at mennesker døde i en tidlig alder – mange allerede som børn – så folk levede med en klar bevidsthed om, at de skulle dø. Døden stod dog ikke som en definitiv afslutning på livet, og derfor handlede det ikke om at 'leve her og nu', som mange måske stræber efter i dag. Folk var på Luthers tid overbeviste om, at livet fortsatte efter døden, og på den endelige dommens dag ville man blive stillet til regnskab for sit liv.

Luther afviste middelalderkirkens forestillinger om skærsilden som et sted, hvor de døde skulle opholde sig frem mod Dommedag. Han forstod døden på to måder: På den ene side som fysisk død, og derfor var det vigtigt for Luther at forkynde Guds løfte om opstandelse og evigt liv. For den, der troede på Gud, var der ingen straf efter døden. Derfor gjaldt det om at holde fast i troen. På den anden side forstod Luther kampen mod døden som én, man skulle tage hver dag. Det syndige i mennesket måtte dø hver dag, og hver gang menneskets synd og egoisme blev besejret af Guds dom

SKOLEN I REFORMATIONENS TJENESTE

DEN DANSKE FOLKESKOLE er på mange måder et barn af kirken – og af én af Luthers grundtanker: at alle skal have adgang til Guds ord.

Luther mente ikke, at kirken skulle eje jord og godser, og kongemagten overtog officielt bispegodset og de gamle kirkeskoler ved Reformationens indførelse i Danmark i 1536. Det betød ikke, at kristendom og skole blev adskilt. Tværtimod havde Reformationen stor betydning for datidens forandringer i det danske skolesystem, og paradoksalt nok blev kirkens magt over skolerne faktisk større.

Der blev oprettet én god latinskole i hver by, så drenge kunne blive oplært i luthersk kristendom og latinsk skriftkultur og dermed kvalificere sig til en uddannelse som lærere eller præster inden for den lutherske kirke. Undervisning blev oprioriteret og forældre mindet om, at de skulle opdrage deres børn i den kristne tro. Børnene lærte den rette tro via 'Den Lille Katekismus', der blev brugt som alle børns første læsebog. 'Den Lille Katekismus' er Luthers korte og præcise gennemgang af, hvad man som minimum bør vide som kristen.

Latinskolerne fungerede også som byernes fattigskoler. For da alle skulle have adgang til Guds ord, var det latinskolernes opgave at opdrage alle børn – også de mindrebemidlede – til at blive gode lutheranere. Hørte man ikke efter i skolen og lærte sit fadervor, de ti bud og trosbekendelsen udenad, var man ilde stedt i datidens samfund, for så kunne man ikke komme til alters i kirken. Og kunne man ikke det, kunne man heller ikke blive trolovet eller få arbejde i staten.

I dag foretrækker de fleste at holde skole og religion adskilt, men det er egentlig ikke så længe siden, at folkeskole og kirke var tæt forbundne. Tænk bare på, at statens tilsyn med skolerne lå hos præster og provster frem til 1933, og at læreren blev set som kirkens mand og kaldt for 'degnen'. Bibelhistorie og salmesang fyldte meget på skoleskemaet, og den kristne forkyndelse og opdragelse var del af folkeskolens formålsparagraf helt frem til 1975.

og tilgivelse, døde synderen i mennesket mere og mere. Samtidig var denne død også begyndelsen på et nyt liv for mennesket, for i troen på Kristus havde mennesket ifølge Luther allerede del i det evige liv.

Luthers forståelse af det kristne menneske er således grundlæggende dobbelt: Det er både evigt synder og evigt frelst. Mennesket er synder i kraft af sig selv, men frelst i kraft af Guds tilgivelse.

DEN, DER HAR JAGET TANKERNE OM DØDEN BORT, HVERKEN MÆRKER ELLER SMAGER DØDEN

Martin Luther

Praktiske *oplysninger*

Komitéer i Region Midtjylland

I flere byer i Midtjylland er der mindre Folkeuniversitets-komitéer, der hver især arrangerer forelæsninger i Folkeuniversitets-regi i deres lokalområde. Du er altid velkommen til at kontakte dem.

Syddjurs: Kontakt Birthe Damgård Nielsen / 2947 6833 / info@syddjurs-folkeuniversitet.dk / www.syddjurs-folkeuniversitet.dk
Favrskov: Kontakt Thomas Damm / 8964 1584 / thda@favrskov.dk
Herning: Kontakt Iben Østerbye / 2134 1742 / bibios@herning / www.fuau.dk/herning
Horsens-Hedensted: Kontakt Hans Hansen / 8755 4330 / haha@viauc.dk / www.fuhh.dk
Morsø: Kontakt Joan Bak / joan.bak@morsoe.dk
Norddjurs: Kontakt Birgit Årsnæs / 2344 8014 / info@norddjurs-folkeuni.dk / www.norddjurs-folkeuni.dk
Randers: Kontakt Peter Staugaard / 30351392 / info@randersfolkeuni.dk
Ringkøbing-Skjern: Kontakt Ritta Olesen / 9974 2621 / ritta.olesen@rksk.dk / www.riskbib.dk/folkeuniversitetet
Rougsø: Kontakt Yvonne Holm Karnøe / 2212 3907 / info@folkeuniversitetet-rougso.dk/ www.folkeuniversitetet-rougso.dk
Ry: Kontakt Flemming Simonsen / 8689 1402 / flemming@javngyde.dk / www.folkeuniversitetet-ry.dk

Programrådet

Programrådet består af styrelsens medlemmer, forskere og fagpersoner primært fra Aarhus Universitet og fra Aarhus' kulturinstitutioner.

Styrelsen

Pressechef Anders Correll / prodekan Anne Marie Pahuus / lektor Bertel Nygaard / institutleder Claus Holm / chefkonsulent Jens Holbech / lektor Kirstine Helboe Johansen / institutleder Kristjar Skajaa / professor Lars Østergaard / lektor Mette Skak / lektor Noe Munck (formand) / professor Ole Bækgaard Nielsen / lektor Rikke Louise Meyer / head of national conservation WWF Susanne Amsinck / chef for DR nyheder Ulrik Haagerup.

Forskere og fagpersoner fra Aarhus Universitet

Professor Andreas Roepstorff / lektor Ane Hejlskov Larsen / prodekan Anne Marie Pahuus / projektleder Anne Sørensen / lektor Birte Poulsen / professor Bjarne Møller-Madsen / professor Bo Christensen / lektor Carsten Bagge Laustsen / professor Carsten Obel / professor Christian Bjørnskov / lektor Christian Waldstrøm / informationsleder Claus Bo Andreasen / professor Derek Beach / lektor Egon Noe / professor Finn Frandsen / lektor Hans Kjeldsen / lektor Henrik Birkedal / lektor Jakob Isak Nielsen / forskningsleder Jens Bennedsen / adjunkt Karina Lykke Grand / professor Kim Halskov / lektor Kristian Hvidtfelt Nielsen / studieleder Lars Kiel Bertelsen / adjungeret professor Lene Vase / lektor Mads Krogh / professor MSO Mads Rosendahl Thomsen / lektor Marie Vejrup Nielsen / lektor Martijn van Beek / lektor Michael Böss / adjunkt Mikkel Thelle / lektor Mikkel Thorup / docent Ole Høiris / lektor Ole Lauridsen / lektor Ole Sonne / lektor Per Stounbjerg / udviklingschef Pernille Kallehave / seniorforsker Peter Bondo Christensen / lektor Peter K.A. Jensen / professor Peter Krøjgaard / professor Philipp Schröder / chef for kommunikation og presse Svend Aage Mogensen / professor Søren Fauth / institutleder Thomas Toftegaard / lektor Tinna Stevnsner / professor Tobias Wang / professor Uffe Juul Jensen / professor Verner Møller.

Fagpersoner fra andre uddannelses- og kulturinstitutioner

Museumsinspektør Annette Damm, Moesgård Museum / museumsdirektør Bo Skaarup, Naturhistorisk Museum i Aarhus / forlagsdirektør Carsten Fenger-Grøndahl, Aarhus Universitetsforlag / redaktør Christian Adamsen, Skalk / museumsinspektør Connie Jantzen, Den Gamle By / presseansvarlig Dan Hansen, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole / museumsinspektør Hanne Teglhus, Steno Museet / sognepræst Henrik Grøndahl Lund, Aarhus Domkirke / formidlingschef Iben Østerbye, Herning Bibliotekerne / museumsinspektør Jeanette Varberg, Moesgaard Museum / institutleder Jørgen Rasmussen, Arkitektskolen / museumsleder Merete Ipsen, Kvindemuseet / kulturredaktør Michael Bach Henriksen, Kristeligt Dagblad / direktør Peter C. Kjærgaard centerleder, Statens Naturhistoriske Museum / videncenterchef Peter Yding Brunbech, Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling / stadsarkivar Søren Bitsch Christensen, Aarhus Stadsarkiv / museumsdirektør Thomas Bloch Ravn, Den Gamle By / seniorforsker Thomas Secher Jensen, Naturhistorisk Museum i Aarhus.

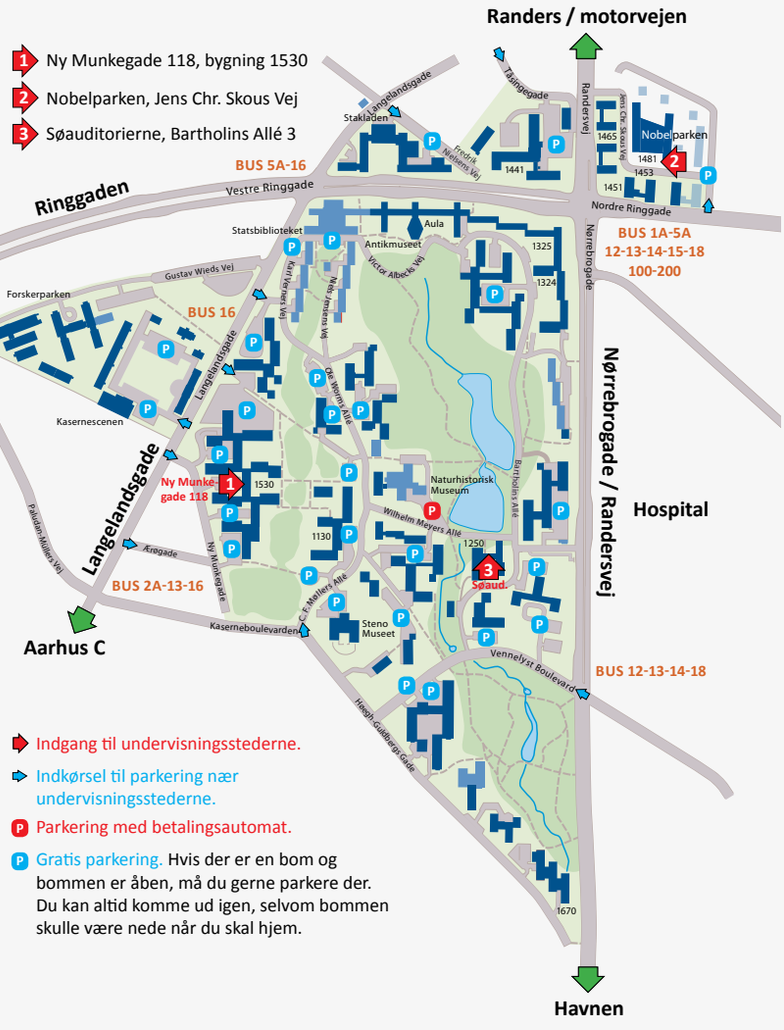

Folkeuniversitetets sekretariat

Rektor Sten Tiedemann / program- og kommunikationschef Marie Kruse Larsen / redaktør Louise Højbjerg Jacobsen / redaktør Anne Marie Støvring Sørensen (barsel) / redaktør Mette Grønborg Poulsen / redaktør Joakim Quorp Matthiesen / redaktør Lærke Sofie Glerup Hansen / redaktør Lotte Vestergård Melsen / redaktør Jonas Sloth / programmedarbejdere: Kasper Dam Nielsen / Julie Harboe / Helena Lange / Jørgen Vestergård Lind / Kathrine Terkildsen / festivalchef Hanne Lundgren Nielsen / projektleder Sofie Frøkjær Justesen / projektleder Johanne Greibe Andersen / projektleder Anne Engedal / festivalmedarbejdere: Marie Kjølhede / Lea Hansen Damgaard / Mette Nyman Kvist / Henriette Pagh Mathiasen / økonomi- og administrationschef Randi Dahlin / assistent Martin Kristiansen / receptionist Tinna Louise Hansen.

Studierabat

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer/CPR-nr. på hjemmesiden. Husk studiekort første undervisningsgang.

Forbehold

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato og tidspunkt. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen.

Afmelding

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. Afmelding skal ske senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser og ekskursioner er bindende, og depositum refunderes ikke.

Fotos og illustrationer

Med mindre andet er angivet, stammer billedmateriale fra billeddatabaserne Stock.xchng, iStockphoto.com, Shutterstock og WikiMedia. Fotos af forskere: montgomery.dk. Layout og grafik: Oddfischlein.

Bøger, noter og slides

Til forløb, hvor bøger er inkluderet, udleveres bogen første undervisningsgang. Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

Sekretariatet

Folkeuniversitetet, lok. 05.182
Inge Lehmanns Gade 10, 5. sal
8000 Aarhus C
www.fuau.dk
8843 8000

Åbningstider

Mandag-fredag kl. 10.00-15.00

Undervisningssted

Folkeuniversitetet i Aarhus
Ny Munkegade 118
8000 Aarhus C

Tilmelding

Tilmeld dig på hjemmesiden fuau.dk, og betal med Dankort, Visa-Dankort, Mastercard, Visa Electron eller Mobilepay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

HAR DU GÅET PÅ AARHUS UNIVERSITET?

Så har vi en række tilbud til dig:

- Gratis kurser på Folkeuniversitetet
- Spændende arrangementer for alumner
- Job- og projektbank
- Podcasts med forskere fra Aarhus Universitet
- Mentorordninger
- Månedens gratis e-bog fra Aarhus Universitetsforlag
- Og meget mere

Tilmeld dig nyhedsbrevet til alumner og læs mere her: **alumner.au.dk**

AARHUS UNIVERSITET

SOLIDUM PETIT IN PROFUNDIS · UNIVERSITAS ARHUSIENSIS